



ÎMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

BULETINUL INFORMATIV AL DELEGAȚIEI UNIUNII EUROPENE ÎN REPUBLICA MOLDOVA



COOPERAREA UE – R. MOLDOVA: NOUTĂȚI

SEPTEMBRIE – OCTOMBRIE 2022



CUPRINS

01

MOBILITATE ȘI OAMENI

Vizita membrilor Parlamentului European la Europe Café în Chișinău	7
Săptămâna Europeană a Sportului 2022 - marcată în Republica Moldova	8
Un nou meci de oină a fost organizat în Republica Moldova pentru a marca Săptămâna Europeană a Sportului 2022	9
Sinagoga și biserica din Rașcov au fost conservate, cu suportul UE	12
"Ajută micii noștri prieteni" – un proiect finanțat de Uniunea Europeană susține îmbunătățirea legislației în domeniul protecției animalelor	15
35 de ani de Erasmus+ în Republica Moldova	17
UE sprijină consolidarea capacităților organizațiilor societății civile din Republica Moldova prin sporirea rezilienței împotriva arderii profesionale	19
EUBAM continuă să sprijine Coridoarele Solidarității asigurând exportul continuu al produselor agricole din Ucraina	20
Încă 18 stagiați ai programului inovator de burse finanțat de UE și-au primit certificatele de absolvire	22
Cei mai activi tineri și tinere în domeniul promovării egalității de gen din raioanele Strășeni și Fălești - au fost premiați	23
Tineri din 25 de școli din Republica Moldova și-au prezentat ideile în cadrul unui concurs dedicat afacerilor	25
Consultații juridice și suport psihosocial pentru refugiații din nordul țării, oferite cu suportul Uniunii Europene	28
Programul de solidaritate al Uniunii Europene împotriva COVID-19 oferă o nouă intervenție pentru susținerea activității organizațiilor societății civile din Republica Moldova	30
Actorii societății civile din Republica Moldova - promotori ai schimbării pentru o viață mai bună, cu sprijinul financiar al Uniunii Europene și Echipei Europa	33

Uniunea Europeană și Echipa Europa sprijină consolidarea capacităților instituțiilor mass media independente din Republica Moldova	35
Prima sală de studii dotate cu computere pentru instruirea deținuților	36
Grupul de lucru consultativ pe lângă Ministerul Muncii și Protecției Sociale, a început elaborarea metodologiei de calculare a costurilor serviciilor sociale	38
Cu sprijinul Uniunii Europene, în Bălți a fost lansat un nou serviciu social – Echipă mobilă	40
Uniunea Europeană și Fundația Soros Moldova au oferit un microbuz Centrului de zi pentru copii cu dizabilități din Cahul	42
Roberta Metsola, președinta Parlamentului European, a vizitat Europe Café	43

02

INSTITUȚII ȘI GUVERNARE

Aplicarea eficientă a legislației și politicii de concurență în conformitate cu cele mai bune practici ale UE - sesiuni de informare și instruire pentru instituțiile de stat din Republica Moldova	44
Colectarea de date privind egalitatea, elaborarea de politici și ghidare în rândul instituțiilor de egalitate din Europa de Sud-Est dotate cu noi instrumente pentru abordarea discursului de ură	47
Echipa Europa: BEI sprijină modernizarea și extinderea sectorului de sănătate publică din Moldova cu un acord de grant de 498 000 EUR	49
Un nou proiect finanțat de UE a fost lansat pentru a consolida responsabilitatea socială a autorităților locale și centrale din Moldova	50
EUBAM a organizat șase evenimente de instruire axate pe combaterea contrabandei	53
Rețeaua donatorilor anticorupție, reunită la Chișinău	55
Serviciul Vamal își consolidează eforturile de comunicare, cu suportul Uniunii Europene	56
Deficiențele aferente funcției publice, analizate și prioritizate în contextul elaborării noii Strategii privind Reforma Administrației Publice	57
În patru raioane ale țării au fost prezentate rapoartele de audit al politicilor locale în domeniul egalității din gen	58

Curs de instruire privind costul proiectelor de investiții publice - organizat în regiunile din Republica Moldova, cu suportul financiar al UE	60
Autoritățile publice din Nisporeni - instruite în analiza financiară și evaluarea riscurilor, cu suportul financiar al Uniunii Europene	61
Date spațiale pentru dezvoltarea durabilă a Republicii Moldova - conferința internațională organizată cu suportul UE	62
Toamnă bogată în evenimente în cadrul proiectului UETwinning "Îmbunătățirea serviciilor de date spațiale în Republica Moldova conform standardelor UE"	64

03

ECONOMIE ȘI DEZVOLTAREA AFACERII

Conceptul de permacultură, promovat în Moldova cu sprijinul UE	66
Cu suportul Uniunii Europene la Soroca a fost inaugurată întreprinderea socială "Centrul de instruire ARA"	69
BEI și Comisia Europeană inițiază un studiu de fezabilitate pentru o mai bună conexiune a rețelelor feroviare ucrainene și moldovenești cu cele ale UE	70
Susținuți de Uniunea Europeană, soții Carauș din Negurenii Vechi își dezvoltă afacerea în domeniul agriculturii	72
EUBAM: Forumul Internațional pentru Facilitarea Comerțului subliniază importanța Moldovei ca un pod cheie pentru Culoarele de Solidaritate dintre UE și Ucraina	76
Republica Moldova devine prima țară din regiune care obține recunoașterea reciprocă a agenților economici autorizați cu Uniunea Europeană	79
Programul EU4Moldova: Comunități Locale - oficial lansat	81
Realizările LEADER în Moldova și perspectivele de viitor privind dezvoltarea rurală abordate la Conferința LEADER UE-Moldova, ediția a II-a	83
Primul Accelerator de Turism din Moldova a fost lansat cu suportul Uniunii Europene	86
UE continuă să ofere sprijin pentru agricultură, dezvoltare rurală și siguranță alimentară în Republica Moldova, prin intermediul unui proiect Twinning	88
Programul EU4Moldova: Comunități Locale va sprijini raioanele Edineț, Leova și Strășeni în dezvoltarea infrastructurii publice locale	89

04

REZILIENTĂ ENERGETICĂ

Liceul „Ion Vatamanu” din mun. Strășeni – eficientizat energetic cu suportul financiar al Uniunii Europene	91
Liceul „Holercani” din s. Holercani, r. Dubăsari – renovat energetic cu suportul financiar al Uniunii Europene	94
Utilizarea centralelor termice pe biomasă din instituțiile publice ar reduce anual consumul de gaze cu 20 de milioane metri cubi	97
Echipa Europa: UE și BEI consolidează sprijinul pentru Moldova ecologică, durabilă și eficientă din punct de vedere energetic printr-un grant UE de 15 milioane EUR	99
Clădirile publice din Republica Moldova vor fi eficientizate energetic cu suportul financiar al Uniunii Europene și al Echipei Europa	102
EUGreenDeal4Moldova - sprijin din partea UE pentru reducerea amprentei ecologice a activităților umane și economice	103
Premii pentru cei mai activi elevi și cele mai active localități din cadrul Săptămânii Europene a Energiei Durabile în Moldova	104

05

MEDIU ȘI CLIMĂ

Tot mai multe primării își propun să elaboreze Planuri de Acțiuni pentru Energie Durabilă și Climă	106
O platformă de dialog pentru dezvoltare locală durabilă - instituită cu suportul proiectului UE Convenția Primarilor-Est	108
Republica Moldova își fortifică capacitățile de monitorizare, verificare și raportare a gazelor cu efect de seră, cu sprijinul UE	109
Monitorizarea apei pentru protecția sănătății și accesibilitatea datelor de mediu în Moldova susținută de EU4Environment Water and Data	111

Cinci întrebări-cheie care au influențat Conferința digitală a Parteneriatului Estic	112
Părțile interesate ale EU4Digital trec în revistă realizările și planurile odată cu startul fazei a II-a a Programului EU4Digital	116
A doua etapă a Programului EU4Digital începe cu Conferința Digitală a Parteneriatului Estic	119
22 cei mai inovatori profesori din R. Moldova au fost premiați în cadrul evenimentului „Gala Profesor Inovator”	121
EU4Moldova: Startup City Cahul - competențele digitale, o necesitate pentru funcționarii publici din municipiul Cahul	125
Disciplinele digitale – puse la dispoziție în școlile din localitățile rurale a Republica Moldova, cu suportul UE și al Echipei Europa	127
Cea de-a doua ediție a Innovation Talks, organizată cu suportul UE și al Echipei Europa, a avut loc în Cahul	129



MOBILITATE ȘI OAMENI

Vizita membrilor Parlamentului European la Europe Café în Chișinău



Membrii Parlamentului European au vizitat cel mai important Centru de Informare al UE, Europe Café, pentru a-i întâlni pe Tinerii Ambasadori Europeni. Vizita a făcut parte din cea de-a 12-a Reuniune a Comitetului Parlamentar de Asociere UE-Moldova organizată la Chișinău.

Siegfried Mureșan (România), Maria Grapini (România) și Helmut Scholz (Germania), alături de ambasadorul UE, Jānis Mažeiks, au răspuns la cele mai curioase întrebări cu privire la perspectiva aderării Republicii Moldova la UE, securitatea regională și energetică, statul de drept și democrație, tranziție digitală și verde.



Săptămâna Europeană a Sportului 2022 - marcată în Republica Moldova

În fiecare an, între 23 și 30 septembrie, Săptămâna Europeană a Sportului promovează un stil de viață mai activ și mai sănătos pentru milioane de oameni din Europa și nu numai. Sub sloganul general al campaniei #BeActive (#FiiActiv), în fiecare an, Săptămâna Europeană a Sportului contribuie la combaterea crizei de inactivitate, încurajând oamenii să adopte un stil de viață sănătos și activ.

În 2022, cea de-a 8-a ediție a Săptămânii Europene a Sportului a fost deschisă la Praga pe 23 septembrie, iar perioada oficială

a Săptămânii a fost până pe 30 septembrie, timp în care s-au desfășurat evenimente și activități și se celebrează pe tot parcursul anului. Comunitățile #FiiActiv se extind și răspândesc mesajul despre valoarea, importanța și plăcerea de a face sport sau activitate fizică de orice gen. O societate #FiiActiv este pentru toată lumea, indiferent de vârstă sau pătură socială.

Fă cunoștință cu eroii Săptămânii Europene a Sportului și ia-ți doza de inspirație de aici: <https://eu4moldova.eu/ro/saptamana-europeana-a-sportului-2022/>



IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

Un nou meci de oină a fost organizat în Republica Moldova pentru a marca Săptămâna Europeană a Sportului 2022

În fiecare an, Săptămâna europeană a sportului este marcată prin încurajarea oamenilor să adopte un stil de viață mai activ și mai sănătos.



În Republica Moldova, Săptămâna Europeană a Sportului 2022 a avut loc în săptămâna 23-30 septembrie, încheindu-se pe 24 septembrie cu un meci de oină, care face parte din patrimoniul cultural al Republicii Moldova.



În spiritul Echipei Europei, în cadrul meciului a inclus și Supercupa la Oină, care s-a disputat între Echipa Națională de Oină și Echipa Campioană a Republicii Moldova „Speranța” din Grozești, raionul Nisporeni.

Ulterior, reprezentanți ai ambasadelor statelor membre ale UE și ai instituțiilor de stat din Republica Moldova au jucat un meci amical de oină.



În cadrul evenimentului, oaspeții au vizitat o expoziție de obiecte de artizanat realizate de meșteri locali și s-au bucurat de un spectacol

folcloric al artiștilor locali. Meciul de oină, organizat în cadrul Săptămânii Europene a Sportului, s-a încheiat cu o horă tradițională.





Împreună cu Echipa Europa, meciul de oină a fost organizat în parteneriat cu Federația

de Oină din Republica Moldova și Federația Română de Oină.



Sinagoga și biserica din Rașcov au fost conservate, cu suportul UE

Lucrările de conservare pentru sinagoga și biserica din localitatea Rașcov din stânga Nistrului s-au încheiat. Acestea au fost

posibile datorită susținerii Uniunii Europene, prin Programul „Măsuri de Promovare a Încrederii”, implementat de PNUD Moldova.



Localitatea Rașcov din stânga Nistrului este cunoscută datorită locurilor pitorești, dar și a diversității etnice. De-a lungul anilor, acolo au locuit polonezi, armeni, ucraineni, moldoveni, ruși, iar evreii constituiau peste jumătate din numărul populației.

„Oamenii aici au locuit în pace. Într-o reședință multietnică și compactă, în acest caz localitatea Rașcov, oamenii pot conviețui având diferite religii, vorbind diferite limbi, având diverse tradiții culturale.”

**spune Oleg Bersadschii,
primarul satului Rașcov.**

În arhivele localității Rașcov au fost atestate șapte tipuri de lăcașe de cult, dintre care doar patru s-au păstrat până în zilele noastre. Printre ele se numără sinagoga și ruinele bisericii.

Sinagoga din Rașcov: „ *asemenea construcții în Moldova nu mai există*”

Sinagoga din localitatea Rașcov datează din anul 1749 și este considerată una din 20 cele mai frumoase edificii din Europa.

„Asemenea construcții în Moldova nu mai există. S-a păstrat decorul din piatră, care ne demonstrează că a fost construită în stilurile baroc și rococo. Clădirea este una remarcabilă și are foarte mulți vizitatori”

**spune Olga Slivca,
directoarea muzeului din Rașcov.**

În localitate, pe lângă diverse lăcașe de cult, sunt și câteva cimitire, dintre care două sunt evreiești.



IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

„După ce vizitează sinagoga, oamenii vor să viziteze și cimitirele. Așa s-a întâmplat că a fost descoperit, la unul dintre cimitire, mormântul rabinului Shabtai, cel care a fost întemeietorul mișcării hasidice din această regiune”,

relatează consiliera locală Alla Lopatin.

Astfel, pelerini din Moldova, dar și din comunitatea internațională evreiască vin să viziteze localitatea Rașcov.

Ruinele Bisericii Rașcov, un patrimoniu care trebuie protejat.



Biserica din Rașcov a fost ridicată în 1740, conform spuselor localnicilor. În alte scrieri este documentat faptul că în localitate a fost adusă în exil Ruxandra, fiica domnitorului Vasile Lupu. Ea venea la biserică și admira priveliștea care se deschidea asupra Moldovei de pe râul Nistru. În secolul XVIII, biserica era considerată greco-răsăriteană, iar în 1894 a devenit creștin-ortodoxă. În anii '30 aceasta a fost distrusă, fiind transformată în hambar pentru grâne.

Lucrările de conservare au durat câteva luni, fiind respectate standardele naționale și internaționale de păstrare a patrimoniului.

Lucrările de conservare au durat câteva luni, fiind respectate standardele naționale și internaționale de păstrare a patrimoniului.

„La asemenea clădiri istorice nu poți face lucrări de consolidare în formă clasică, adică intervențiile trebuie să fie minime, dar recurgem la un foraj special cu diamant, ținând cont de o anumită umiditate, pentru că este foarte important ca acești pereți să fie întăriți. Noi trebuie să păstrăm patrimoniul istoric existent. Noi nu putem să modificăm acești pereți, această tencuială, pentru a nu interveni în aspectul exterior și interior al clădirii”,

explică Iurii Kriklivets, directorul adjunct al companiei care a efectuat lucrările de conservare.



Acum, autoritățile publice locale își fac planuri pentru a crește fluxul de turiști în Rașcov.

„Cu ajutorul turismului vom dezvolta infrastructura localității și asta este cel mai important. Cererea generează și oferta. Sperăm că se vor deschide hotele mici sau pensiuni și asta va încuraja tinerii să rămână în localitate”,

afirmă Oleg Bersadschii, primarul de Rașcov.

Sinagoga și biserica din Rașcov fac parte din cele 10 obiective cultural-istorice de pe ambele maluri ale Nistrului, selectate pentru restaurare și conservare în cadrul componentei patrimoniu cultural al Programului Uniunii Europene „Măsuri de Promovare a Încrederii”. Programul contribuie la consolidarea încrederii între locuitorii de pe ambele maluri ale râului Nistru, prin implicarea lor în proiecte comune de dezvoltare.



IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

“Ajută micii noștri prieteni” – un proiect finanțat de Uniunea Europeană susține îmbunătățirea legislației în domeniul protecției animalelor



Cadrul legislativ național în domeniul protecției animalelor urmează a fi îmbunătățit prin intermediul proiectului “Ajută micii noștri prieteni” implementat de către Centrul Național de Mediu în perioada mai 2022 – mai 2023 cu susținerea financiară a Uniunii Europene.

În același timp, oamenii sunt din ce în ce mai îngrijorați de haitele de câini, pe care le întâlnesc pe stradă, cea mai mare preocupare fiind siguranța copiilor. Este imperativă o comunicare activă cu cetățenii pentru a le explica că această problemă este legată și de comportamentul și percepția lor asupra animalelor, mai ales când aleg să aibă un animal de companie, iar apoi îl abandonează.

Elementul inovativ al proiectului reprezintă consultările publice desfășurate în două etape: pre- și post-elaborarea cadrului legislativ pentru protecția animalelor fără stăpân. Pentru început, au fost consultați

reprezentanți ai administrației publice locale din cele trei zone ale Republicii Moldova: Nord, Centru și Sud, care și-au exprimat viziunile și preocupările legate de acest subiect. Printre acestea se numără lipsa unui mecanism centralizat de înregistrare și evidență a animalelor vagaboande, lipsa unei structuri și/sau serviciu specializat în acest domeniu, alocarea surselor financiare suplimentare, introducerea mecanismelor de penalizare în cazurile de violență față de animale și de facilități pentru deținătorii responsabili de animale de companie etc.

În paralel, se desfășoară o amplă campanie de informare și sensibilizare a opiniei publice cu genericul „Adoptă un prieten”, prin intermediul căreia proiectul își propune să schimbe percepția și comportamentul publicului larg față de animalele fără stăpân, îndemnând cetățenii fie să înfieze, fie să ofere ajutor adăposturilor pentru animale. Campania pune accentul pe adopția și



IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

Îngrijirea conștientă și responsabilă a micilor prieteni, iar toate materialele informative sunt

disponibile pe [pagina web](#) și de [Facebook](#) a Centrului Național de Mediu.



35 de ani de Erasmus+ în Republica Moldova

În anul 2022 Erasmus+ – programul Uniunii Europene pentru educație, formare, tineret și sport, a împlinit 35 de ani de la fondare. Începând cu anul 1987, Erasmus+ a susținut cele mai ambițioase și de succes proiecte care au la temelie spiritul liber al Uniunii

Europene. Astfel, peste 12 milioane de beneficiari au participat la schimburile academice și de tineret, la proiectele de modernizare și internaționalizare a educației în întreaga lume.



Cu ocazia acestei aniversări și în contextul Anului European al Tineretului, Oficiul Național Erasmus+ împreună cu Delegația Uniunii Europene în Republica Moldova și Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova a organizat la 12 octombrie un eveniment festiv, care a reunit beneficiarii programului Erasmus+ din Moldova: studenți, tineri, cadre academice, dar și reprezentanți ai ministerelor și ai ONG-urilor din sfera tineretului și educației. Astfel evenimentul a urmărit să devină o rampă de promovare a programului Erasmus+ în Republica Moldova, a vocii tinerilor, platformă de networking pentru stabilirea noilor parteneriate în cadrul proiectelor Erasmus+.

Prima parte a evenimentului aniversar s-a desfășurat la Clasa Viitorului (Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”) și a fost dedicată târgului proiectelor Erasmus+ și discuțiilor inspiraționale cu beneficiarii Programului Erasmus+ din Moldova (studenți, tineri, cadre academice). Evenimentul a culminat cu un concert de muzică clasică la Sala cu Orgă în interpretarea studenților Erasmus+ de la Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice.

În prezent, prioritățile programului Erasmus+ țin de domenii precum incluziunea socială, tranziția verde și digitală, promovarea participării tinerilor în viața democratică.



IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

Bugetul programului pentru perioada 2021-2027 a fost dublat în comparație cu faza precedentă, ajungând la 26,2 miliarde de euro.

În Republica Moldova proiectele Erasmus+ sunt implementate începând cu anul 1994 pe dimensiunea învățământului superior și a tineretului. Începând cu 2021, noutate pentru Republica Moldova în cadrul programului Erasmus+ au devenit proiectele de consolidare a capacităților în

domeniul învățământului profesional tehnic, care au ca scop principal modernizarea și internaționalizarea acestei sfere a educației.

Până în prezent, grație suportului Programului Erasmus+ în Republica Moldova au fost implementate: 83 de proiecte Tempus, peste 6000 de mobilități academice și peste 8000 de mobilități pentru tineri, 21 proiecte de consolidare a capacităților în învățământul superior și 27 proiecte Jean Monnet.



IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

UE sprijină consolidarea capacităților organizațiilor societății civile din Republica Moldova prin sporirea rezilienței împotriva arderii profesionale

În prezent, riscul de ardere profesională este considerabil de înalt în rândul activiștilor/stelilor și al organizațiilor societății civile. Atât la nivel global, cât și la nivel local, arderea profesională devine din ce în ce mai răspândită. După 2 ani de pandemie COVID-19, războiul din Ucraina a agravat și mai mult starea psiho-socială a actorilor societății civile care sunt acum implicați activ în gestionarea crizei refugiaților. În ciuda acestui fapt, vestea bună este că burnout-ul poate fi prevenit și tratat dacă adoptăm câțiva pași în viața noastră profesională de zi cu zi.



În acest sens, prin intermediul proiectului regional finanțat de Uniunea Europeană „Dezvoltarea capacităților organizațiilor societății civile” în Republica Moldova, ERIM (anterior IREX Europe) a organizat un atelier cu privire la prevenirea și combaterea arderii profesionale pentru 5 ONG-uri din diferite părți ale țării (Asociația Bibliotecarilor din Republica Moldova, A.O. “Viața fără Leucemie” din Chișinău, A.O. “Primăvara care ne unește” și “Autism Hope” din Bălți și A.O. “Neemia” din Glodeni). Atelierul a avut loc într-un sat idilic și liniștit din nordul Moldovei. Cu sprijinul psihologei, organizațiile au avut ocazia să înțeleagă mai bine ce este arderea profesională, care sunt cauzele și consecințele acesteia și ce măsuri pot fi luate atât la nivel individual, cât

și în cadrul organizației, pentru a o preveni. În plus, participanții și participantele au subliniat încă o dată importanța bunăstării organizaționale pentru durabilitatea și eficiența organizației.



Atelierul reprezintă una dintre activitățile menite să sporească reziliența a 6 organizații ale societății care fac parte din programul de dezvoltare a capacităților implementat de ERIM. Pe baza unei evaluări amănunțite a nevoilor, realizată cu sprijinul psihologei, fiecare organizație și-a stabilit propriul plan anti-ardere profesională, care constă în activități informative și de consolidare a capacităților, precum și în sesiuni de consiliere individuală. Sprijinul a fost adaptat și în funcție de tipul de beneficiari cu care lucrează fiecare organizație. Scopul final al acestui sprijin este de a consolida capacitățile organizațiilor societății civile și de a crește sustenabilitatea acestora prin prevenirea sindromului de ardere profesională în rândul personalului și al voluntarilor/elor.



IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

EUBAM continuă să sprijine Coridoarele Solidarității asigurând exportul continuu al produselor agricole din Ucraina

În luna mai, pe fondul războiului nejustificat de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei, EUBAM s-a alăturat inițiativei Coridoarele Solidarității ale Comisiei Europene, care are drept scop stabilirea și sprijinirea unor rute logistice alternative între UE și Ucraina. Pe de o parte, aceste rute garantează exportul

neîntrerupt de mărfuri agricole ucrainene prin porturile UE către piața mondială; pe de altă parte, permit livrarea nestingherită de ajutor umanitar, alimente, combustibil etc., pentru toți oamenii care au nevoie urgentă de ea în Ucraina.



Pe flancul sudic al Coridoarelor Solidarității, Republica Moldova este acum un nod de transport între sudul ucrainean bogat în cereale și porturile românești. Pentru ca trecerea mărfurilor ucrainene prin Republica Moldova să fie mai rapidă și mai ușoară, EUBAM a efectuat exercițiul „Coridoarele

Solidarității” pentru a identifica problemele și a îmbunătăți gestionarea traficului sport la frontieră

În acest sens, pe 6 septembrie, echipa EUBAM a participat la întrevederea dintre șeful Văzii Cernăuți din Ucraina și șeful Biroului Vamal „Nord” din Republica



IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

Moldova. În aceeași ordine de idei, pe 7 septembrie, la punctul ucrainean de trecere a frontierei Mohyliv-Podilskyi (PTF), experții EUBAM au facilitat întvederea dintre șeful Văzii Vinița din Ucraina și șeful Biroului Vamal „Nord” din Republica Moldova. În cadrul acestor întâlniri, experții Misiunii au împărtășit ideile EUBAM și au propus soluții practice pentru optimizarea logisticii și combaterea supraîncărcării traficului la frontieră. De exemplu, experții Misiunii au subliniat că formalitățile de control al pașapoartelor ar trebui să fie prioritare pentru șoferii de camioane și au sugerat o gestionare mai bună a traficului înainte de PTF. De asemenea, echipa EUBAM a susținut inițiativa de a implica două PTF-uri

suplimentare în vămuirea mărfurilor agricole în sectorul de nord al frontierei moldo-ucrainene.

Comentând rolul EUBAM în ceea ce privește Coridoarele Solidarității și viziunea Misiunii asupra acestora, șeful EUBAM, Slawomir Pichor a remarcat că „deși acordurile susținute de ONU au redeschis parțial pentru exportul agricol trei porturi maritime în regiunea Odesa, principalele coridoare de transport terestru și feroviar ale Ucrainei au în continuare o importanță vitală. Mai ales acum, când noua roadă urmează să fie recoltată și iarna aduce o nevoie sporită pentru asistență umanitară, trebuie să sprijinim Coridoarele Solidarității mai mult ca niciodată.”



Încă 18 stagiaari ai programului inovator de burse finanțat de UE și-au primit certificatele de absolvire

Cei 18 tineri care și-au desfășurat stagiul în Administrația Prezidențială și-au primit certificatele de absolvire în cadrul unei

ceremonii festive care a avut loc ieri, 29 septembrie.



Timp de trei luni, 18 stagiaari au lucrat alături de angajații Președinției - consilieri și șefi de direcții - în departamentele juridice, securitate, comunicare, afaceri externe și protocol, politică internă și altele. Conform conceptului programului, scopul principal al acestuia este de a oferi studenților și tinerilor absolvenți șansa de a învăța ce înseamnă munca în serviciul public și de a dobândi competențe care să le crească șansele de angajare în viitor.

Anterior, 29 de tineri, care au desfășurat stagii în instituții guvernamentale, și-au primit certificatele de absolvire. În total, prima ediția a programului de stagii al UE a inclus 47 de stagiaari desemnați să lucreze în peste 15 instituții de stat.

Stagiaarii au fost selectați pe baza unui proces de selecție amănunțit, care a inclus o preselecție de CV-uri, susținute de scrisori de motivare și, de asemenea, interviuri față în față cu o Comisie de selecție, formată din reprezentanți ai Delegației Uniunii Europene, ai instituțiilor publice ale Republicii Moldova și Înalții Consilieri UE. Programul de stagiu este finanțat integral de Uniunea Europeană.

Inițiativa a fost lansată în contextul Anului European al Tineretului 2022 și a fost concepută pentru a încuraja participarea tinerilor la toate activitățile sociale, economice și administrative.



IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

Cei mai activi tineri și tinere în domeniul promovării egalității de gen din raioanele Strășeni și Fălești - au fost premiați

Peste 30 de adolescenți și adolescente din localități ale raioanelor Strășeni și Fălești au participat vineri, 28 octombrie, la evenimentul de premiere a învingătorilor concursului de mesaje ce promovează egalitatea de gen, inițiat de AO „Institutum Virtutes Civilis” în cadrul proiectului „Tinerii și tinerele

pentru egalitate și nediscriminare – etapa II”, parte a programului regional „Împreună împotriva stereotipurilor de gen și a violenței în bază de gen”, finanțat de Uniunea Europeană și implementat de UN Women și UNFPA.



Tinerele și tinerii ce au participat la concurs au prezentat desene, eseuri și video-uri despre cum văd combaterea stereotipurilor și promovarea egalității de gen. Opt dintre ei au fost premiați cu gadgeturi ce le vor permite să acționeze în continuare ca agenți ai schimbării printre semenii din localitățile lor, promovând toleranța, respectarea demnității fetelor și băieților, contribuind la dezvoltarea unei societăți incluzive.

Simona Luca, elevă din municipiul Strășeni, se numără printre învingătorii concursului de mesaje. Ea a impresionat juriul cu un scurt video în care alături de prietenii săi explică de ce sunt păguboase stereotipurile de gen.

„Prin acest exercițiu ne-am adresat, de fapt, semenilor noștri. Mesajul nostru e că noi suntem regizorii propriei vieți. De noi depinde ce viitor vom avea, prin urmare nu trebuie să ne fie frică de propriile idei și dorințe. Suntem liberi să fim altfel”,

a fost mesajul Simonei.

Și **Gleb Cebotariov**, din Fălești, speră că prin lucrarea sa, un video ce promovează egalitatea de gen, va reuși să motiveze cât mai mulți tineri și tinere să gândească în afara stereotipurilor și prejudecăților.



IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

„Noi am înțeles că nu mai este cool să judeci pe alții și să ai un comportament jignitor. Vrem acest mesaj să ajungă la cât mai mulți: tineri sau adulți. Schimbarea trebuie să înceapă de la noi. E important să avem grijă la cum acționăm pentru că toți suntem la fel și avem drepturi egale”,

crede Gleb.

Concursul de mesaje a fost organizat de Asociația Obștească „Institutum Virtutes Civilis”, în cadrul proiectului „Tinerii și tinerele pentru egalitate și nediscriminare – etapa II”, parte a programului regional „Împreună împotriva stereotipurilor de gen și a violenței în bază de gen”, finanțat de Uniunea Europeană și implementat de UN Women și UNFPA.



Tineri din 25 de școli din Republica Moldova și-au prezentat ideile în cadrul unui concurs dedicat afacerilor

Cincizeci de elevi din școlile partener ale proiectului Joboteca – 25 de școli din 5 raioane - s-au întâlnit, între 26 și 28 octombrie, la Chișinău, pentru a-și prezenta ideile de business și antreprenariat social în cadrul unui eveniment organizat de Terre

des hommes Moldova, cu suportul financiar al Uniunii Europene. Elevii au participat anterior, în luna august, la o școală de antreprenariat, iar următoarele două luni le-au dedicat elaborării ideilor de afaceri, fiind ghidați de mentori.



La eveniment, elevii au avut ocazia să își prezinte ideile, așa cum ar face-o în fața unor potențiali finanțatori. Ideile lor au fost jurizate de experți în business și antreprenariat social de la ODA, YEP Moldova, Eco-Răzeni, Eco Visio, CEDA și Startup Moldova. Membrii juriului au venit cu feedback la ideile tinerilor și s-au oferit să le acorde suport dacă tinerii îl vor solicita ulterior.

Alexandru Bordea, business consultant a venit cu un mesaj pentru tinerii care sunt la prima lor experiență de antreprenariat. Le-a vorbit despre trei cele mai importante abilități pentru un antreprenor: public speaking, abilitatea de a vinde și leadership-ul.

„Nu renunțați la ideile de azi, nu neapărat pentru bani, dar pentru experiență. Profitați de avantajul vârstei pe care o aveți, acum puteți testa aproape orice idee și să nu pierdeți nimic. Dacă ați încercat un proiect și nu v-a reușit, puteți începe altul mâine”,

a mai menționat antreprenorul.

Tinerii au optat pentru idei de business, dar și proiecte sociale. Ca într-un adevărat concurs al ideilor de afaceri, cele mai convingătoare trei proiecte au fost declarate câștigătoare și premiate.



IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

Locul 1: Echipa 17, proiectul „Fire the ball”, liceul „Mihai Eminescu”, orașul Căușeni (1000 de euro)

Tinerii vor amenaja, cu ajutorul elevilor din școală și a comunității, un teren de sport, dotat cu echipamentele necesare pentru desfășurarea unui spectru larg de activități sportive. Elevii își doresc ca acest loc să fie unul care să creeze conexiuni și unde se vor desfășura evenimente care vor deveni tradiție în localitate.

Locul 2: Echipa 5 Plus, proiectul „Baschet la tine acasă”, liceul teoretic „Vasile Alecsandri”, orașul Călărași (500 de euro)

Elevii își propun să amenajeze un teren de baschet în comuna Tuzara, care se află la 2 km distanță de orașul Călărași. De acest spațiu vor beneficia tinerii din ambele localități. Vor fi organizate activități sportive și alte evenimente locale.

Locul 3: Echipa „Iconic”, proiectul „Musical Saturdays”, liceul „Meșterul Manole”, satul Sălcuța, raionul Căușeni (500 de euro)

Echipa își dorește să formeze un club de muzică pentru copiii din familii social vulnerabile, unde îi vor învăța să cânte la chitară. Cu diverse ocazii, vor organiza evenimente cu intrare cu plată, pentru a asigura sustenabilitatea proiectului.

„Atât la Școala de antreprenoriat, cât și pe parcursul celor două luni cât am lucrat la ideea de afaceri, am acumulat multe cunoștințe despre cum funcționează un business. Totodată, am avut ocazia să transmit mai departe informația acumulată la școala de vară, am creat o echipă cu colegii mei și ne-am gândit împreună cum să contribuim la schimbarea în bine a orașului Călărași, iar acum ne bucurăm de rezultate frumoase”,

spune Dorel Râpa, elev la liceul teoretic „Vasile Alecsandri” din orașul Călărași, membru al echipei câștigătoare.



IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

Șargarovschi Anastasia, elevă la Liceul Teoretic „Mihai Eminescu” din orașul Căușeni, este membră a echipei care s-a clasat pe locul trei.

„Această experiență mi-a oferit șansa să simt pe pielea proprie cât de complicat este să devii antreprenor, dar, cel mai important, participarea la aceste activități a trezit în mine perseverența, motivația și dorința de a participa la schimbare”,

spune tânăra.

În urma acestei experiențe, tinerii care au ieșit învingători vor purcede la implementarea proiectelor, cât și identificarea altor surse de finanțare pentru a-și acoperi toate costurile. Restul echipelor sunt încurajate, de asemenea, să-și pună ideile în practică. Terre des hommes le va oferi suport, la necesitate, la fel cum și-au anunțat disponibilitatea și membrii juriului.

Proiectul „JOBOTECA – Program pilot de pregătire a tinerilor din Moldova pentru piața muncii” (2021 – 2024) este implementat de Fundația Terre des hommes, biroul România și cel din Moldova, în parteneriat cu Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova și este finanțat de Uniunea Europeană.



Consultații juridice și suport psihosocial pentru refugiații din nordul țării, oferite cu suportul Uniunii Europene

Refugiații ucraineni, stabiliți în nordul țării, au acces gratuit la consultanță juridică și suport psihosocial, datorită proiectului „ACCES: Furnizarea de asistență umanitară multisectorială pentru populațiile afectate de conflict în Ucraina și Republica Moldova”, finanțat de Uniunea Europeană și implementat

de organizația nonguvernamentală People in Need Moldova. Serviciile de consultanță juridică și suport psihosocial sunt oferite direct de către organizația Clinica Juridică Bălți, care a creat o echipă mobilă formată din juriști, avocați și un psiholog, în rezultatul grantului acordat în cadrul proiectului.



Echipa mobilă oferă aceste servicii în 13 raioane din nordul țării, atât în centrele de plasament a refugiaților, cât și în localitățile din mediul rural, unde refugiații s-au cazat în mod individual. „Noi am considerat că serviciile mobile sunt unele dintre cele mai eficiente, pentru că răspund imediat la necesitățile oamenilor la locul lor de trai și elimină diverse cheltuieli sau stresul de a căuta servicii și informații”, menționează Olesea Tabarcea, director executiv, Clinica Juridică Bălți.

Lunar, în medie, 300 de refugiați primesc răspuns la întrebările de ordin juridic sau sunt ajutați să depășească stări psihologice mai dificile, cauzate de faptul că au trebuit să fugă de război și să se stabilească temporar în țara noastră. De cele mai dese ori,

refugiații ucraineni se adresează cu întrebări ce se referă la perfectarea pașaportului, întrucât în cazul multor persoane termenul de valabilitate a pașaportului a expirat deja după multe luni de aflare în Republica Moldova.

„Noi îi îndrumăm ce să facă, unde să se adreseze, cum să obțină pașaportul ucrainean mai ușor sau într-un termen mai redus, cu cheltuieli mai mici”,

precizează Ion Dănoi, avocat la Clinica Juridică Bălți. De asemenea, unii refugiați au întrebări privind proprietatea, angajarea în câmpul muncii sau încheierea contractului individual de muncă.



IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

Anastasia Russu este psiholog în cadrul echipei mobile și lucrează cu copiii refugiați, având grijă să le propună activități interesante și să creeze un mediu sigur și confortabil pentru copii. Ea folosește desenul drept tehnică de lucru, deoarece prin desen copiii își exprimă emoțiile și arată cât de multă încredere au ei în adulții care vin să-i ajute. În discuțiile cu copiii, ea pune accent pe emoții și stări pozitive, și doar dacă singur copilul simte necesitatea de a vorbi despre război ea începe ușor și atent să abordeze acest subiect.

„Am lucrat cu copii care și-au pierdut tatăl la război, este foarte dificil: copiii au insomnii, deseori apar probleme psihologice, de aceea este nevoie de lucrat individual cu ei pentru a-i ajuta. Noi nu ne dorim ca acești copii să aibă traume în viața de adult, de aceea este mai bine de lucrat cu ei acum, pentru ca în viitor să se simtă ca oamenii obișnuiți, fără traume”,

spune Anastasia.

Proiectul „ACCES: Furnizarea de asistență umanitară multisectorială pentru populațiile afectate de conflict în Ucraina și Republica Moldova” cuprinde două componente. Prima se referă la oferirea de asistență în numerar cu destinație multiplă pentru familiile din Republica Moldova care găzduiesc refugiați, iar a doua vizează sectorul de protecție și cuprinde activități de sprijinire și ateliere pentru organizațiile societății civile care ajută refugiații, precum și programe de suport psihosocial și juridic pentru cetățenii ucraineni care și-au găsit refugiu la noi în țară.

Acest proiect derulează al șaselea an, preponderent în Ucraina, iar începând cu luna martie 2022 activitățile au fost extinse și în Republica Moldova. Buna desfășurare a proiectului în țara noastră este asigurată de un consorțiu format din trei organizații nonguvernamentale internaționale – People in Need, ACTED și REACH, People in Need fiind liderul grupului de implementare.



IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

Programul de solidaritate al Uniunii Europene împotriva COVID-19 oferă o nouă intervenție pentru susținerea activității organizațiilor societății civile din Republica Moldova

Organizațiile societății civile (OSC) au un rol esențial în furnizarea de servicii, mobilizarea comunității, creșterea gradului de conștientizare, implicarea în elaborarea de politici și susținerea protecției drepturilor omului și a libertăților civice în timpul și în perioada post-pandemică. Pornind de la acest deziderat, trei organizații internaționale – People in Need (PIN), Netherlands Helsinki Committee (NHC) și AFEW International

(AFEW) – și-au unit forțele și și-au propus, în cadrul Programului Uniunii Europene de Solidaritate împotriva COVID-19 pentru Parteneriatul Estic, să realizeze un șir de intervenții în Armenia, Georgia, Republica Moldova și Ucraina pentru a ajuta la reducerea impactului pandemiei și a contribui la reziliența socio-economică a grupurilor vulnerabile pe termen lung.



Proiectul s-a desfășurat în două etape – inițial au fost vizate dificultățile de furnizare de servicii medicale și sociale și nevoile socio-economice crescute, în special în rândul populației vulnerabile. La această etapă, acțiunile s-au axat pe sprijinirea OSC-urilor selectate, care au fost grav afectate de pandemia COVID-19. Ulterior, după identificarea necesităților imediate ale celor afectați în mod disproporționat de pandemie, acțiunile s-au concentrat asupra barierelor structurale care au împiedicat populația să își

exercite drepturile. Astfel, proiectul a sprijinit redresarea socio-economică și reziliența prin eforturi de advocacy, care au vizat reforma generală în sectoarele respective, cu accent pe consolidarea capacităților.

În Republica Moldova, pe componenta de advocacy, PIN a ajutat șase OSC-uri locale să și dezvolte abilitățile și cunoștințele necesare pentru a influența redresarea și reforma pe termen lung, în paralel cu sprijinirea lor prin implicarea concretă în proces. În acest sens, organizațiile au fost ajutate să și dezvolte



IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

capacitățile prin utilizarea unei combinații de coaching, mentorat, formare la locul de muncă și ateliere de lucru ca instrumente pentru dezvoltarea și promovarea strategiilor de advocacy și a planurilor de acțiune ale OSC-urilor.

În plus, acțiunile s-au axat pe îmbunătățirea competențelor OSC-urilor în domenii precum: comunicarea strategică, cooperarea cu mass-media, discursul public, lobby-ul și dialogul politic și colectarea de fonduri. În același timp, ca parte integrantă a procesului de consolidare a capacităților pe termen mai lung, PIN Moldova a oferit granturi în valoare de până la 4 000 EUR pentru șase OSC-uri, fondurile fiind destinate activităților care au sprijinit eforturile de advocacy și dezvoltarea politicilor de rezistență pe termen lung la pandemie a grupurilor vulnerabile. Atât organizațiile cu experiență de activitate, cât și cele recent înființate au beneficiat de granturi pentru advocacy și procesul de consolidare a capacităților, iar la final au elaborat cu succes strategii de advocacy și planuri de acțiuni.

Printre cele șase OSC-uri, sprijinite de PIN Moldova cu resursele financiare oferite de Uniunea Europeană, în cadrul proiectului, se numără organizațiile Prietena Mea și Centrul

Național de Prevenire a Abuzului față de Copii (CNPAC).

În strategia de advocacy, Prietena Mea, organizație înființată recent, și-a subliniat scopul de a întreprinde acțiuni pentru creșterea gradului de conștientizare și acceptare a copiilor diagnosticați cu sindromul Down prin îndrumarea și informarea părinților și sensibilizarea comunității. Prin urmare, o parte din acest obiectiv pe termen lung s-a transformat într-un plan de acțiune care a vizat îmbunătățirea calității vieții persoanelor cu sindromul Down la nivel național prin perfecționarea cadrului legislativ privind drepturile acestora. Planul de acțiuni de advocacy al organizației Prietena Mea s-a axat pe elaborarea unei cercetări privind analiza comparativă a practicilor, politicilor și serviciilor pozitive pentru copiii cu sindrom Down și familiile acestora în Suedia și Republica Moldova, cu scopul de a identifica potențialele domenii de intervenție a autorităților publice. Rezultatele au fost prezentate în cadrul unei conferințe organizate în septembrie 2022, la care au participat părinți, reprezentanți ai autorităților publice, parteneri din România, reprezentanți ai mass-media și actori interesați din societatea civilă.



În contextul inițiativelor de dezvoltare a capacităților oferite de PIN Moldova, organizația și-a îmbunătățit abilitățile de a înțelege modul de desfășurare a unei campanii de advocacy și de implicare eficientă în dialogul politic și lobby. Mai mult, organizația Prietena Mea a avut o întrevedere

cu președintele Comisiei parlamentare pentru protecție socială, sănătate și familie. La acest eveniment părțile au discutat despre adoptarea protocoalelor operaționale ale personalului medical privind comunicarea diagnosticului, crearea serviciilor de consiliere și informare online în

conformitate cu modelul suedez, precum și alte subiecte conexe. În plus, acest proiect a oferit organizației ocazia de a întreprinde o vizită de studiu la București pentru a se documenta cu legislația privind alocațiile speciale de grădiniță pentru părinții copiilor cu sindromul Down și pentru a stabili relații de parteneriat cu organizații similare din România.

Cea de-a doua organizație susținută prin intermediul proiectului – CNPAC – a început pilotarea unui nou serviciu social pentru reabilitarea psihologică a copiilor victime ale violenței în Chișinău, în ianuarie 2022. În strategia de advocacy, organizația și-a propus să promoveze adoptarea cadrului de reglementare, care ar permite crearea, dezvoltarea și funcționarea serviciilor de reabilitare psihologică pentru copiii victime ale violenței și familiile acestora pe întreg teritoriul țării. De asemenea, CNPAC a făcut eforturi pentru a consolida cooperarea dintre autoritățile publice locale cu scopul de a identifica mai bine nevoile beneficiarilor țintă, precum și a sensibiliza profesioniștii, publicul larg și potențialii beneficiari cu privire la necesitatea serviciilor specializate de reabilitare psihologică pentru copiii victime ale violenței și familiile acestora. Planul de acțiuni al CNPAC în materie de advocacy s-a axat pe sensibilizarea publicului larg, a profesioniștilor relevanți și a potențialilor beneficiari cu privire la necesitatea instituirii în mod oficial de către

Guvernul a unor servicii de recuperare durabile pentru a asigura bunăstarea copiilor victime ale violenței. Acest obiectiv ar putea fi atins prin adoptarea cadrului legal general și a unor standarde minime de calitate pentru funcționarea serviciului.

Cu sprijinul financiar al Uniunii Europene, CNPAC a reușit să își implementeze planul de acțiuni în ceea ce privește dezvoltarea unei identități vizuale pentru noul serviciu, relansarea apelului public și sensibilizarea publicului larg și a potențialilor beneficiari cu privire la acest serviciu. În plus, CNPAC a organizat un club de presă în colaborare cu Ministerul Muncii și Protecției Sociale. Evenimentul a reunit reprezentanți ai 10 instituții media și a avut ca scop sensibilizarea opiniei publice cu privire la serviciul de reabilitare psihologică pentru copii. Activitatea a avut loc în contextul desemnării CNPAC ca actor-cheie pentru sprijinirea Ministerului Muncii și Protecției Sociale în elaborarea reglementărilor-cadru și a standardelor minime de calitate pentru serviciile noi, precum și pentru cele existente.

Proiectul „Parteneriatul Estic – Programul de solidaritate împotriva COVID-19” este implementat în perioada iulie 2020 – decembrie 2022, cu susținere financiară de la Uniunea Europeană. Scopul acestui proiect este să atenueze efectele adverse ale COVID-19 și să contribuie la refacerea socio-economică pe termen lung a grupurilor vulnerabile în Europa de Est.

Actorii societății civile din Republica Moldova - promotori ai schimbării pentru o viață mai bună, cu sprijinul financiar al Uniunii Europene și Echipei Europa

Timp de 2 ani, echipa proiectului „Actorii societății civile – promotori ai schimbării în țările Caucazului de Sud și Republica Moldova”, finanțat de Uniunea Europeană și cofinanțat de Agenția Cehă pentru Dezvoltare, a sprijinit evoluția a 14 organizații nou-înființate ale societății civile. Acest proiect a oferit o platformă de învățare și dezvoltare pentru actorii civici selectați, care au fost ghidați de facilitatori pentru a-și evalua capacitățile și a determina direcțiile strategice de dezvoltare pe parcursul următorilor 2 ani.

Organizațiile societății civile, implicate în proiect, au avut parte de un program complex de instruire, adaptat necesităților lor și axat pe subiecte actuale precum implicarea comunității în activitatea organizației, comunicarea strategică, dinamica echipei, colectarea de fonduri, crearea parteneriatelor etc. O componentă importantă a proiectului a fost oferirea granturilor, atât pentru dezvoltarea organizațională, cât și pentru desfășurarea campaniilor la nivel local, ceea ce le-a permis actorilor societății civile să-și promoveze cauza și mesajele cheie, să sensibilizeze publicul și să atragă noi susținători din comunitate.



IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

Totalurile proiectului „Actorii societății civile – promotori ai schimbării în țările Caucazului de Sud și Republica Moldova”, implementat de organizația nonguvernamentală internațională People in Need în perioada ianuarie 2020 – septembrie 2022, au fost prezentate în cadrul unui eveniment final, organizat la Chișinău în luna septembrie.

Suportul financiar, oferit celor 14 organizații ale societății civile implicate în proiect, a ajutat la îmbunătățiri în diverse sectoare, precum incluziunea socială a persoanelor vulnerabile, sănătatea mintală, educația incluzivă pentru copiii cu autism, educația non-formală pentru tineri, buna guvernare, apărarea drepturilor omului, accesul la servicii parajuridice pentru persoanele vulnerabile, protecția mediului. Valoarea totală a granturilor acordate este de peste 177.000 de euro, iar activitățile proiectului au acoperit 10 regiuni: Bălți, Cahul, Cantemir, Chișinău, Criuleni, Dubăsari, Hâncești, Ștefan Vodă, Ungheni și UTA Găgăuzia.

„O societate civilă înfloritoare și, de asemenea, sprijinul pentru un mediu favorabil pentru această societate civilă reprezintă o parte foarte importantă a oricărei societăți democratice. Uniunea Europeană și statele membre, în cadrul abordării comune a Echipii Europa, au mobilizat cu adevărat toate instrumentele pe care le avem la dispoziție pentru a sprijini societatea civilă. Este extrem de important pentru noi să continuăm să susținem eforturile în acest domeniu”,

a subliniat Magdalena Mueller-Uri, șefa Secției de cooperare a Delegației Uniunii Europene în Republica Moldova.

Proiectul „Actorii societății civile – promotori ai schimbării în țările Caucazului de Sud și Republica Moldova”, având caracter regional, le-a oferit organizațiilor participante din Republica Moldova posibilitatea să cunoască alți actori ai societății civile din Armenia și Georgia. Datorită acestui fapt, organizațiile implicate în proiect au comunicat liber cu echipe și actori civici din spațiul Parteneriatului Estic și au acumulat experiențe noi, au preluat bune practici și au găsit inspirație pentru noi activități și colaborări.



IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

Uniunea Europeană și Echipa Europa sprijină consolidarea capacităților instituțiilor mass media independente din Republica Moldova

Jurnalismul independent nu a fost niciodată mai relevant pentru democrație și protecția drepturilor omului așa cum este acum, în era știrilor false și dezinformării.

Pentru a sprijini acest sector în Republica Moldova, pe 26 octombrie 2022, Agenția Slovacă de Cooperare Internațională pentru Dezvoltare, cu sprijinul Uniunii Europene, a organizat la Chișinău un eveniment, care a avut scopul de a promova lansarea unui apel de concurs pentru instituțiile media locale în cadrul proiectului. „Sprijinul UE

pentru instituțiile media locale din Republica Moldova”. Evenimentul este parte a seriei de inițiative a Echipei Europa (Team Europe).

„Este extrem de important să se asigure un mediu favorabil pentru mass-media, astfel încât cetățenii să aibă acces deplin la orice informație transparentă, imparțială și corectă”,

a spus ambasadorul Uniunii Europene în Republica Moldova, Jānis Mažeiks.



„Sunt mândru că UE a decis să-și arate încrederea în Agenția Slovacă de Cooperare Internațională pentru Dezvoltare în implementarea acestui proiect foarte relevant și semnificativ, care se concentrează pe transferul de experiență și cultură media din țările europene”,

a spus ambasadorul Republica Slovacia în Republica Moldova, Pavol Ivan.

Consolidarea capacității și durabilității instituțiilor media locale

Scopul principal al programului este de a ajuta mass-media locală din Moldova să-și îmbunătățească abilitățile de creare de conținut, precum și abilitățile de dezvoltare a afacerilor. Beneficiarii țintă sunt împărțiți în două grupuri principale – start-up-uri media locale (inițiative la faza incipientă) și instituții media locale relativ bine stabilite pe piață. În total, aproximativ 20 de instituții media locale vor fi selectate la sfârșitul lunii noiembrie pentru a fi parte a acestui proiect.



IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

Prima sală de studii dotate cu computere pentru instruirea deținuților

(Video) Inaugurarea unei clase de studii pentru tinerii NEET la Penitenciarul nr.4 – Cricova | Știri Pozitive (stiripozitive.eu)



O sală de studii dotată cu computere pentru instruirea condamnaților a fost inaugurată, astăzi, în incinta Penitenciarului nr.4 de la Cricova.

Evenimentul a avut loc în prezența secretarei de stat a Ministerului Justiției, Nadejda Burciu, a directoarei adjuncțe a Administrației Naționale a Penitenciarelor (ANP), Liuba Jignea-Suveică și a partenerilor care au susținut acest proiect, Fundația Est-Europeană, DVV International Moldova și Asociația Obștească „Inițiativa Pozitivă”.

În cuvântul de deschidere, Nadejda Burciu a menționat că sala de studii va permite deținuților să-și dezvolte competențe

digitale care sunt esențiale pentru integrarea în societate după eliberare. „Persoanele condamnate sunt private de libertate, dar nu și de alte drepturi cum ar fi accesul la educație, muncă. În Moldova ponderea tinerilor NEET este de 26%, iar efectele acestei inactivități are efecte multiple precum lipsa unei surse legale de venit, scăderea încrederii în sine, anxietate, depresie, sentiment de neajutorare. Cumulativ aceste efecte forțază pe unii tineri să recurgă la comportamente riscante, cum ar fi abuzul de alcool sau substanțe, iar în anumite cazuri comiterea unei infracțiuni. Astfel, actualmente în penitenciarele din Moldova se dețin circa 2000 de tineri cu vârsta între 18 și 29 ani, ceea ce constituie o treime din totalul de deținuți.”



IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

Ministerul Justiției își propune instituirea unui sistem progresiv de executare a pedepsei, ceea ce va presupune acces la educație și muncă în comunitate pentru cei ce vor executa pedeapsa în regimuri mai puțin restrictive”, a spus secretara de stat.

Noua clasă de studii este dotată cu 9 calculatoare și are obiectivul de a crește șansele de reintegrare a deținuților NEET, care își vor dezvolta abilități digitale primare

ceea ce le va permite să acceseze programe educaționale în penitenciar, să valideze aceste competențe, dar și să-și continue studiile la următoarele trepte ulterior.

Clasa dotată cu calculatoare a fost amenajată cu suportul AO „Inițiativa Pozitivă” în cadrul proiectului „Incluziunea tinerilor și tinerelor NEET din cele mai vulnerabile categorii, și anume aflați în conflict cu legea”, finanțat de Uniunea Europeană și cofinanțat de Suedia.



Grupul de lucru consultativ pe lângă Ministerul Muncii și Protecției Sociale, a început elaborarea metodologiei de calculare a costurilor serviciilor sociale

În Republica Moldova va fi elaborată și pilotată o metodologie de calculare a costurilor serviciilor sociale, care va avea valoare de act normativ și va fi folosită de autorități la planificarea și bugetarea serviciilor sociale și la contractarea lor de la prestatorii privați sau publici. Elaborarea metodologiei a fost lansată de Asociația Obștească „Institutum Virtutes Civilis” în parteneriat cu Ministerul Muncii și Protecției Sociale, care a instituit, în acest scop, prin ordin, un grup de lucru consultativ. Grupul, format din reprezentanți ai direcțiilor raionale asistență socială și ai direcțiilor finanțe din diferite consilii raionale, precum și din prestatori de servicii sociale, se întrunește periodic la Chișinău și examinează proiectul de metodologie asupra căruia lucrează expertele Mariana Ianachevici și Veronica Sandu.

„Noi venim cu o abordare diferită a costificării unui serviciu social – pornim de la activitățile pe care le prestăm. Deci, în primul rând - setăm exact ce serviciu oferim, în al doilea – stabilim exact că există beneficiar care are nevoie de tot pachetul de activități și există beneficiar care are nevoie parțial, doar de câteva din activitățile pe care le putem oferi, iar în al treilea rând stabilim media pentru clientul care are nevoie de 6-7 activități și pentru cel care are nevoie de 1-2 activități”,

explică esența abordării Mariana Ianachevici, directoare executivă a Asociației „AVE COPIII” și una dintre expertele care elaborează metodologia.

Alături de **Veronica Sandu, Mariana Ianachevici** este convinsă că abordarea propusă va permite o estimare reală a costurilor serviciilor sociale și va duce, implicit, la îmbunătățirea calității serviciilor:

„Această abordare reiese din realitate, ne permite să dăm o estimare exactă, nu una bazată pe normative. În primul rând va influența mult calitatea. În momentul în care se va putea face o estimare bazată pe realitate a serviciilor sociale, va fi mult mai ușoară și eficientă găsirea prestatorului potrivit, care oferă calitate. De asemenea, ar putea influența apariția unei concurențe mult mai bune, deoarece avem foarte multe locuri în țară unde categoric nu există concurență la prestarea serviciilor sociale și când nu există concurență suferă calitatea. Dar noi avem nevoie de calitate. Eu vin din domeniul protecției copilului și întotdeauna spun: copiii merită ceva mai bun. Ca să-i poți oferi ceva mai bun trebuie să-i oferi calitate, dar calitatea se naște din concurență. Asta trebuie să fie setat în standardul de calitate, iar standardul îți permite să spui exact ce și cât costă”.



IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA



Participanții la prima ședință a grupului de lucru au acceptat noua abordare, găsiind-o potrivită pentru elaborarea în continuare a metodologiei. „Este un exercițiu pe care îl așteptam de mult timp, astfel ca serviciile sociale în Republica Moldova să aibă o metodologie unică de calcul accesibilă pentru toți prestatorii, și cei de stat, și cei privați. Noi am avut pe parcursul anilor mai multe exerciții pentru costificarea serviciilor sociale și cred că metoda care astăzi a fost discutată este cea mai utilă și aplicabilă”, a spus **Liliana Samcov**, reprezentantă a

Asociației „Demos” din Edineț, organizație care prestează servicii sociale specializate - locuință socială asistată și servicii de integrare socio-profesională a copiilor și tinerilor.

Elaborarea metodologiei este parte a proiectului „Organizațiile societății civile acționează pentru servicii sociale mai bune”, finanțat de Uniunea Europeană, cofinanțat de Fundația Soros Moldova și implementat de IP Keystone Moldova și AO Institutum Virtutes Civilis.

Cu sprijinul Uniunii Europene, în Bălți a fost lansat un nou serviciu social – Echipă mobilă

Copiii și adulții cu dizabilități din mun. Bălți vor avea acces gratuit la sprijin specializat, oferit la domiciliu prin intermediul Serviciului social Echipă mobilă, în cadrul căruia activează cinci specialiști – inclusiv un psiholog, un kinetoterapeut și doi logopezi.

Din resursele Uniunii Europene serviciul a fost dotat cu un automobil, cu ajutorul căruia

specialiștii pot ajunge în timp util la domiciliul beneficiarilor. Serviciul a fost acreditat inițial de către Consiliul Național al Prestatorilor de Servicii Sociale, fiind pregătit să ofere îngrijiri conform standardelor de calitate. În total, de serviciile Echipei mobile vor beneficia 60 copii și adulți din municipiul Bălți, care vor fi ajutați să dezvolte abilități pentru o viață independentă în comunitate.



Serviciul este dezvoltat de Asociația Obștească „CREDIS”, în parteneriat cu Consiliul municipal Bălți și Direcția Generală Sănătate, Asistență Socială și Protecția Familiei. „Echipa Mobilă din municipiul Bălți este unul dintre cele 40 de servicii sociale create în cadrul proiectului „Organizațiile societății civile acționează pentru servicii sociale mai bune”, pe care Fundația Soros Moldova îl cofinanțează împreună cu Uniunea Europeană. Ne propunem, prin stimularea dezvoltării serviciilor sociale în Moldova, să contribuim la formarea unor comunități prietenoase și incluzive, unde fiecare persoană să se simtă bine”, a declarat Petru Culeac, directorul executiv al Fundației Soros Moldova.

„Sunt aici ca să reafirm sprijinul Uniunii Europene pentru dezvoltarea domeniului serviciilor sociale în Republica Moldova. Acordarea asistenței necesare tuturor categoriilor vulnerabile și incluziunea socială reprezintă o garanție a unei societăți sănătoase și prospere. De aceea vom continua eforturile noastre de susținere a activităților care contribuie la îmbunătățirea calității vieții persoanelor vulnerabile”,

a spus Victoria Neaga, manageră de proiecte la Delegația Uniunii Europene în Republica Moldova.



IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

Victoria Neaga, manageră de proiecte la Delegația Uniunii Europene în Republica Moldova.

Proiectul „Echipa mobilă Bălți – serviciu de suport și incluziune socială pentru persoanele cu dizabilități” are un buget de 54 561 Euro și este implementat în perioada noiembrie 2021 – iunie 2023, în cadrul proiectului „Organizațiile societății civile

acționează pentru servicii sociale mai bune”, finanțat de Uniunea Europeană, cofinanțat și implementat de Fundația Soros Moldova în parteneriat cu IP Keystone Moldova și AO Institutum Virtutes Civilis. Din ianuarie 2023, serviciul va fi preluat și gestionat de către Primăria Municipiului Bălți, sub coordonarea Direcției Generale Sănătate, Asistență Socială și Protecția Familiei Bălți.



Uniunea Europeană și Fundația Soros Moldova au oferit un microbuz Centrului de zi pentru copii cu dizabilități din Cahul

Copiii cu nevoi speciale din satele raionului Cahul vor putea frecventa mai ușor Centrul de zi pentru copii cu dizabilități datorită unui microbuz special adaptat, care a fost procurat de Centru cu sprijinul Uniunii Europene și al Fundației Soros Moldova. Microbuzul a fost transmis astăzi, 19 octombrie 2022, în cadrul ceremoniei de sărbătorire a 20 de ani de activitate a Centrului din Cahul.



Specialiștii Centrului oferă copiilor și părinților servicii sociale și educaționale specializate, inclusiv ședințe de kinetoterapie, terapie logopedică, consiliere psihologică și psihopedagogică.

„Achiziționarea, din resursele Uniunii Europene și Fundației Soros Moldova, a unui mijloc de transport adaptat pentru copiii cu dizabilități ne permite să extindem serviciile Centrului și să asigurăm acces pentru 25 de copii din localități îndepărtate de municipiul Cahul. Până acum, Centrul era frecventat doar de copii din oraș”, a declarat la eveniment Svetlana Busuioc, directoare executivă a Asociației Obștești „ActiveWomen”, organizație care implementează proiectul „Accesibilitate copiilor pentru o viață decentă”.

Din luna februarie 2023, transportarea copiilor către Centru, cu microbuzul adaptat, va fi preluată și finanțată de către Direcția Generală Asistență Socială și Protecția Familiei Cahul. „Consiliul Raional Cahul a acceptat cu toată deschiderea să fie partener în acest proiect, întrucât interesul nostru este ca toți copiii din raionul Cahul, indiferent de statutul social, dizabilitate sau etnie, să aibă șanse egale la o viață decentă”, a spus Elena Daud, vice-președinta raionului Cahul.

„Cu sprijinul Uniunii Europene, în localitățile Republicii Moldova se implementează mai multe proiecte în domeniul dezvoltării serviciilor sociale, inclusiv a celor destinate copiilor, întrucât ne dorim să construim comunități incluzive, în care și copiii, și adulții să beneficieze de oportunități și șanse corespunzătoare vârstei și intereselor lor”,

a menționat Victoria Neaga, manageră de proiecte la Delegația Uniunii Europene în Republica Moldova.



IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

Roberta Metsola, președinta Parlamentului European, a vizitat Europe Café

Roberta Metsola, președinta Parlamentului European, a vizitat principalul Centru de Informare al UE din Republica Moldova. În sediul Europe Café, Roberta Metsola a fost așteptată de Tinerii Ambasadori Europeni,

care au profitat de ocazie pentru a-i adresa întrebări legate de statutul de țară candidată oferit Republicii Moldova, securitatea energetică, agenda digitală și oportunitățile pentru tineret.



Cu această ocazie, Roberta Metsola a oferit interviuri presei locale.





INSTITUȚII ȘI GUVERNARE

Aplicarea eficientă a legislației și politicii de concurență în conformitate cu cele mai bune practici ale UE - sesiuni de informare și instruire pentru instituțiile de stat din Republica Moldova

Procesul de aproximare legală în Republica Moldova nu poate fi înțeles doar ca un proces de aliniere a cadrului legislativ - drepturile și obligațiile prevăzute de Acordul de Asociere

implică și o implementare eficientă, întrucât este mai mult decât evident că fiecare sistem juridic poate fi considerat eficient doar atunci când este implementat eficient.



Această observație specifică este și mai importantă dacă ținem cont de faptul că Republica Moldova a obținut statutul de țară-candidat la UE, astfel nivelul de aproximare legală și mai ales implementarea acesteia devenind subiectul negocierilor de (pre)

aderare. Primul element important va ține de procesul de screening, care va avea un efect influent asupra stabilirii criteriilor de referință aferente, în special în capitolul 8 (Concurență și ajutor de stat).



IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

Având în vedere importanța Legii și Politicii Concurenței atât în ceea ce privește competitivitatea economiei naționale, cât și în ceea ce privește procesul de aderare, proiectul finanțat de UE „Sprijin pentru dialogul politic structurat, coordonarea implementării Acordului de Asociere și îmbunătățirea procesului de aproximare legală” (în continuare – Proiect) include o serie de evenimente specifice individualizate de susținere pentru Consiliul Concurenței al Republicii Moldova în domeniul transferului celor mai bune practici de aplicare a legii concurenței (antitrust) ale statelor membre UE. Activitățile planificate au fost acceptate de Președintele Consiliului Concurenței, domnul Alexei Ghertescu, care s-a dovedit a fi un partener de încredere atât pentru activitățile Proiectului, cât și pentru experții Proiectului.

La ultima masă rotundă s-a discutat manualul de aplicare a legislației în domeniul concurenței. Evenimentul a avut loc la 25 octombrie 2022 și a oferit o discuție interactivă privind diferite aspecte ale procesului de implementare a procedurilor de aplicare a legii în domeniul concurenței, detectarea și evaluarea potențialelor încălcări ale legii concurenței, precum și controlul concentrărilor. Manualul a fost elaborat luând în considerare prevederile cadrului juridic actual privind domeniul concurenței în Republica Moldova, precum și cele mai bune practici atât ale Comisiei Europene în materie de concurență, cât și ale statelor membre UE, precum și jurisprudența relevantă a Curții Europene de Justiție. O atenție deosebită a fost acordată deciziilor „Reper” ale Curții Europene de Justiție, mai ales că pe viitor Consiliul Concurenței al Republicii Moldova se va referi la deciziile acestora, precum și la deciziile Curții Europene de Justiție și/sau ale Comisiei Europene.

Dacă masa rotundă privind manualul de aplicare s-a concentrat mai ales pe implementarea eficientă a cadrului legislativ actual al concurenței, precum și pe prevenirea potențialelor greșeli de procedură, masa

rotundă specială privind manualul Dawn-raid (inspecții inopinate) a oferit colegilor din Consiliul Concurenței instrucțiuni specifice pentru investigații eficiente inopinate. Detectarea încălcărilor de concurență nu este o muncă ușoară și obținerea accesului la documentele care sunt inevitabil necesare pentru evaluarea potențialelor încălcări reprezintă o provocare solicitantă. Consiliul Concurenței are deja experiență în ceea ce ține de inspecțiile inopinate, astfel masa rotundă a generat o discuție fructuoasă privind provocările specifice - o discuție a tuturor provocărilor și obstacolelor relevante reprezintă o valoare adăugată specială în comparație cu o potențială prezentare ex cathedra.

Detectarea încălcărilor în domeniul concurenței reprezintă o provocare specifică pentru toți agenții de concurență, nu doar pentru Consiliul Concurenței din Moldova. Obținerea probelor privind potențialele încălcări este aspectul cel mai dificil. Cu toate acestea, deja evaluarea inițială a eșecurilor pieței respectiv, a potențialelor distorsiuni ale pieței, reprezintă o provocare specifică și, de aceea, anchetele privind piața sunt de o importanță maximă nu doar pentru Consiliul Concurenței, ci și pentru toți gardienii interesului public.

O piață competitivă oferă tuturor părților interesate condiții de concurență echitabile, iar consumatorilor un raport preț/calitate rezonabil și o alegere în funcție de nevoile și puterea lor de cumpărare. O piață competitivă depinde, de asemenea, de utilizarea eficientă a fondurilor publice, adică de utilizarea transparentă și eficientă a achizițiilor publice. Faptul în Uniunea Europeană cheltuielile ce țin de achizițiile publice depășesc 14% din bugetul total, subliniază cât de important este să putem estima volumul pieței precum și să identificăm potențiale neajunsuri, eșecuri și distorsiuni. Indicatorii economici și structurali reprezintă un instrument perfect, dar foarte solicitant pentru a obține o imagine clară a situației pieței.

Masa rotundă privind indicatorii economici și structurali care a avut loc la 27 octombrie

2022 a oferit o imagine de ansamblu extinsă asupra indicatorilor, modalității de utilizare a acestora pentru a înțelege starea actuală a pieței, precum și a face evaluarea economică a dezvoltării pieței, a potențialelor distorsiuni și elementelor care pot împiedica circumstanțele pieței.

Și această masă rotundă a fost una foarte dinamică, cu o mulțime de opinii diferite cu privire la modul de identificare și utilizare a indicatorilor specifici. Acest format s-a dovedit a fi instrumentul perfect pentru a îmbunătăți cunoștințele actuale privind evaluarea situației pieței, atât în ceea ce

ține de problemele de concurență, cât și problemele de achiziții publice.

Manipularea licitațiilor (licitație coluzivă) în calitate de comportament specific dăunător a fost subiectul unor cursuri speciale livrate în iulie. Follow-up-ul acestor cursuri este planificat pentru luna decembrie acestui an și va include abordarea în detaliu a instrumentele de detectare a fraudării licitațiilor, precum și de promovare a combaterii acesteia. Instruirile de specialitate din iulie, precum și mesele rotunde menționate au oferit o bază importantă pentru activitățile planificate în viitor.



Mesele rotunde menționate mai sus au dus la un interes extins al beneficiarilor (personalul Consiliului Concurenței) privind asistența suplimentară din partea experților echipei de proiect, precum și au subliniat faptul că există un nivel considerabil de expertiză care ar trebui să fie îmbunătățit cu sprijinul proiectului.

Activitățile proiectului axate pe asistența Consiliului Concurenței, precum și a altor părți interesate aferente reprezintă o valoare adăugată excelentă pentru viitoarele negocieri de aderare și pregătirea pentru

procesul de screening, precum și pentru viitorul proiect de asistență tehnică.

Conform experienței de cooperarea extinsă cu Consiliul Concurenței și a discuțiilor de fond în cadrul meselor rotunde, se poate concluziona că potențiala asistență tehnică va oferi sprijin la un nivel mai ridicat de transpunere a acquis-ului UE, implementare eficientă și în procesul preconizat al negocierilor de aderare, un sprijin credibil pentru redactarea documentelor de poziție, precum și a altor activități legate de acestea.



IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

Colectarea de date privind egalitatea, elaborarea de politici și ghidare în rândul instituțiilor de egalitate din Europa de Sud-Est dotate cu noi instrumente pentru abordarea discursului de ură

Cel de-al treilea și ultimul atelier de lucru pe tema „Abordarea discursului de ură prin îmbunătățirea colectării de date” pentru instituțiile de egalitate din Balcanii de Vest și din țările Parteneriatului Estic, a avut loc în perioada 18-19 octombrie 2022, la Strasbourg. Ca și alte două evenimente precedente pe această temă în anul curent (Iunie, Iulie 2022), dar și în conformitate cu

asistența din ultimii ani, care abordează alte unghiuri de răspuns la discursul de ură, acest eveniment a asigurat continuarea prezentării standardelor de egalitate și de combatere a discriminării, corelând bunele practici și instrumentele de colectare a datelor importante pentru combaterea discursurilor de ură, dar și a infracțiunilor motivate de prejudecată.



Evenimentul s-a axat pe stabilirea unei legături clare între colectarea datelor relevante, evaluarea datelor colectate și elaborarea de politici adecvate. De asemenea, s-a acordat o atenție deosebită problemei sub-raportării și eforturilor importante ale organizațiilor societății civile din Europa în această privință, pentru colectarea de date și pentru a sprijini grupurile vulnerabile și victimele discursurilor de ură și ale infracțiunilor motivate de prejudecată. În plus, una dintre sesiuni a acoperit activitatea Curții Europene a Drepturilor Omului și principalele surse

de informații în jurisprudența din domeniul discriminării și în cazurile de discurs de ură, relevanța datelor și a statisticilor naționale, toate contribuind la stabilirea standardelor și la dezvoltarea jurisprudenței în aceste domenii.

Participanții au făcut schimb de experiență și practici ale instituțiilor pe care le reprezintă, în ceea ce privește documentarea și combaterea discursului de ură și a efectelor acestuia în mediul offline și online. Odată cu utilizarea internetului, informațiile sunt partajate mult mai rapid, oferind multe

oportunități, dar generând și unele riscuri, în special în ceea ce ține de partajarea conținutului dăunător. Este important nu doar să se înregistreze și să se clasifice cazurile de discursuri de ură, ci și să se înțeleagă impactul negativ al unui astfel de discurs asupra celor care sunt vizați, în cea mai mare parte grupuri vulnerabile, cum ar fi minoritățile.

Monitorizarea și analiza continuă a discursurilor de ură sunt esențiale pentru stabilirea bazei pentru elaborarea unor legi și politici eficiente. Activitățile de monitorizare ar trebui să fie continue și utilizate nu numai pentru a stabili, dar și pentru a îmbunătăți politicile existente și impactul acestora, pentru a sensibiliza toți actorii și publicul larg – încurajând educarea, utilizarea contra-narațiunii și a discursului alternativ. Interacțiunea dintre organele de egalitate, sistemul judiciar, organizațiile societății civile și alți actori relevanți, este fundamentală pentru crearea unui mediu pașnic de existență și menținerea unui mediu favorabil drepturilor omului.

Această serie de ateliere pentru organele de

egalitate a contribuit la realizarea de progrese și avansarea în combaterea inegalității și a urii prin intermediul unei abordări bazate pe drepturile omului. Formatul regional de cooperare între organele de egalitate a favorizat, în același timp, o platformă pentru schimbul de informații cu privire la standardele Europene/internaționale aplicabile, orientări, exemple de bune practici, dar și pentru discutarea provocărilor și a posibilităților de îmbunătățire prin schimb de experiență și suport reciproc.

Această activitate a fost organizată în cadrul acțiunii “Promovarea diversității și egalității în Balcanii de Vest” (“programul Facilitatea Orizontală pentru Balcanii de Vest și Turcia 2019-2022) și proiectul “Consolidarea accesului la justiție prin mecanisme de remediere non-judiciară pentru victimele discriminării, ale discursului instigator la ură și ale infracțiunilor motivate de prejudecată în Parteneriatul Estic” (programul “Parteneriatul pentru Buna Guvernare II 2019-2022), inițiative comune ale Uniunii Europene și Consiliului Europei, implementate de Consiliul Europei.



Echipa Europa: BEI sprijină modernizarea și extinderea sectorului de sănătate publică din Moldova cu un acord de grant de 498 000 EUR

La 28 septembrie 2022, Banca Europeană de Investiții (BEI) și Ministerul Sănătății din Moldova au semnat un acord de grant în valoare de 498 000 EUR, finanțat de EPTATF gestionat de BEI. Aceste fonduri vor acoperi înființarea unei unități de implementare a proiectului în Ministerul Sănătății care să asiste instituția în pregătirea studiilor de fezabilitate, a planului funcțional, a designului proiectului și a documentelor de licitație pentru construcția planificată a celor două noi spitale regionale din Cahul și Bălți. Swedfund a oferit un grant de 10 milioane SEK (aproape 1 milion EUR) pentru a acoperi costurile studiului de fezabilitate și proiectării spitalului din Cahul.

Noul spital regional din Cahul va extinde gama de tratamente medicale disponibile la nivel local pentru peste 120 000 de persoane care locuiesc în sudul Moldovei, inclusiv tratamente pentru pacienții cu cancer, cum ar fi chimioterapia.



Jānis Mažeiks, Ambasadorul Uniunii Europene în Republica Moldova, a declarat:

„Uniunea Europeană oferă sprijin continuu sistemului de sănătate al Republicii Moldova, contribuind la reziliența sa pe termen lung. În cadrul unei abordări ca Echipa Europa, construcția de noi spitale regionale va spori calitatea și eficiența tratamentelor medicale

utilizând cea mai recentă tehnologie și know-how în domeniu. Noile spitale vor ajuta sistemul public de sănătate să facă față mai bine viitoarelor pandemii și altor provocări de sănătate și vor răspunde nevoilor cetățenilor Republicii Moldova care locuiesc în regiunile țării.”

Vicepreședinta BEI, Teresa Czerwińska, responsabilă de operațiunile BEI în Moldova, a declarat:

„Misiunea BEI este de a îmbunătăți viața oamenilor. Prin semnarea acestui grant EPTATF, punem bazele pentru construirea spitalului regional din Cahul, și, astfel pentru îmbunătățirea calității și accesibilității serviciilor de sănătate pentru moldoveni. În plus, extinderea unităților de asistență medicală va face țara mai rezistentă la amenințările și crizele actuale și viitoare, cum ar fi pandemia de COVID-19 și războiul din Ucraina. BEI este mândră să coopereze cu Echipa Europa și cu Guvernul Moldovei în modernizarea sistemului său public de sănătate. Investițiile în sănătate aduc beneficii tuturor.”

BEI și Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei iau în considerare în prezent cofinanțarea proiectului pentru construcția a două spitale, BEI plănuiind să finanțeze spitalul din Cahul, iar CEB spitalul din Bălți. Noile spitale sunt vitale pentru creșterea capacității sistemului de sănătate din Republica Moldova de a oferi publicului asistență medicală de înaltă calitate și la prețuri accesibile. Granturile EPTATF și Swedfund vor sprijini modernizarea și extinderea accelerată a sectorului sănătății publice din Moldova și vor îmbunătăți rezistența acestuia la crize majore, cum ar fi pandemia de COVID-19 și războiul din Ucraina – o prioritate comună atât pentru Guvernul Moldovei, cât și pentru Echipa Europa.



IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

Un nou proiect finanțat de UE a fost lansat pentru a consolida responsabilitatea socială a autorităților locale și centrale din Moldova

Proiectul EU4Accountability a fost lansat oficial pe 27 septembrie 2022 la Europe Café - Centrul de Informare al Uniunii Europene din

Chișinău, cu participarea reprezentanților UE, autorităților publice locale din Republica Moldova și organizațiilor societății civile.



Jānis Mažeiks, Ambasadorul Uniunii Europene în Republica Moldova, a declarat:

„Astăzi lansăm proiectul EU4Accountability în 10 raioane din Republica Moldova. Uniunea Europeană investeste 1,5 milioane de euro pentru a consolida responsabilitatea socială a autorităților locale și centrale din Republica Moldova, prin suportul direcționat către societatea civilă. Acest proiect va oferi granturi organizațiilor societății civile pentru a susține participarea acestora la dialogul politic și pentru a monitoriza activitatea autorităților publice. În același timp, proiectul va facilita implicarea cetățenilor în problemele esențiale și le va da posibilitatea de a-și exercita influența dincolo de votul în alegeri, ceea ce, la rândul său, va consolida democrația în Republica Moldova.”

Proiectul EU4Accountability își propune să sprijine organizațiile societății civile (OSC) din 10 raioane pentru a influența autoritățile locale prin participarea activă la procesul decizional pentru a răspunde mai bine nevoilor oamenilor. 60 de ONG-uri vor învăța cum să se implice în procesul de elaborare a bugetelor și politicilor locale, ceea ce va contribui apoi la o mai bună reflectare a nevoilor comunităților locale și la creșterea responsabilității sociale. Proiectul este implementat de un consorțiu format din trei organizații: Parteneriatul European pentru Democrație (EPD), Asociația Europeană pentru Democrație Locală (ALDA) și ONG-ul ceh People in Need (PIN) în perioada 2022-2024.



IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

Organizațiile societății civile din raioanele Cahul, Cimișlia, Comrat, Fălești, Florești, Glodeni, Rîșcani, Strășeni, Ștefan Vodă și Telenești, selectate în urma unui concurs deschis de participare, beneficiază în prezent de un program de dezvoltare a capacităților pentru a învăța cum să implementeze propriul proiect de monitorizare a politicilor publice, să consolideze mecanismele de responsabilitate socială și de promovare a bunelor practici, să faciliteze învățarea de la egal la egal, schimbul de experiență și crearea de rețele între OSC-urile locale. Programul de dezvoltare a capacităților - livrate de către ONG-urile Caroma Nord, Clinica Juridică din Bălți, Agenția pentru Dezvoltare Regională (AO ADR) „Habitat” și Pro Parteneriate - este implementat în cadrul unor sesiuni comune cu autoritățile publice locale (APL) pentru dezvoltarea culturii de colaborare și alianțelor pentru schimbare între APL-OSC. Formarea este structurată în jurul dezvoltării capacității organizaționale și a competențelor tehnice pentru îmbunătățirea responsabilității sociale, cu sesiuni privind bugetarea participativă, buna guvernare,

comunicarea cu exteriorul, gestionarea proiectelor și schimburi de bune practici.

EU4Accountability promovează conceptul de responsabilitate socială în rândul cetățenilor, al membrilor societății civile și al reprezentanților autorităților publice locale, explicând beneficiile responsabilității sociale în practică. Beneficiile sunt vizibile odată ce societatea civilă își înțelege mai bine rolul - de a examina proiectele de decizii publicate de autoritățile locale și de a veni cu propuneri în cadrul dezbaterilor publice, de a solicita alocarea bugetului local în funcție de nevoile reale ale cetățenilor, totodată observând dacă serviciile publice sunt de bună calitate și de a solicita îmbunătățiri atunci când sunt necesare.

EU4Accountability prevede, de asemenea, oferirea de granturi OSC-urilor din cele 10 raioane vizate de proiect pentru a pune în aplicare procesele de responsabilitate socială la nivel local. În acest fel, OSC-urile vor putea participa mai eficient la planificarea comunitară, deoarece vor fi confirmați drept actori legitimi pentru a se implica în guvernarea democratică locală.



În paralel, pe parcursul următoarelor 18 luni, OSC Centrul de Politici și Reforme (CPR Moldova) din Moldova va desfășura un

dialog politic participativ la nivel național privind mecanismele de responsabilitate socială, pentru a îmbunătăți cadrul politic,

care să conducă la o participare sporită a cetățenilor și la o mai mare responsabilitate a autorităților publice. CPR Moldova va încerca să construiască un consens în jurul unei evaluări comune a domeniului de politici pentru a depăși lacunele de politici.

Este oportun ca societatea civilă și reprezentanții APL să se angajeze în responsabilitatea socială, deoarece aceasta cuprinde mai multe domenii de politică relevante pentru progresul democratic al țării: integritatea instituțiilor statului, receptivitatea la nevoile cetățenilor, crearea instituțională care asigură participarea publică, politici sociale eficiente și abordarea priorităților de dezvoltare locală, pentru a numi doar câteva dintre acestea.

Acest lucru este cu atât mai relevant cu cât Republica Moldova a primit oficial statutul de candidat la Uniunea Europeană, iar una dintre prioritățile identificate de Comisia Europeană pentru aderarea Moldovei este creșterea implicării societății civile în procesele decizionale la toate nivelurile. Prin conlucrarea OSC-urilor și a instituțiilor publice din întreaga țară pentru a conveni asupra unei evaluări comune a domeniului de politici, CPR Moldova va colecta dovezi politice privind responsabilitatea socială și, ulterior, va permite părților interesate să semneze o foaie de parcurs pentru reformă în vederea îmbunătățirii cadrului de politici.



EUBAM a organizat șase evenimente de instruire axate pe combaterea contrabandei

În perioada septembrie-octombrie, EUBAM a organizat șase evenimente de instruire pentru colegii serviciilor vamale și de frontieră din Moldova și Ucraina pentru a îmbunătăți tehnicile de inspecție a navelor și pentru a combate mai eficient traficul ilicit cu arme de foc și cu droguri.

Transportul maritim și fluvial este cel mai eficient și mai economic mod de a transporta cantități mari de mărfuri dintr-un loc în altul. Datorită dimensiunii acestora, navele sunt și o ascunzătoare excelentă pentru contrabandă. În fiecare săptămână 5-6 nave

din întreaga lume vin în Portul Internațional Giurgiuleștii. Doi experți EUBAM, din Polonia și Finlanda, și-au împărtășit cunoștințele în ceea ce privește pregătirea pentru inspecția navelor: cele mai eficiente tehnici de inspecție și analiza practică a riscurilor, deoarece îmbunătățirea acestor tehnici este esențială pentru siguranța și securitatea Republicii Moldova. Dar, după cum au subliniat experții, trebuie să avem multă imaginație pentru a găsi ascunzătorile, deoarece „pe mare contrabandiștii au mult timp să se gândească la acestea”.



Combaterea traficului de droguri este un proces continuu în toată Europa, iar Republica Moldova nu este o excepție. Infractorii folosesc țara pentru a tranzita

drogurile către UE, iar cererea internă de droguri este din păcate în creștere. Pentru a combate mai eficient traficul de droguri, în septembrie, EUBAM a organizat patru



IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

evenimente de instruire pentru a prezenta cele mai recente practici ale experților din Germania și Polonia. În total, aproximativ 50 de polițiști de frontieră din Ungheni, Chișinău, Ștefan Vodă și Edineț au fost instruiți în ceea ce privește cele mai recente cazuri, tipurile de droguri și efectele acestora, profilarea riscurilor și cele mai frecvente rute de contrabandă.

Traficul de arme de foc alimentează alte tipuri de infracțiuni grave, iar infractorii folosesc modalități creative de a le ascunde atunci când trec frontiera. La Centrul de Excelență în Securitatea Frontierei din Ungheni, EUBAM a dedicat o săptămână instruirii viitorilor

formatori în combaterea contrabandei cu arme, muniții și explozibili. Participanții, polițiști de frontieră din Moldova și Ucraina, au învățat despre noile tendințe în materie de trafic, cum să rămână în siguranță atunci când le manipulează, importanța schimbului internațional de informații etc. Acum, colegii din Republica Moldova și Ucraina sunt gata să transmită cunoștințele organizațiilor lor și să-i instruiască pe alții. Formatorii de la Poliția de Frontieră poloneză și Inspectoratul General al Poliției al Republicii Moldova s-au asigurat că viitorii formatori sunt înarmați cu toate abilitățile necesare pentru a transmite cunoștințele învățate colegilor lor.



IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

Rețeaua donatorilor anticorupție, reunită la Chișinău

septembrie, la inițiativa Delegației Uniunii Europene în Republica Moldova. Scopul principal al rețelei este de a oferi o platformă de comunicare pentru toți donatorii activi în domeniul anticorupției pentru interacțiuni regulate, identificarea sinergiilor și coordonarea eforturilor. Întâlnirea neformală a fost prezidată de Irina Cruceru, Manager de Programe pentru buna guvernare și reforma administrației publice, anticorupție și lupta

contra spălării banilor în cadrul Delegației Uniunii Europene, și Pawel Wojtunik, Înalt Consilier UE în domeniul anticorupție.

La întâlnire au participat reprezentanți ai principalilor parteneri de dezvoltare care derulează proiecte de combatere a corupției în Moldova, între care Ambasadele Franței, României, Suediei, Regatului Unit, SUA, precum și PNUD, USAID, GIZ.



Participanții au enumerat inițiativele aflate în derulare în domeniul anticorupției, precum și planurile pentru perioada următoare, identificând potențiale oportunități de cooperare și asigurând evitarea suprapunerii eforturilor.

Participanții au convenit să se întâlnească în mod regulat și să continue comunicarea.

Rețeaua rămâne deschisă tuturor partenerilor de dezvoltare care intenționează să elaboreze programe și proiecte de combatere a corupției în Republica Moldova.

Întâlnirea a fost organizată cu sprijinul proiectului finanțat de UE 'Misiunea Înalților Consilieri ai Uniunii Europene.'

Serviciul Vamal își consolidează eforturile de comunicare, cu suportul Uniunii Europene

O nouă Strategie de comunicare a Serviciului Vamal, însoțită de plan de acțiuni, a fost prezentată publicului larg astăzi, 11 octombrie. Strategia a fost elaborată cu suportul Uniunii Europene, prin intermediul proiectului "Misiunea Înaltilor Consilieri UE", cu scopul principal de a stabili un cadru clar de interacțiune atât internă, cât și externă, dar și de a identifica canalele și instrumentele potrivite în acest sens.

La evenimentul de lansare a Strategiei, Directorul Serviciului Vamal, Igor Talmazan, a subliniat rolul important al comunicării pentru autoritatea vamală, cu scopul ulterior de facilitare a comerțului, crearea unui

climat favorabil pentru afaceri, și asigurarea transparenței în activitățile realizate.

La rândul său, Vasile Plămădeală, consilier pe probleme de comerț din cadrul Delegației Uniunii Europene în Republica Moldova, a menționat parteneriatul stabil de care se bucură Republica Moldova și Uniunea Europeană, în baza Acordului de Asociere, drept urmare UE fiind principalul partener comercial al țării noastre. O comunicare promptă, deschisă, a autorității vamale este esențială în facilitarea comerțului, iar UE de-a lungul timpului a sprijinit eforturile de modernizare a instituției.



Printre obiectivele Strategiei de Comunicare a Serviciului Vamal se enumeră dezvoltarea și implementarea canalelor de comunicare interne și externe; dezvoltarea și implementarea unui flux de informații bidirecționale, evidențiind rolul Serviciului Vamal și comunicând rezultatele activității acestuia într-o manieră pe înțelesul și conform așteptărilor publicului-țintă; dezvoltarea încrederii societății și a politicului

în Serviciul Vamal ca o entitate importantă, orientată spre prestarea unor servicii publice de înaltă calitate, profesionistă, de încredere și imparțială, care își îndeplinește misiunea eficient și empatic față de persoanele interesate.

La eveniment au participat reprezentanți ai mediului de afaceri, asociațiilor de producători, autorităților publice, mass-media.

Deficiențele aferente funcției publice, analizate și prioritizate în contextul elaborării noii Strategii privind Reforma Administrației Publice

Deficiențele aferente funcției publice în sectorul public din Republica Moldova au fost analizate și prioritizate în cadrul unui exercițiu moderat de Înaltul Consilier UE în domeniul reformei administrației publice locale, inclusiv descentralizării și fuzionării voluntare, Victor Giosan, împreună cu reprezentanți ai Cancelariei de Stat implicați în procesul de reformă a administrației publice.

Scopul exercițiului a constat în identificarea celor mai relevante deficiențe aferente funcției publice în contextul elaborării noii strategii privind reforma administrației publice.

Printre deficiențele identificate în cadrul exercițiului, pot fi menționate următoarele:

- Lipsa unui departament puternic și centralizat de management al funcției publice în cadrul Cancelariei de Stat;
- Capacitate limitată a Departamentelor de Resurse Umane în cadrul administrației publice;
- Un sistem de salarizare și beneficii care nu descurajează fluctuația de personal;
- Un sistem de dezvoltare profesională care nu dispune de programe relevante de instruire;
- Lipsa unui sistem informațional de management al funcției publice funcțional.



Prezenta activitate face parte dintr-un ciclu de trei sesiuni; celelalte două prevăd efectuarea unei analize și prioritizarea deficiențelor aferente instituțiilor publice și sistemului de planificare strategică, precum și debirocratizării și dezvoltării serviciilor

publice digitale și administrației publice locale, acestea fiind planificate pentru viitorul apropiat. Exercițiile sunt organizate în contextul elaborării noii strategii privind reforma administrației publice, care urmează a fi definitivată până la finele anului curent.



IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

În patru raioane ale țării au fost prezentate rapoartele de audit al politicilor locale în domeniul egalității din gen

Expertele proiectului „Parteneriate pentru Liderismul femeilor și bună guvernare” au prezentat, pe parcursul lunii octombrie, rapoartele de audit al politicilor locale în domeniul egalității din gen pentru raioanele Ialoveni, Rezina, Telenești și Strășeni. Documentele realizate de experte independente în politici publice cuprind constatările și recomandările în ce privește integrarea dimensiunii de gen în politicile publice și procedurile instituționale ale autorităților publice locale (APL).



Autoarele rapoartelor au analizat zeci de acte interne, documente publice și strategii

locale pentru a vedea care e nivelul integrării dimensiunii de gen în politicile realizate în cele patru raioane. Una dintre constatările a fost că, la nivelul conducerii raioanelor, există înțelegere, susținere și deschidere pentru asigurarea egalității de gen. Există colaborare pe segmentul egalității de gen la etapa de elaborare a proiectelor de politici publice. În pofida acestor concluzii, au fost identificate și mai multe vulnerabilități ce pot genera riscuri pentru activitatea administrației publice locale.

Între altele, expertele au constatat că unitățile gender – cadrul instituțional pentru asigurarea dimensiunii de gen, rămân a fi nefuncționale. De asemenea, cadrul informativ intern de reglementare a activității APL reflectă doar parțial asigurarea dimensiunii de gen.

Raportul a provocat discuții în rândul funcționarilor din cadrul consiliilor raionale din Ialoveni, Telenești, Strășeni și Rezina. În opinia Victoriei Marian-Bogoș, vicepreședinta raionului Ialoveni, documentul prezentat a oglindit fidel situația la capitolul egalitate de gen.



„Noi avem o lege care, la modul practic, ar trebui să garanteze echilibrul de gen. Din păcate, totul funcționează doar pe hârtie. Percepția generală în societate e că locul femeii e bucătărie, secretariat, la educat copiii, nu la realizat chestiuni majore. Noi încercăm să schimbăm percepția în societate, însă mai avem mult de lucru”,

a fost constatarea vice-președintei raionului Ialoveni. Vicepreședinta raionului Rezina, Aurelia Grigoriță, a apreciat realizarea auditului de gen în raion, dând asigurări că recomandările formulate vor fi aplicate în practică.

La nivel raional și local au fost create grupuri de lucru ce vor realiza nemijlocit audituri de gen și planuri de acțiuni pentru asigurarea egalității de gen în localitățile din raioanele Strășeni, Rezina, Telenești și Ialoveni. Pentru facilitarea procesului, grupului de lucru i se va pune la dispoziție un ghid practic în care vor fi enumerați pașii ce trebuie să-i urmeze în procesul de audit.

Activitățile sunt organizate în cadrul proiectului „Parteneriate pentru liderismul femeilor și bună guvernare”, implementat de Fundația „Friedrich Ebert” Moldova și AO „Institutum Virtutes Civilis”, cu suportul financiar al Uniunii Europene și Fundației „Friedrich Ebert”.

PARTENERIATE PENTRU LIDERISMUL FEMEILOR ȘI BUNĂ GUVERNARE



IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

Curs de instruire privind costul proiectelor de investiții publice - organizat în regiunile din Republica Moldova, cu suportul financiar al UE

Echipa proiectului de asistență tehnică „Suport pentru Guvernul Republicii Moldova în identificarea și pregătirea proiectelor aferente Acordului de Asociere Project Preparation Facility” (în continuare - PPF) și-a extins activitatea la nivel regional. În perioada 14-16 septembrie 2022 cursul de instruire “Costul proiectelor de investiții

publice” a fost livrat de experții proiectului în municipiul Nisporeni.

Participanții din cadrul Primăriei și a Consiliului Raional Nisporeni au beneficiat atât de sesiuni teoretice, cât și practice, menite să îmbunătățească abilitățile de calcul a costului proiectelor de investiții de capital.



Cursul a fost structurat în 6 module: Clasificarea costurilor, termeni și concepte, Costurile marginale și de absorbție, Costul

standard, Analiza variabilității, Costuri relevante pentru adoptarea deciziilor și Costul proiectelor de investiții.

Autoritățile publice din Nisporeni - instruite în analiza financiară și evaluarea riscurilor, cu suportul financiar al Uniunii Europene

În perioada 21 - 23 septembrie 2022, angajații din cadrul Primăriei și Consiliului Raional Nisporeni au participat la cursul de formare privind analiza financiară și evaluarea riscurilor, susținut de echipa proiectului de

asistență tehnică „Suport pentru Guvernul Republicii Moldova în identificarea și pregătirea proiectelor aferente Acordului de Asociere” (în continuare - PPF), finanțat de UE.



Cursul de instruire a avut drept scop consolidarea capacităților autorităților publice locale prin familiarizarea acestora cu instrumentele și metodele moderne de realizare a analizei financiare și de evaluare a riscurilor proiectelor. Pe parcursul a trei zile, participanții au fost implicați inclusiv în exerciții practice pentru a consolida înțelegerea practică a subiectului.

Cursul a fost structurat în 6 module: Analiza fluxurilor de numerar și indicatorii de performanță, Aplicarea analizei fluxurilor de numerar la evaluarea obligațiilor și a acțiunilor, Structura capitalului și analiza indicatorilor financiari, Modelul de evaluare a activelor capitale și costul capitalului, Introducere în modelarea riscurilor și Clasificarea riscurilor și mitigarea riscurilor.

Cursul a fost livrat de experții Proiectului PPF Constantinos Kyriakopoulos și Daniela Cotorobai.

Date spațiale pentru dezvoltarea durabilă a Republicii Moldova - conferința internațională organizată cu suportul UE

La 27 octombrie 2022, Agenția Relații Funciare și Cadastru (ARFC) în colaborare cu proiectul Twinning UE "Îmbunătățirea serviciilor de date spațiale în Republica Moldova conform standardelor UE" finanțat de Uniunea Europeană, partenerii de proiect din Croația, Polonia și Regatul Țărilor de Jos, precum și instituțiile publice ce sunt parte a infrastructurii naționale de date spațiale (INDS) din Republica Moldova, au organizat în comun o conferință internațională, pentru a promova principiile de bază ale INDS,

utilizarea datelor spațiale și a serviciilor de rețea aferente din prima sursă, în scopul evitării dublării datelor spațiale în cadrul instituțiilor de stat care lucrează cu ele.

Evenimentul a reunit reprezentanți ai instituțiilor și organizațiilor implicate în implementarea INDS, autorităților publice centrale și locale, parteneri de dezvoltare, reprezentanți ai mediului academic, experți naționali și internaționali, și a oferit o platformă de discuții și schimb de experiență.



Ștefan Crigan, Director general adjunct ARFC, a menționat următoarele:

"Implementarea infrastructurii naționale de date spațiale conform Directivei UE INSPIRE prevede dezvoltarea unei societăți geospațiale durabile, bazate pe cooperare între autorități, cu asigurarea aspectelor tehnice privind interoperabilitatea seturilor de date spațiale și a serviciilor de rețea, și principiilor ce guvernează accesul la date prin intermediul Geoportalului. Totodată,

Infrastructura Geospațială este un instrument funcțional pentru cetățeni și factori de decizie la verificarea informațiilor privind proprietățile, infrastructurile și problemele de mediu din orice zonă particulară a țării, îmbunătățirea capacităților de planificare într-o gamă largă de politici sectoriale, și anume transport, mediu, agricultură, silvicultură, exploatarea resurselor naturale, amenajarea sau utilizarea teritoriului, turism și altele."



IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

„Datele spațiale standardizate și interoperabile vor ajuta guvernul Republicii Moldova să ajute în mod eficient cetățenii, să sprijine întreprinderile și să sporească inovarea. Uniunea Europeană oferă sprijin pentru punerea în aplicare a directivei INSPIRE, care permite instituțiilor publice să își publice seturile de date într-un mod accesibil și util pentru toți. Acest lucru va impulsiona instituțiile din Moldova să identifice soluții mai bune la provocările globale existente, dar și să îmbunătățească cooperarea reciprocă. Sunt convins că eforturile noastre comune vor facilita angajamentul autorităților de a identifica soluții inovatoare pentru dezvoltarea durabilă a țării.”

a declarat Jānis Mažeiks, Ambasadorul Uniunii Europene în Republica Moldova.

Datorită necesității de organizare a procesului de partajare și actualizare a datelor spațiale, de stabilire a responsabilităților pentru aceste date și de administrare eficientă a acestui domeniu, în anul 2014 Agenția Relații Funciare și Cadastru a Republicii Moldova a inițiat procesul de implementare a infrastructurii naționale de date spațiale, prin transpunerea parțială a prevederilor

Directivei UE INSPIRE, cu suportul delegației UE. La moment, cadrul juridic din domeniu este complet și actualizat, iar în procesul de implementare a INDS sunt implicate în jur de 20 instituții publice din Republica Moldova, precum și terțe părți, care partajează date spațiale între ele.

În cadrul evenimentului, participanții a abordat subiecte legate de îmbunătățirea proceselor și de implementarea schimbărilor în domeniile în care activează, odată cu utilizarea datelor spațiale, și anume în utilizarea sistemelor informaționale geografice în gestionarea infrastructurii rutiere, importanța INDS în statistica oficială, utilizarea datelor spațiale în cadrul fondului forestier de stat, utilizarea datelor spațiale în cadrul Primăriei Ungheni, aplicații privind utilizarea datelor spațiale de către administrația publică locală - Primăria Orhei precum și utilizarea datelor spațiale pentru cursurile universitare, ș.a.

Totodată, evenimentul a oferit și un spațiu de interacțiune și schimb de experiență cu parteneri din străinătate și anume Croația și Polonia, care și-au împărtășit propria experiență privind implementarea INDS și procesul de evoluție a datelor spațiale deschise.



Agenția Relații Funciare și Cadastru a Republicii Moldova este principalul beneficiar al proiectului Twinning UE "Îmbunătățirea serviciilor de date spațiale în Republica Moldova conform standardelor UE". Obiectivul specific al proiectului este

intensificarea digitizării guvernării prin îmbunătățirea schimbului de date spațiale și a cooperării între autorități, în conformitate cu standardele UE și cele mai bune practici internaționale.

Toamnă bogată în evenimente în cadrul proiectului UE Twinning "Îmbunătățirea serviciilor de date spațiale în Republica Moldova conform standardelor UE"

Lunile calde septembrie și octombrie din acest an au adus cu sine o multitudine de evenimente și activități, precum și rezultate frumoase, în cadrul proiectului UE Twinning "Îmbunătățirea serviciilor de date spațiale în Republica Moldova conform standardelor UE", finanțat de UE și implementat de Agenția Relații Funciare și Cadastru (ARFC) a Republicii Moldova în parteneriat cu organizațiile omolog din Croația, Polonia și Regatul Țărilor de Jos. Următoarele activități merită a fi accentuate:

- Modelul de afaceri asociat serviciilor electronice și datelor ARFC a fost discutat în continuare, experții din Croația prezentând diverse modele de afaceri aplicabile. Din varietatea de opțiuni, ARFC urmează să aleagă cel mai potrivit model de afaceri, compatibil cu cadrul legislativ existent și ținând cont de specificul de lucru cu date spațiale și servicii de rețea,
- Au fost explorate și prezentate diverse instrumente online de lucru cu date spațiale, gama lor variind de la aplicații simple de vizualizare până la instrumente interactive sofisticate. Cele mai relevante exemple includ: geoportalurile (în calitate de sursă de bază de date spațiale), calculatoare pentru determinarea potențialului de energie solară pe acoperișuri, vizualizator de hărți din diferite perioade, dash-board-uri, etc.,
- Lucrul practic la proiectul pilot pentru testarea celor șase Ghiduri elaborate anterior în cadrul proiectului a demarat. Prima sesiune de instruire s-a axat pe aplicarea în practică a Ghidului de conversie analog – digitală a planurilor topografice pentru orașul Ungheni (Primăria or. Ungheni) și hărților forestiere (Î.S. Institutul de Cercetări și Amenajări Silvice - ICAS) pentru raionul Ungheni. Ulterior, a doua sesiune a decurs sub genericul "Elaborarea

modelelor de date" pentru alte tipuri de date, și anume: localități - unități teritoriale administrative (Agenția Servicii Publice/Departamentul Cadastru), drumuri (Î.S. Administrația de Stat a Drumurilor - ASD) și arealuri de sol (Î.S. Institutul de Proiectare și Organizare a Teritoriului - IPOT). Colegilor de la instituțiile participante la proiectul pilot li s-au alăturat alți colegi de la Serviciul Hidrometeorologic de Stat, Î.S. INGEOCAD și Inspectoratul General pentru Situații de Urgență, care au efectuat aceleași exerciții pe datele cu care lucrează. Proiectul pilot va continua cu aplicarea în practică a celorlalte Ghiduri.

- În perioada dată, două vizite de studiu au fost organizate în Croația și Polonia, cu participarea funcționarilor de la ARFC, Î.S. INGEOCAD, Î.S. IPOT, Agenția Servicii Publice/Departamentul Cadastru, Î.S. ICAS, Î.S. ASD, Cabinetul Prim-ministrului și Primăria or. Ungheni. În Croația, colegii moldoveni au avut ocazia să afle cele mai bune practici și experiențe de lucru și colaborare la următoarele instituții: Administrația Geodezică de Stat, Agenția de Plăți în Agricultură, Piscicultură și Dezvoltare Rurală, Primăria or. Zagreb, Facultatea de Geodezie de la Universitatea din Zagreb și Oficiul Cadastral din Zadar. În Polonia, participanții au avut ședințe de lucru la Oficiul Central de Geodezie și Cartografie, Inspectoratul principal de monitorizare a mediului, Ministerul Agriculturii și Primăria or. Varșovia. Ambele instituții gazdă au prezentat geoportalurile deținute, exemple și soluții practice în domeniul serviciilor de rețea, date vectoriale și raster, utilizarea infrastructurii de date spațiale în planurile de dezvoltare a teritoriului și planificare spațială, metodologia de achiziție și verificare a datelor, precum și proiectele implementate, finanțate din fonduri structurale europene.



IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA



Proiectul "Îmbunătățirea serviciilor de date spațiale în Republica Moldova conform standardelor UE" este finanțat de Uniunea Europeană și implementat de consorțiul condus de Administrația Geodezică de Stat din Croația, în calitate de instituție lider din partea statelor membre UE, cu sprijinul Oficiului Central de Geodezie și Cartografie

din Republica Polonă și Agenției pentru Întreprinderi din Regatul Țărilor de Jos, în calitate de parteneri juniori din partea statelor membre UE, pe când Agenția Centrală de Finanțe și Contractare din Croația asigură suport la managementul administrativ și financiar al proiectului.



ECONOMIE ȘI

DEZVOLTAREA AFACERII

Conceptul de permacultură, promovat în Moldova cu sprijinul UE

Centrul Republican Gutta-Club a desfășurat un curs de formare în teoria și practica permaculturii, în cadrul Programului

UE „Măsurile de Promovare a încrederii”, implementat de PNUD Moldova.



Locul selectat pentru desfășurarea cursului nu a fost unul întâmplător, ci pe teritoriul mănăstirii din Hagimus, Căușeni.



IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

Permacultura este o abordare relativ nouă, dar cu origini din trecut, care pune la dispoziția oricui idei practice de proiectare și design a spațiilor de locuit și a sistemelor agricole. De la spațiile comunitare, jardinierele de la bloc/balcon și până la grădini sau ferme, conceptul de permacultură (sau cultură permanentă) poate fi aplicat oriunde. Deși se practică de mai bine de 60 de ani, în Republica Moldova pentru prima dată, doritorii de pe ambele maluri ale râului Nistru au obținut certificarea necesară, în urma unui curs intensiv de design în permacultură.

Timp de două săptămâni, cei 16 participanți la curs au aflat cum poate fi obținută cu mai puțin efort o roadă bogată și cum permacultura reprezintă un mod sustenabil și eficient energetic de a face grădinărit.

„Oamenii nu analizează și nu fac observații asupra terenului/grădinii pe care îl/o prelucrează. Ei își doresc rezultate cât mai rapid și asta e prima și cea mai gravă greșeală. Cuvântul-cheie în permacultură este observarea – înainte să vrei să obții ceva de la o bucată de pământ, mai întâi de toate trebuie să monitorizezi, doar atât. Omul nu trebuie să schimbe sistemul după care funcționează legile naturii, dar trebuie să-și plieze nevoile astfel încât să obțină ceea ce are nevoie”,

explică instructorul George Sobol.



O altă greșeală frecventă este că unii oameni încep să grădinărească pe porțiuni mari. Recomandarea este să se înceapă de la bucăți mici de teren, iar după ce se ajunge la rezultatul așteptat, să se porceadă la extindere.

Printre participanții cursului de design în culturile permanente se numără și Elena Mărgineanu, doctorandă și lectoră de drept ecologic. Ea lucrează la un proiect de permacultură pentru teza sa. Pe șapte hectare de teren în Anenii Noi a sădit toate speciile de pomi fructiferi din Republica Moldova, pe care i-a plantat în formă circulară:

„Aceasta e ceva unic. Am început de la cea mai timpurie specie până la cea mai târzie. Am plantat și pomi fructiferi și copaci, pentru a menține umbra deasupra plantelor care au nevoie. Vreau să obțin o producție cât mai sănătoasă și anume asta am aflat la curs: cum să fac astfel încât umiditatea să se păstreze, cu utilizarea minimă a apei”.

Un alt participant este Alexandr Gușenco, artist plastic și sculptor. El a descoperit pentru prima dată conceptul de cultură permanentă în Ucraina:

„Am locuit multă vreme în Ucraina, apoi am revenit în Moldova, pe malul stâng al Nistrului. E nevoie să le transmitem și altor oameni aceste cunoștințe, să popularizăm permacultura, pentru ca ei să știe cum să utilizeze resursele naturale, cum să fie limitată utilizarea îngrășămintelor chimice, care schimbă structura solului.”

Locul selectat pentru desfășurarea cursului nu a fost unul întâmplător, ci pe teritoriul mănăstirii din Hagimus, Căușeni. Călugărițele care muncesc la gospodăria mănăstirii au rămas la rândul lor impresionate de curs:



IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA



„După acest curs cred că vom amenaja o groapă pentru compost și o alta pentru resturile de la animale, ca să le putem folosi la terenul agricol. Am aflat multe lucruri interesante, cum ar fi energia solară, pe care deja o să ne gândim cum să o acumulăm”,

spune Maica Evsevia.

Permacultura este o modalitate de design a comunităților bazată pe imitarea ecosistemelor naturale, astfel încât să nu se epuizeze resursele naturale, să nu se polueze mediul înconjurător și sistemul agricol să fie viabil, cu intervenția minimă a omului.

Cursul de permacultură se încadrează în eforturile Uniunii Europene de a încuraja creșterea standardelor de calitate a produselor agricole și a capacității fermierilor locali de a crește fructe și legume organice.

Potrivit Raportului din 2020 privind statutul agriculturii organice și industriei în Moldova, elaborat de EkoConnect, datorită solurilor sale bune, 63% din terenurile din Moldova sunt utilizate în sectorul agricol, aceasta fiind cea mai mare suprafață din Europa, raportată la mărimea teritoriului.

Abuzul de îngrășăminte sintetice și pesticide chimice, monoculturile permanente, alături de lipsa rotației culturilor duc la reducerea biodiversității și a nivelului de materie organică din sol.



Pentru a consolida rezistența sectorului și a-l face mai puțin vulnerabil la noile condiții climatice și pentru a-și îmbunătăți

productivitatea, este esențial să se îmbogățească materia organică a solului și biodiversitatea prin practici durabile.



IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

Cu suportul Uniunii Europene la Soroca a fost inaugurată întreprinderea socială "Centrul de instruire ARA"

Copii și tinerii din Soroca au la dispoziție un spațiu prielnic pentru instruire și dezvoltare personală, oferit de întreprinderea socială ARA, care a fost lansată recent de Asociația Obștească „ANIMA” a inaugurat. Aceasta este a doua întreprindere socială lansată în cadrul proiectului Fundației Est-Europene

„Societatea civilă contribuie la dezvoltarea economică durabilă și incluzivă a țării”, finanțat de Uniunea Europeană și cofinanțat de Suedia.

Centrul ARA din Soroca prestează servicii de instruire pentru preșcolari și de orientare vocațională pentru tineri.



„Lansăm un prim model de cum am putea să implicăm tinerele mămici și să le abilităm economic, dar totodată să oferim un spațiu de dezvoltare personală și o educație non-formală, creativă, ingenioasă pentru copii și pentru tineri. Acest spațiu va găzdui copii de la 5 la 7 ani pentru pregătiri preșcolare, dar totodată vom avea și cursuri, pregătiri pentru tineri, pentru adolescenți”,

spune Nona Mihalcean, directoarea executivă A.O. „ANIMA”.

Asociația Obștească „ANIMA” a inaugurat acest centru după ce a beneficiat de un grant de 35.000 de euro din partea Uniunii Europene și Suediei. Mai mulți copii și tineri din familii social-vulnerabile din localitate vor frecventa gratuit formările și activitățile centrului.

„Întreprinderea socială conform statutului și regulamentului prevede implicarea și

reabilitarea tinerelor mămici care nu au fost încadrate în câmpul muncii. Pe a doua palieră lucrăm cu copii și cu tinerii social-vulnerabili care și-ar dori să participe la astfel de formări, dar nu le-ar putea achita. Centrul oferă 80 la sută locuri contra plată și 20 la sută locuri gratuite pentru cei care nu pot achita acest serviciu”,

afirmă Nona Mihalcean.

Părinții din Soroca salută deschiderea noului centru. „Acest centru este binevenit deoarece este destinat pentru mai multe categorii de vârstă. Totodată, mamicile care au ieșit din concediu de maternitate au nevoie de acest sprijin”, subliniază Aurica Durnea.

Uniunea Europeană a oferit, prin intermediul Fundației Est-Europene, 15 granturi organizațiilor societății civile pentru a deschide întreprinderi sociale, care urmează să creeze 80 de locuri de muncă. Peste 800 de persoane vor beneficia de servicii și produse gratuite.



IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

BEI și Comisia Europeană inițiază un studiu de fezabilitate pentru o mai bună conexiune a rețelelor feroviare ucrainene și moldovenești cu cele ale UE

La 21 octombrie 2022, Comisia Europeană împreună cu Banca Europeană de Investiții (BEI) au lansat un studiu de fezabilitate pentru a evalua modul în care se poate realiza o mai bună conectare a rețelelor feroviare din Moldova și Ucraina la Rețeaua Transeuropeană de Transport (TEN-T). Ecartamentul feroviar utilizat în cea mai mare parte a UE este diferit de cel din Europa de Est,

ceea ce îngreunează transportul mărfurilor în ambele direcții. Acest lucru ar putea fi rezolvat prin extinderea ecartamentului feroviar al UE peste granițele din Polonia și România în Ucraina și Moldova. Studiul de fezabilitate este un pas cheie în pregătirea unei mai bune conectivități UE-Ucraina și Moldova după război.



Comisarul European pentru Transport, Adina Vălean, a declarat

„Studiul este una dintre măsurile pe termen mediu și lung prevăzute în planul de acțiune [Linii Solidarității](#) și este, de asemenea, strâns legat de [propunerea](#) Comisiei din iulie

2022 privind extinderea TEN-T în Ucraina și Moldova. Astfel, pregătim terenul pentru soluții pe termen mai lung, sprijinind Ucraina în comerțul ei postbelic și în reconstrucția țării, urmărind, în special, eliminarea decalajului de interoperabilitate la frontiere”.



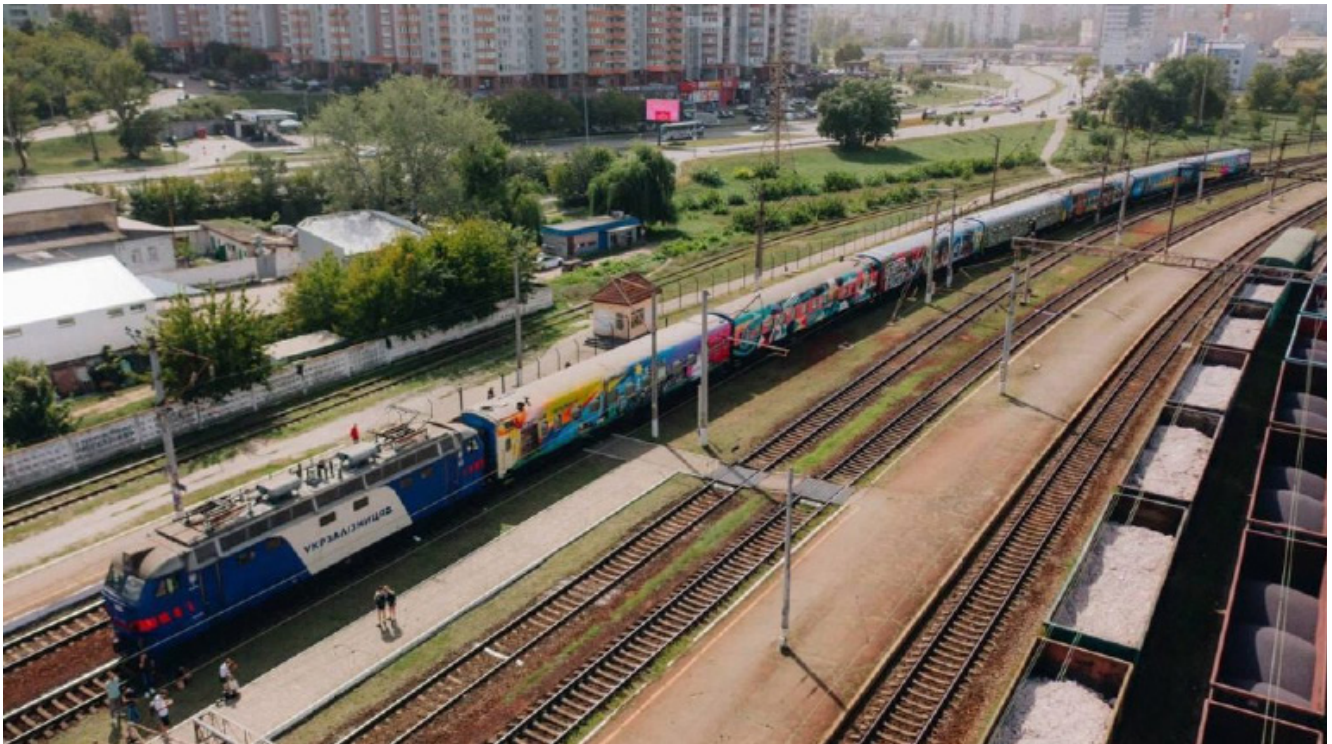
IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

Vicepreședinta BEI, Teresa Czerwińska, responsabilă pentru operațiunile în Ucraina și Moldova, a declarat:

„Studiul BEI privind integrarea rețelelor feroviare ucrainene și moldovenești cu cele ale UE este primul pas către o legătură modernă de transport între UE, Moldova și Ucraina. Este o investiție strategică pentru o creștere economică durabilă și ecologică, care îmbunătățește și securitatea alimentară globală. Integrarea rețelelor feroviare va permite circulația mai ușoară și mai sigură a persoanelor, bunurilor și serviciilor între cele trei piețe și o integrare mai rapidă a celor două țări în UE. În cele din urmă, în contextul invaziei Rusiei în Ucraina și al blocadei porturilor

ucrainene, care a indus o criză alimentară globală de o amploare fără precedent, aceste noi legături de transport vor crea o alternativă fiabilă pentru aprovizionarea cu alimente, de care va beneficia întreaga lume. Toate acestea fac ca studiul BEI privind integrarea rețelelor feroviare ale UE, Republicii Moldova și Ucrainei să fie un pas potrivit la momentul potrivit. Sunt foarte mândră de faptul că BEI și Echipa Europa continuă să contribuie la soluții care fac din lume un loc mai bun și mai sigur.”

Serviciul de consultanță tehnică al BEI [JASPERS](#) este responsabil de finalizarea studiului până în mai 2023, în strânsă cooperare cu toate țările implicate.



Sușinuți de Uniunea Europeană, soții Carauș din Negurenii Vechi își dezvoltă afacerea în domeniul agriculturii

Soții Irina și Aurel Carauș din Negurenii Vechi, raionul Ungheni sunt pasionați de agricultură și adoră viața la sat. În 2008, ei au sădit o livadă cu mere în care au investit bani, timp și multă energie. În 2021, prin intermediul unui grant oferit de Uniunea

Europeană, soții Carauș au cumpărat o platformă modernă de recoltare a fructelor, care reprezintă încă un pas spre îndeplinirea visului lor: de a avea o livadă modernă, superintensivă și roditoare.



Compania familiei Carauș este una din cele 12 beneficiare de grant acordat de Grupul de Acțiune Locală (GAL) „Movila Măgura” din fondurile europene ale Programului „EU4Moldova: Regiuni-cheie”. În 2021, GAL „Movila Măgura” a primit asistență în valoare de 50.000 euro, care a fost investită în proiecte de dezvoltare a localităților membre.

A cumpărat pământurile care i-au aparținut cândva străbunelui său și a plantat o livadă de mere

Aurel și Irina s-au născut în sat, apoi au încercat să își găsească rostul în afara localității de baștină, pentru ca mai apoi să revină totuși în satul de origine.

Aurel a lucrat 15 ani la Moscova, unde a început ca hamal și a ajuns inginer. Irina este juristă de profesie și a muncit mai mulți ani la judecătoria de la Ungheni. Apoi au decis să revină în satul de baștină a lui Aurel.



IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

„Am dorit să petrec restul vieții mele la natură, să făuresc ceva. Am luat decizia împreună cu soția să ne stabilim la țară, să investim și să rămână ceva în urma noastră și ne-am apucat să cultivăm mere”,

povestește Aurel.

Și așa se face că în 2008, soții Carauș au devenit agricultori. Au plantat livada de mere

care se întinde pe 18 hectare pe pământurile care cândva i-au aparținut străbunelului lui Aurel.

„Livada se afla în zona Caraușeni (localnicii numesc teritoriul după numele fostului proprietar) și a revenit tot la Carauș, noi restabilim moșia Carauș de cândva”,

spun cu mândrie soții.



O livadă modernă și superintensivă

Și-au asumat riscurile unei afaceri în agricultură, au învățat din cărți, din experiența proprie, dar și a altor profesioniști și în final au o livadă modernă. Rezultatele muncii lor se văd în fiecare toamnă, atunci când culeg recoltă.

„Am avut ani când am cules și 62 de tone

de mere. Dacă îngrijești bine livada, ea dă roade”, spune Irina.

Merele de la Negurenii Vechi sunt vândute pe piața locală, soții Carauș având încheiate mai multe contracte cu companii care le cumpără marfa.

În 2021 grație grantului oferit de UE, Irina și Aurel au cumpărat o platformă de recoltare



IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

„Până acum de obicei se lucra cu o scăriță, fiecare lucrător o pune la copac, se urca pe ea și culegea merele. Totuși, merele de calitate se aflau sus și ca să le poată ajunge, trebuia scuturat copacul, merele cădeau și automat le scădea din calitate”,

explică Aurel.

Cu platforma achiziționată crește randamentul muncii, merele se culeg calitativ și pe două rânduri deodată. Pe platformă pot urca de la cinci până la opt persoane și merele sunt culese din partea de mijloc și de sus a copacului.

Începând cu toamna trecută, soții Carauș folosesc platforma de recoltare; acest echipament performant se înscrie perfect în viziunea lor despre agricultura modernă. Familia Carauș are deja un sistem performant de irigare; cei doi folosesc irigarea prin picurare și echipamente care le-au automatizat munca în livadă. În acest mod, ei împreună cu fiul lor mai mic reușesc să aibă grijă de livadă tot anul și apelează la zilieri doar în sezonul de recoltare.

În agricultură nu e timp pentru sărbători

Irina și Aurel sunt doi oameni de afaceri neobosiți și ambițioși, care muncesc de cu zori.

„În agricultură nu sunt sărbători, lucrul nu poate fi lăsat, sunt momente când azi e devreme, dar mâine poate fi târziu”, recunoaște Irina. De aceea, se întâmplă să lucreze și peste 12 ore pe zi. La 14 ani distanță de când au ales agricultura, nu regretă nimic, ba mai mult au planuri mari de dezvoltare. „Cine nu riscă nu bea șampanie, am investit toți banii pe care i-am avut, dar a meritat”,

adaugă Aurel.

Pe lângă livada de mere, familia Carauș mai are terenuri unde au semănat grâu, porumb și floarea-soarelui, cresc păsări, au un iaz și mai nou intenționează să deschidă o pensiune turistică, pentru toți cei pasionați de natură și viața rurală. Până atunci, însă, soții Carauș continuă să muncească ca să și îndeplinească obiectivele.



IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

Despre granturile acordate Grupurilor de Acțiune Locală:

Patru Grupuri de Acțiune Locală din regiunile Cahul și Ungheni au beneficiat de granturi în valoare de 50.000 euro fiecare, oferite cu asistența financiară a Uniunii Europene. Grupurile de Acțiune Locală (GAL) „Lunca Prutului de Jos”, „Cișmeaua Sudului”, „Valea Halmagei” și „Movila Măgura” au fost selectate în cadrul unui concurs de granturi lansat în 2020 de Programul „EU4Moldova: Regiuni-cheie”. În total, 47 de micro-proiecte de dezvoltare sunt realizate în comunitățile rurale din ambele regiuni-cheie. Inițiative de promovare a turismului rural durabil, de dotare a grădinițelor cu echipament smart, de renovare a parcurilor și a stațiilor de așteptare a transportului public pentru a facilita accesul la servicii publice, de sprijin pentru afacerile existente - dotarea cu echipament modern a fabricilor de mobilă, brutăriilor, avicolelor sau mini-

întreprinderilor de lactate – sunt lansate în satele din Cahul și Ungheni cu asistența financiară a Uniunii Europene. Noile proiecte vor crea cel puțin 30 locuri noi de muncă în cele 4 GAL-uri.

Programul „EU4Moldova: regiuni-cheie”

susține dezvoltarea social-economică inteligentă, incluzivă și durabilă în regiunile Cahul și Ungheni, pentru a asigura cetățenilor o calitate mai bună a vieții. Programul (2019-2024), cu un buget total de 23 mln. euro, este finanțat de Uniunea Europeană și implementat de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) și Fondul Națiunilor Unite pentru Copii (UNICEF).

Mai multe detalii despre activitățile Programului în regiunile Cahul și Ungheni găsiți pe www.eu4cahul.md și www.eu4ungheni.md



IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

EUBAM: Forumul Internațional pentru Facilitarea Comerțului subliniază importanța Moldovei ca un pod cheie pentru Culoarele de Solidaritate dintre UE și Ucraina

La data de 29 septembrie 2022, Misiunea Uniunii Europene de Asistență la Frontieră în Moldova și Ucraina (EUBAM) împreună cu Serviciul Vamal al Republicii Moldova a organizat "Forumul Internațional pentru Facilitarea Comerțului – Răspuns la Blocajul Coridoarelor de Transport din Ucraina".

Evenimentul a avut loc în format hibrid la Chișinău cu participarea reprezentanților la nivel înalt din Republica Moldova și Ucraina, Comisia Europeană, Delegația UE din Republica Moldova, Misiunea Înaltilor Consilieri UE, Misiunea UE de Asistență în Ucraina, CELBET și autoritățile vamale din statele vecine.



Forumul de o zi, desfășurat la Chișinău, a fost deschis de către Ambasadorul Uniunii Europene în Republica Moldova, Jānis Mažeiks, care a accentuat impactul global devastator pe care îl are agresiunea militară neprovocată și nejustificată a Rusiei împotriva Ucrainei: „Rusia distruge în mod deliberat sectorul agricol al Ucrainei, infrastructura și echipamentele de transport, provocând o criză de combustibil și probleme în lanțul de aprovizionare cu alimente la

nivel mondial. De fapt, Rusia a pus în pericol securitatea alimentară pentru milioane de oameni din întreaga lume. Pentru a face față acestor provocări fără precedent, UE, împreună cu statele sale membre, Republica Moldova și Ucraina au creat Coridoarele de Solidaritate. Aceste realizări comune sunt o mărturie a solidarității noastre. Ele reflectă, de asemenea, unicitatea noastră, hotărârea noastră de a acționa împreună în sprijinul Ucrainei, al poporului ei, dar și al oamenilor



IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

din întreaga lume care au nevoie de aceste produse agricole”.

Adjunctul Șefului Serviciului Vamal de Stat al Ucrainei, Vladislav Suvorov, a mulțumit tuturor celor prezenți pentru aplauzele pentru toți ucrainenii care, atât pe front economic, cât și actual, fac față războiului de agresiune rusesc. Revenind la participanții la forum, domnul Suvorov a declarat: „Războiul a schimbat viețile cetățenilor și instituțiilor ucrainene, iar consecințele sale au depășit granițele geografice ale Ucrainei. Din cauza blocadei porturilor maritime ucrainene, punctele internaționale de trecere a frontierei auto au fost supuse unei presiuni neexperimentată până acum. Cu toate acestea, datorită cooperării bune și strânse pe care am stabilit-o împreună cu autoritățile vamale și de frontieră poloneze, române, slovace, maghiare și moldovenești, am reușit să trecem acest test. Datorită acestei cooperări, am putut face față crizei migrației chiar de la începutul războiului, permițând în același timp livrarea la timp a ajutorului umanitar

atât de necesar în Ucraina. În acest sens, aș dori să mulțumesc Comisiei Europene pentru inițiativa Culoarelor de Solidaritate, iar din partea Serviciului Vamal de Stat al Ucrainei, depunem toate eforturile pentru a permite vămuirea și admiterea rapidă a traficului de mărfuri.”

Directorul Serviciului Vamal al Republicii Moldova, Igor Talmazan, a subliniat importanța cooperării:

„Evenimentul de astăzi demonstrează încă o dată cooperarea fructuoasă cu administrațiile vamale și alte autorități din statele vecine în vederea identificării soluțiilor optime pentru facilitarea comerțului, fluidizarea traficului transfrontalier, precum și susținerea și parteneriatul strategic dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană. Doar unificându-ne eforturile, fiind ancorati în implementarea măsurilor și a acțiunilor susmenționate vom reuși deblocarea în continuare a coridoarelor de transport din Ucraina”.



IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

Coridoarele de transport rutier și feroviar ale Ucrainei rămân vitale, chiar dacă acordurile susținute de ONU au redeschis parțial porturile maritime Odesa, Chornomorsk și Pivdennyi pentru exportul de produse agricole, a remarcat șeful EUBAM, Slawomir Pichor.

„EUBAM continuă să lucreze împreună cu serviciile noastre partenere pentru simplificarea formalităților vamale și de frontieră și pentru a sprijini Culoarele de Solidaritate mai puternic ca niciodată. Misiunea continuă să joace rolul de catalizator și să reunească autoritățile pentru a identifica blocajele și, ulterior, pentru a găsi soluții pentru eficientizarea vămuirii mărfurilor. De asemenea, vom continua să sprijinim parteneri moldoveni și ucraineni, în special prin formare, consiliere și promovarea controlului în comun, ca o modalitate eficientă de a accelera circulația mărfurilor peste granițe”,

a concluzionat șeful EUBAM.



Republica Moldova devine prima țară din regiune care obține recunoașterea reciprocă a agenților economici autorizați cu Uniunea Europeană

Operatorii economici autorizați din Moldova vor fi acum recunoscuți de toate cele 27 de state membre UE – aprofundând și mai mult integrarea economică dintre țara noastră și comunitatea europeană. Acesta este un pas important care are drept scop creșterea capacității de export a produselor moldovenești pe piața UE, și de interes vital

pentru antreprenori. Adoptarea acestei decizii este un eveniment istoric, care apropie și mai mult Republica Moldova de Uniunea Europeană, țara noastră fiind acum printre puținele state cu care Uniunea are un astfel de parteneriat. UE recunoaște reciproc operatorii economici autorizați a doar câtorva state: SUA, Regatul Unit, Norvegia, Elveția, Japonia și China.



Măsurile necesare pentru adoptarea deciziei Consiliului European în acest sens au fost posibile cu sprijinul Uniunii Europene, prin Misiunea Înaltilor Consilieri UE. Acestea au inclus evaluarea legislației vamale naționale și alinierea acesteia cu cea a Uniunii Europene, misiuni de validare ale UE în Moldova, România și Germania, dar și dezvoltarea unei platforme informatice dedicate - un sistem complex de schimb

de date pentru recunoașterea reciprocă a AEO, fiind primul sistem de legătură între autoritățile vamale ale Republicii Moldova și statele membre UE. Recunoașterea reciprocă a statutului de AEO va permite deținătorilor săi anumite beneficii, în primul rând un tratament prioritar la trecerea frontierei – o bandă specială dedicată acestora și un număr redus de controale.

La conferința de lansare a Programului, Prim-ministra Republicii Moldova, Natalia Gavrilița, a declarat:

„Sunt mândră că suntem prima țară din regiune care obține recunoașterea reciprocă a agenților economici autorizați cu Uniunea Europeană. Este un statut pe care l-au obținut până acum state cu mult mai dezvoltate, precum Statele Unite ale Americii, Regatul Unit, Norvegia, Elveția sau Japonia. Acest rezultat reprezintă un puternic semnal de încredere pentru Guvernul pe care îl conduc, dar și pentru angajamentele pe care ni le-am asumat în domeniul eliminării corupției. Sper, astfel, să creștem capacitatea de export a produselor moldovenești pe piața Uniunii Europene - un deziderat cu atât mai important în contextul situației economice dificile din regiune.”

La rândul său, Ambasadorul Uniunii Europene în Republica Moldova, Jānis Mažeiks, a subliniat:

„Operatorii economici autorizați din Moldova vor beneficia de aceleași privilegii la frontieră ca și cei europeni. Aceasta înseamnă proceduri simplificate de vămuire, mai puțin timp petrecut la frontieră și mai puține cozi la punctele de trecere. Moldova este prima țară din vecinătatea UE cu care Uniunea a încheiat un asemenea acord și printre foarte puținele din lume care au un asemenea acord cu UE.

Implementarea programului a început la 1 noiembrie 2022.



IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

Programul EU4Moldova: Comunități Locale - oficial lansat

Pe 5 octombrie 2022, a fost lansat oficial programul „EU4Moldova: Comunități Locale”. Jānis Mažeiks, Ambasadorul Uniunii Europene în Republica Moldova, împreună cu ambasadorii statelor membre ale UE,

reprezentanții Cooperării Internaționale pentru Dezvoltare, precum și reprezentanții Guvernului, au salutat lansarea noii inițiative a ECHIPEI EUROPA.



La eveniment au fost prezenți și reprezentanți ai șapte ministere de resort, organizații partenere ale societății civile, precum și reprezentanți ai Consiliului Raional și ai primăriilor Edineț, Leova și Strășeni. Evenimentul a marcat începutul unui nou parteneriat puternic în asigurarea unui viitor durabil pentru Moldova.

Urmărind prioritățile Guvernului Republicii Moldova și ale cetățenilor săi, programul „EU4Moldova: Comunități Locale” își propune să îmbunătățească calitatea vieții și să atenueze consecințele economice și sociale ale COVID-19 în comunitățile din mediul rural. Pentru a atinge acest scop ambițios, programul are setate următoarele obiective:

1. de a îmbunătăți calitatea furnizării serviciilor publice locale în cadrul comunităților selectate
2. de a spori accesul bărbaților și femeilor la infrastructura socială, economică, tehnică și serviciile asociate
3. de a crea oportunități de afaceri și locuri de muncă
4. de a consolida dezvoltarea locală prin participarea activă a comunităților.

Activitățile se vor concentra în principal pe raioanele Leova, Edineț și Strășeni. Programul este o inițiativă a Echipei Europa, finanțată și implementată de către Uniunea Europeană, Germania, Austria și Polonia.



IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

În discursul său de început, Ambasadorul Uniunii Europene la Chișinău, Jānis MAŽEIKS a menționat:

„Programul „EU4Moldova: Comunități Locale” este important pentru noi în sensul larg al cooperării UE-Moldova, din mai multe motive. În primul rând, programul se concentrează pe dezvoltarea zonelor rurale, îmbunătățirea calității vieții în întreaga țară, crearea de șanse egale pentru toți, fără a lăsa pe nimeni în urmă. În al doilea rând, aceasta este o inițiativă ECHIPEI EUROPA. Aceasta include nu numai contribuirea în comun a resurselor financiare semnificative, ci și a expertizei, tehnologiilor și celor mai bune practici, precum și alinierea abordărilor

pentru a ajuta Moldova să avanseze în noul său rol, de țară candidată la aderarea la UE.”

Dumitru UDREA, Secretar General al Guvernului, de asemenea, a salutat lansarea programului:

„De-a lungul anilor, țara noastră a beneficiat de un număr considerabil de proiecte de dezvoltare, realizate cu suportul financiar și tehnic al Uniunii Europene. Și de această dată, UE acordă un pachet de asistență prin intermediul unui program foarte complex – „EU4Moldova: Comunități Locale”, care și propune să îmbunătățească calitatea vieții în comunitățile din mediul rural.”



Cu un buget total de 27,4 milioane de euro, programul este așteptat să-și atingă obiectivele până în decembrie 2025. „EU4Moldova: Comunități Locale” este implementat alături de mai multe instituții guvernamentale, reprezentanți ai sectorului de afaceri și ai societății civile. Cancelaria de Stat a Republicii Moldova este principalul partener politic al programului.

Programul „EU4Moldova: Comunități Locale” este finanțat de Uniunea Europeană, Ministerul Federal German pentru Cooperare Economică și Dezvoltare (BMZ), Cooperarea Austriacă pentru Dezvoltare (ADC) și Ministerul Afacerilor Externe al Republicii Polone – Asistența Poloniei; și implementat de Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ), Agenția Austriacă pentru Dezvoltare (ADA) și Solidarity Fund PL (SFPL) în Moldova.



IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

Realizările LEADER în Moldova și perspectivele de viitor privind dezvoltarea rurală abordate la Conferința LEADER UE-Moldova, ediția a II-a

În perioada 6-7 octombrie, 2022, peste 400 de oaspeți naționali și internaționali s-au întrunit la cea de-a II-a ediție a Conferinței LEADER UE-Moldova, care a oferit o platformă de discuții și schimb de experiență privind provocările de dezvoltare a comunităților din zonele rurale. Evenimentul a reunit reprezentanți ai instituțiilor și organizațiilor interesate în împărtășirea experienței LEADER din Moldova și din UE, inclusiv Comisia Europeană, autorități centrale din Republica Moldova, rețelele

europene LEADER, precum și reprezentanți ai Grupurilor de Acțiune Locală (GAL) din Moldova și din Europa. Oaspeți din România, Ucraina, Polonia, Estonia, Letonia, Lituania, Ungaria, Grecia, Franța, Germania, Macedonia de Nord, Georgia și Armenia s-au alăturat evenimentului, aducând o perspectivă mai amplă asupra procesului de dezvoltare rurală în Europa și făcând un schimb de bune practici și idei privind modalități de dezvoltare a comunităților.



Începând cu luna iunie 2022, abordarea LEADER în Moldova a evoluat la un program național administrat de către Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, poziționând astfel Republica Moldova drept prima și unica țară din afara Uniunii Europene care implementează abordarea

LEADER ca instrument de politici publice pentru dezvoltare rurală. În acest context, evenimentul a promovat LEADER ca un instrument de succes privind dezvoltarea rurală și a consolidat relațiile dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană în parcursul său de integrare în UE.



IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

„Una dintre prioritățile de bază ale Uniunii Europene este de a lucra cu comunitățile locale pentru a livra beneficii tangibile populației. Cu o experiență de 30 de ani în UE, abordarea LEADER este recunoscută ca un instrument important al mobilizării și împuternicirii comunității pentru o dezvoltare rurală durabilă. Credem că instituționalizarea abordării LEADER în Moldova este un reper-cheie pe drumul European al țării,”

a menționat Lawrence Meredith, Directorul pentru Vecinătatea Estică și Consolidarea Instituțională, DG NEAR, Comisia Europeană.

În cadrul evenimentului, oaspeții au participat la ateliere tematice moderate de către GAL-urile din Moldova și partenerii

acestora, abordând subiecte legate de inovații, turismul rural, implicarea tinerilor în zonele rurale, antreprenoriatul social și perspective de viitor privind dezvoltarea rurală. Totodată, evenimentul a oferit și un spațiu de interacțiune și schimb de experiență cu parteneri din străinătate, inclusiv din România, Ucraina, Georgia, Armenia, Estonia, Polonia, Macedonia de Nord și Letonia, care au moderat ateliere de lucru tematice pe subiecte legate de înființarea platformei EaP – EU LEADER și cooperarea GAL-urilor, digitalizare, smart village și monetizarea produselor culturale, family farm și dezvoltare rurală, precum și crearea unui eco-muzeu. Atelierele de lucru au permis GAL-urilor din Moldova să pună în discuție subiecte de dezvoltare rurală și să identifice soluții de îmbunătățire a proceselor la nivel local.



În cadrul Conferinței, reprezentanții a peste 45 de GAL-uri din Republica Moldova și-au etalat produsele în cadrul unui târg în aer liber, care a promovat tradițiile și turismul rural, precum și importanța susținerii vânzărilor de produse locale. Totodată, în cea de-a 2-a zi a Conferinței, invitații și partenerii internaționali au participat în vizite de studiu organizate de GAL-urile Movila Măgura, Lunca Bâcului și Coline Tigheciului, în cadrul cărora oaspeții s-au familiarizat cu activitatea GAL-urilor din Republica Moldova și proiectele de dezvoltare comunitară, implementate la nivel local.

Cea de-a 2-a ediție a Conferinței LEADER UE-Moldova a fost organizată de către Solidarity Fund PL în Moldova, în parteneriat cu Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare al Republicii Moldova și Rețeaua Națională LEADER, în cadrul programului „EU4Moldova: Comunități Locale”, finanțat de Uniunea Europeană, Ministerul Federal German pentru Cooperare Economică și Dezvoltare (BMZ), Cooperarea Austriacă pentru Dezvoltare (ADC) și Ministerul Afacerilor Externe al Republicii Polone - Asistența Poloniei; și implementat de GIZ, Agenția Austriacă pentru Dezvoltare (ADA) și Solidarity Fund PL (SFPL) în Moldova.



Primul Accelerator de Turism din Moldova a fost lansat cu suportul Uniunii Europene

EU4Moldova: Start-up City Cahul a lansat primul Accelerator de Turism în Moldova. 15 proprietari de pensiuni și hoteluri din Cahul vor participa la un program de trei luni. Pe parcursul acceleratorului, mentorii și experții din sectorul turismului îi vor instrui și ghida pe beneficiari să își digitalizeze serviciile turistice, să elaboreze o strategie de dezvoltare și să creeze o platformă turistică comună pentru regiunea Cahul.

Deschiderea oficială a programului a avut loc pe 7 septembrie, în cadrul căreia 15 proprietari de hoteluri și pensiuni care au trecut etapa de selecție, mentorii, organizatorii și partenerii programului s-au întâlnit la Cahul și au discutat despre formatul programului și au trasat obiective comune pentru procesul de formare.



În țările în care turismul contribuie în mare măsură la dezvoltarea economică, desfășurarea de acceleratoare de turism este o practică obișnuită. În Republica Moldova, Acceleratorul de Turism pentru regiunea Cahul este primul de acest gen și va contribui la dezvoltarea regiunii.

În domeniul turismului e nevoie de soluții inovative ce pot contribui la depășirea dificultăților din sector și la creșterea potențialului regional, astfel atrăgând turiști, atât locali, cât și străini.

Acceleratorul include componenta educațională, consultanță de specialitate



IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

pentru identificarea ofertelor unice ale fiecărui participant, expertiză de marketing, asistență în SMM și creare de conținut, precum și o serie de workshopuri în cadrul cărora participanții își vor aprofunda abilitățile în spațiul digital.

Sarcina comună a participanților este de a crea un concept pentru evenimentul organizat anual în regiunea Cahul, destinat să atragă turiști și să crească vizibilitatea regiunii în țară.

Partenerii XY Partners și Teleporttravel planifică să instruiască 15 proprietari de pensiuni și hoteluri în cadrul programului

Accelerator de Turism, în perioada 7 septembrie – 15 decembrie 2022. Programul va culmina cu un eveniment oficial de prezentare a rezultatelor.

EU4Moldova: Start-up City Cahul, proiect implementat de ATIC cu asistența financiară a UE și în parteneriat cu Ambasada Suediei, sprijină, în special, dezvoltarea economică prin inovare, antreprenoriat, ocuparea forței de muncă în întreprinderile mici și mijlocii din afara capitalei și oferă oportunități de studiu tinerilor, femeilor și fetelor în știință, tehnologie, inginerie și matematică (STEM).



UE continuă să ofere sprijin pentru agricultură, dezvoltare rurală și siguranță alimentară în Republica Moldova, prin intermediul unui proiect Twinning

Din septembrie până în octombrie 2022, Proiectul Twinning „Sprijin continuu pentru agricultură, dezvoltare rurală și siguranță alimentară în Republica Moldova” și-a continuat asistența Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare (MAIA) și Agenției

de Plăți și Intervenții în Agricultură (AIPA) prin misiuni privind managementul datelor și dezvoltarea instituțională în conformitate cu standardele UE caracteristice unei agenției de plăți.



Pentru garantarea faptului că informațiile privind agricultură și dezvoltare rurală sunt colectate eficient, fiind de înaltă calitate, fiabile și accesibile părților interesate relevante, Proiectul Twinning a continuat discuțiile cu personalul relevant al MAIA și al Biroului Național de Statistică (BNS). A fost prezentat conceptul de introducere a Sistemului de Management al Datelor care conectează Informațiile în domeniul datelor statistice necesare MAIA. De asemenea, experții actualizează în mod constant Manualul de Gestionare a Datele care va fi transmis beneficiarilor pe parcursul misiunii finale.

Echipa de experți polonezi și austrieci a început al doilea audit de acreditare

în AIPA. Accentul de această dată este auditul intern și activitățile de control. Experții compilează toate constatările și recomandările într-un raport de audit și interacționează constant cu personalul AIPA prin întâlniri și prezentări. Astfel, aceasta contribuie eficient la dezvoltarea instituțională în conformitate cu standardele UE. Implementarea recomandărilor este urmărită în mod constant și se oferă sprijin în revizuirea procedurilor și politicilor AIPA, după cum este necesar.

Proiectul Twinning își finalizează activitățile în decembrie 2022. Instituțiile beneficiare raportează rezultate tangibile obținute prin sprijinul consilierului rezident Twinning și a experților pe termen scurt.



IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

Programul EU4Moldova: Comunități Locale va sprijini raioanele Edineț, Leova și Strășeni în dezvoltarea infrastructurii publice locale

Cetățenii din Edineț vor avea acces la apă potabilă în gospodăriile lor, iar instituțiile publice din raioanele Strășeni și Leova vor fi conectate la sistemul de canalizare. Acest lucru se va realiza în cadrul programului EU4Moldova: Comunități Locale, o inițiativă a Echipei Europa, în cadrul căreia una dintre componentele proiectului este îmbunătățirea infrastructurii publice locale.

Pentru a atinge obiectivele Componentei 2 din proiect „Dezvoltarea infrastructurii publice locale”, Agenția Austriacă de Dezvoltare (ADA) a organizat o serie de întruniri în perioada septembrie-octombrie, care au inclus și vizite la cele mai importante zone de infrastructură locală, cum ar fi stația (veche) de tratare a apei din Edineț,

rezervoarele și stațiile de pompare a apei, precum și identificarea viitoarei locații a noii Stații de Tratare a Apei (STA).

În acest context, reprezentanții cheie ai autorităților publice locale și partenerii internaționali au discutat și agreeat asupra obiectivelor și acțiunilor necesare a fi întreprinse pentru construcția eficientă și durabilă a noii Stații de Tratare a Apei din Edineț (care alimentează orașele Edineț și Cupcini). În plus, părțile interesate au ajuns la un acord asupra conceptului de proiectare (capacitatea de producție) și asupra celor mai importante măsuri ce trebuie întreprinse în privința lucrărilor de urgență la sistemul de transportare al apei.



De asemenea, echipa ADA a organizat sesiuni de lucru cu primarii satelor din raioanele Leova și Strășeni (6 sate) pe subiectul îmbunătățirii infrastructurii publice existente de salubritate și gestionare a deșeurilor. În cadrul acestora, a fost discutat planul de acțiuni și angajamentele asumate de către parteneri.

Programului „EU4Moldova: Comunități Locale”, este finanțat de Uniunea Europeană, Ministerul Federal German pentru Cooperare Economică și Dezvoltare (BMZ), Cooperarea Austriacă pentru Dezvoltare (ADC) și Ministerul Afacerilor Externe al Republicii Polone – Asistența Poloniei; și implementat de Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ), Agenția Austriacă pentru Dezvoltare (ADA) și Solidarity Fund PL (SFPL) în Moldova.





Liceul „Ion Vatamanu” din mun. Strășeni – eficientizat energetic cu suportul financiar al Uniunii Europene

Liceului teoretic „Ion Vatamanu” din municipiul Strășeni a beneficiat de măsuri de eficiență energetică, realizate cu suportul financiar al Uniunii Europene. Astfel, elevii liceului vor beneficia de un mediu mai confortabil de studii, iar profesorii și personalul auxiliar – de condiții mai bune de muncă. Activitățile au fost realizate în cadrul proiectului finanțat de Uniunea Europeană (UE) „Construcția infrastructurii

de aprovizionare cu apă și canalizare, precum și de eficiență energetică în clădirile publice”.

Valoarea totală a lucrărilor de eficientizare energetică liceului „Ion Vatamanu” din mun. Strășeni este de cca 1,3 milioane euro, din care 1,2 milioane euro au fost oferți de UE cu titlu nerambursabil și 100.000 de euro – contribuție locală.



La evenimentul de inaugurare a măsurilor de eficiență energetică implementate la liceul „Ion Vatamanu” au participat reprezentanți ai Parlamentului Republicii Moldova, Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Delegației UE în Republica Moldova, Ambasadei Germaniei în Republica Moldova, Agenției de Dezvoltare Regională Centru, Agenției de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ Moldova), autorităților publice locale, profesorii și angajații liceului „Ion Vatamanu”, elevii și părinților lor, precum și alți locuitori ai municipiului Strășeni.

„Grație sprijinului financiar al Uniunii Europene, 650 de elevi și profesori vor beneficia de măsuri de eficiență energetică, precum energie curată generată de panourile solare și o mai bună izolație a clădirii. Aceste măsuri vor reduce semnificativ facturile la gaz pentru autoritățile locale și vor îmbunătăți calitatea vieții cetățenilor. Suntem mândri să inaugurăm astăzi finalizarea lucrărilor de renovare energetică în cadrul Liceului Teoretic „Ion Vatamanu” din Strășeni. Eficiența energetică este acum mai importantă ca niciodată și suntem bucuroși, în spiritul solidarității, să intensificăm eforturile noastre pentru a atenua impactul crizei energetice. Uniunea Europeană susține de mult timp tranziția ecologică în Republica Moldova pentru a spori securitatea energetică și pentru a reduce emisiile de gaze cu efect de seră, în conformitate cu Pactul verde european.”

a declarat Jānis Mažeiks, Ambasadorul Uniunii Europene în Republica Moldova.

„Proiectul de îmbunătățire a eficienței energetice a Liceului Teoretic „Ion Vatamanu” din municipiul Strășeni reprezintă cooperarea strânsă și eficientă dintre UE, Germania și Moldova, împreună cu structurile de dezvoltare regională locale. Proiectul a fost însoțit de măsuri de

dezvoltare a capacităților și de management al energiei susținute de guvernul german. Cu siguranță acestea vor crea un mediu mult mai bun pentru dezvoltarea și creșterea generațiilor de elevi.”

a spus Margret Uebber, Ambasadoarea Republicii Federale Germania în Republica Moldova.

„În pofida tuturor crizelor cu care ne confruntăm, Guvernul va continua să investească în sistemul educațional, astfel încât să ne apropiem cât mai mult de scopul pe care îl avem - să asigurăm un sistem educațional modern, accesibil pentru fiecare elev, cu discipline relevante, și cu posibilități de dezvoltare continuă pentru fiecare copil. Școlile și grădinițele sunt eligibile pentru programul național „Satul European”, lansat în anul curent. Până acum au fost aprobate 106 proiecte care prevăd reparația capitală sau modernizarea unor instituții de învățământ. Pentru finanțarea acestor proiecte, din Fondul Național pentru Dezvoltare Regională și Locală pentru anii 2022-2023 au fost alocate 388,74 milioane lei. Asta înseamnă că mii de copii și cadre didactice din aceste instituții de învățământ se vor putea bucura de condiții mai bune de instruire.”

a declarat primul ministru, Natalia Gavrilița.

Lucrările de eficientizare energetică a liceului „Ion Vatamanu” din municipiul Strășeni au inclus: i) renovarea acoperișului și izolația pereților exteriori ai clădirii; ii) reabilitarea centralei termice și a rețelelor exterioare de încălzire; iii) instalarea sistemului fotovoltaic pentru producerea energiei electrice; iv) asigurarea cu apă caldă menajeră și renovarea blocurilor sanitare interioare ale instituției.

Numărul total de beneficiari sunt peste 650 de elevi, profesori și angajați auxiliari ai liceului.



IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

Lucrările de sporire a eficienței energetice a Liceului Teoretic „Ion Vatamanu” din municipiul Strășeni au fost finanțate de Uniunea Europeană și implementate de Agenția de Dezvoltare Regională Centru, în cadrul proiectului „Construcția infrastructurii de aprovizionare cu apă și canalizare, precum

și de eficiență energetică în clădirile publice”. Proiectul este finanțat de Uniunea Europeană și implementat de Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ Moldova) în parteneriat cu Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale. Bugetul total al proiectului este de 39,8 milioane euro.



Liceul „Holercani” din s. Holercani, r. Dubăsari – renovat energetic cu suportul financiar al Uniunii Europene

Liceului Teoretic „Holercani” din satul Holercani, raionul Dubăsari a beneficiat de măsuri de eficiență energetică, realizate cu suportul financiar al Uniunii Europene (UE). Astfel, elevii liceului beneficiază de un mediu mai confortabil de studii, iar profesorii și personalul auxiliar – de condiții mai bune de muncă. Evenimentul de inaugurare a liceului renovat energetic a avut loc în contextul Săptămânii Europene a Energiei Durabile 2022 și a Săptămânii Europene a Diplomatiei pentru Climă. Grație măsurilor de eficiență energetică implementate cu suportul Uniunii Europene, consumul anual normat de energie în Liceul Teoretic ‘Holercani’ s-a redus cu 58 MWh și emisiile anuale normate de CO2 s-au redus cu 18 tone.

„Asigurarea securității energetice este o prioritate a guvernării. Investițiile în eficiența energetică a clădirilor publice, a caselor și a întreprinderilor ne vor ajuta să diminuăm costurile pentru resursele energetice, dar și să răspundem provocărilor de mediu, tot mai frecvente din cauza schimbărilor climatice. Mă bucur că, datorită partenerilor noștri de dezvoltare, proiecte similare sunt realizate în zeci de localități ale țării, urmând să schimbe în bine viața a mii de oameni.”

a declarat Maia Sandu, Președinta Republicii Moldova, cu prilejul inaugurării liceului renovat energetic din s. Holercani.



IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

Activitățile au fost realizate în cadrul proiectului finanțat de Uniunea Europeană „Construcția infrastructurii de aprovizionare cu apă și canalizare, precum și de eficiență energetică în clădirile publice”. Valoarea totală a lucrărilor de eficientizare energetică a liceului din satul Holercani este de cca 958.000 euro, din care 930.000 euro au fost oferite de UE cu titlu nerambursabil și 28.000 de euro – contribuție locală.

„Grație sprijinului financiar al Uniunii Europene, peste 300 de elevi și profesori de la Liceul Teoretic Holercani din raionul Dubăsari studiază și lucrează într-un mediu confortabil și călduros. Liceul recent renovat beneficiază de măsuri de eficiență energetică, cum ar fi energie curată de la panourile solare, rețele îmbunătățite de apă și canalizare și o încălzire mai eficientă a clădirii. Acest lucru va reduce în mod semnificativ facturile la gaz pentru autoritățile locale și va îmbunătăți mediul educațional pentru elevi. Eficiența energetică este acum mai importantă ca niciodată și suntem mândri să ne intensificăm eforturile pentru a atenua impactul crizei energetice. Uniunea Europeană susține de mai multă vreme tranziția verde în Republica Moldova pentru a spori securitatea energetică și pentru a reduce emisiile de gaze cu efect de seră, în conformitate cu Pactul Verde European.”

a declarat Jānis Mažeiks, Ambasadorul Uniunii Europene în Republica Moldova.

„Eficiența energetică este un sector tehnic cheie al Cooperării Germane și suntem bucuroși să sprijinim Moldova în acest sector, în special având în vedere situația actuală și impactul crizei energetice în regiune și în întreaga lume.”

a declarat Ulrich Kinne, Șeful adjunct al Ambasadei Republicii Federale Germania în Republica Moldova.

Lucrările de construcții în cadrul proiectului sus-menționat au inclus renovarea acoperișului și izolația pereților exteriori ai clădirii, reabilitarea sistemului interior de încălzire, instalarea sistemului fotovoltaic pentru producerea energiei electrice, asigurarea cu apă caldă menajeră și renovarea blocurilor sanitare interioare ale instituției

„Educația este una dintre cele mai importante investiții pe care le poate face o țară pentru generațiile în creștere. Ne bucurăm că am ajuns la finalizarea lucrărilor de construcție pentru îmbunătățirea condițiilor de studii și de muncă atât pentru elevii și profesorii Liceului Teoretic Holercani, care la moment beneficiază de aceste condiții, cât și generațiile viitoare. Grație sprijinului financiar al Uniunii Europene elevii și profesorii beneficiază de măsuri de eficiență energetică precum și de energie curată, generată de panourile solare. În acest context aducem sincere mulțumiri Uniunii Europene pentru aportul financiar.”

a declarat Tamara Rotari, Directoarea Liceului Teoretic „Holercani”.

La evenimentul de inaugurare a măsurilor de eficiență energetică implementate la liceul „Holercani” au participat conducerea de vârf a Republicii Moldova, Delegația UE în Republica Moldova, Ambasada Germaniei în Republica Moldova, Agenția de Dezvoltare Regională Centru, Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ Moldova), autorități publice locale, elevii liceului și părinții lor, profesorii și angajații Liceului Teoretic „Holercani”, precum și locuitorii ai satului Holercani.

Măsurile de sporire a eficienței energetice a Liceului Teoretic „Holercani” din s. Holercani, r. Dubăsari au fost finanțate de Uniunea Europeană și implementate de Agenția de Dezvoltare Regională Centru în cadrul proiectului „Construcția infrastructurii de aprovizionare cu apă și canalizare, precum

și de eficiență energetică în clădirile publice”. Proiectul este finanțat de Uniunea Europeană și implementat de Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ Moldova)

în parteneriat cu Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale. Bugetul total al proiectului este de 39,8 milioane euro.



Utilizarea centralelor termice pe biomasă din instituțiile publice ar reduce anual consumul de gaze cu 20 de milioane metri cubi

Centralele termice pe biomasă din peste 100 de instituții publice sunt testate și pregătite de sezonul rece, iar operatorii de centrale termice instruiți de o echipă de experți contractați de programul „Abordarea impactului crizei energetice în Republica Moldova” finanțat de Uniunea Europeană și implementat de PNUD Moldova, în parteneriat cu Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale.

Până la sfârșitul anului urmează să fie supuse procedurilor de verificare 100 de centrale termice. În acest sens au fost identificate 69 de centrale termice nefuncționale sau care aveau diferite deranjamente tehnice. Dintre acestea, 51 deja au fost inspectate și verificate. Experții programului au constatat că pe lângă întreținere și exploatare, principalele probleme țin de lipsa unui contract de deservire cu o firmă autorizată care să efectueze mentenanța înaintea sezonului de încălzire și lipsa cantității necesare de biocombustibili solizi contractați de autoritatea în gestiunea căreia se află centrala. În același timp, există instituții publice care au alocat buget pentru resurse energetice, dar acestea sunt direcționate spre procurarea cantităților de gaze naturale pentru încălzire și nu pentru biomasă.

„Toată infrastructura sectorului de biocombustibil solid în Republica Moldova a fost creată cu sprijinul Uniunii Europene și al Guvernului Japoniei. În prezent, centralele termice pe biomasă din instituțiile publice au o capacitate instalată de 70 MW și pot înlocui consumul a până la 20 milioane m³ de gaze naturale. Astfel, costuri cu gazele naturale de cca 20 de milioane de dolari pot

fi evitate, acești bani rămânând în țară, la producătorii locali de biocombustibili”,

a declarat Constantin Borosan, Secretar de Stat pentru Energie în cadrul Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale.



Totodată, din luna octombrie a demarat o serie de instruiți pentru operatorii centralelor pe biomasă din instituțiile publice, în cadrul Centrului de Excelență în Construcție. Primul grup, de 20 de persoane, a absolvit cursurile la 30 octombrie. Până la finele anului,



IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

100 de operatori urmează să fie instruiți prin intermediul acestui Centru. Alte 100 de persoane, care au calificări și instruiți anteriori, vor fi instruite în regiunile țării.

Pentru a proteja biodiversitatea de biomasă forestieră de utilizarea pentru energie ilegală și abuzivă și pentru a asigura calitatea biocombustibililor solizi introduși pe piață, programul va sprijini recreditarea Laboratorului de testare a calității biocombustibililor, reglementarea modalităților de plasare pe piață și de verificare a calității. Sunt prevăzute investiții

în centre de instruire a operatorilor, inclusiv a celor de centrale termice pe biomasă. Pentru Uniunea Europeană, accelerarea adoptării surselor regenerabile și eficiența energetică rămân a fi cea mai bună soluție pentru securitatea energetică și realizarea obiectivelor climatice.

Cu un buget de 10 milioane de euro, programul „Abordarea impactului crizei energetice în Republica Moldova” contribuie la lupta împotriva schimbărilor climatice prin reducerea impactului crizei energetice și la atenuarea poverii sărăciei energetice.



Echipa Europa: UE și BEI consolidează sprijinul pentru Moldova ecologică, durabilă și eficientă din punct de vedere energetic printr-un grant UE de 15 milioane EUR

La 13 septembrie 2022, Banca Europeană de Investiții (BEI) și Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale al Republicii Moldova au semnat un acord de grant în valoare de 15 milioane de euro finanțat de Uniunea Europeană pentru a sprijini Proiectul de

Eficiență Energetică din Moldova. Proiectul va îmbunătăți eficiența energetică a clădirilor publice, inclusiv a spitalelor republicane, școlilor, grădinițelor și instituțiilor sanitare din Moldova.



Jānis Mažeiks, Ambasadorul Uniunii Europene în Republica Moldova, a declarat:

„În circumstanțele actuale, cu prețuri ridicate la energie, orice reducere a consumului de energie se traduce direct într-o reducere semnificativă a facturilor la energie. Investiția în eficiența energetică este o strategie avantajoasă pentru ambele părți, care

sporește securitatea energetică a Republicii Moldova, dar contribuie și la agenda diplomației climatice a țării. Semnarea acestui acord va ajuta oamenii și instituțiile publice, cum ar fi spitalele, să facă față crizei energetice.”



IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

Vicepreședinta BEI, Teresa Czerwińska, responsabilă de operațiunile din Moldova, a declarat:

„Prin acest nou acord, suntem încântați să promovăm și să sprijinim renovarea eficientă din punct de vedere energetic a clădirilor publice din Republica Moldova. Prin sprijinirea unei performanțe energetice mai bună, a reducerii emisiilor de CO2 și a dezvoltării urbane durabile, Banca și Uniunea Europeană vor contribui la protejarea mediului și la îmbunătățirea condițiilor de

viață pentru moldoveni. Mai mult, investițiile în eficiența energetică sporesc securitatea energetică a țării. Criza militară în curs de desfășurare în regiune amplifică necesitatea Moldovei de a-și intensifica eforturile în domeniul eficienței energetice, al securității energetice și al diversificării surselor de aprovizionare cu energie. Acest proiect și eforturile noastre comune reprezintă pașii potriviți pentru ca țara să devină mai independentă, competitivă și mai rezistentă în domeniul energetic.”



Andrei Spînu, Viceprim-ministru și Ministru al Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, a declarat:

„Acum, mai mult ca niciodată, Moldova trebuie să-și consolideze autosuficiența energetică. Deoarece suntem dependenți în proporție 75% de energie, dorim să atingem obiectivul neutralității climatice până în 2050. Mai mult decât atât, fiecare proiect

și resursă financiară utilizată eficient în domeniul rezilienței energetice va servi drept întărire în fața crizelor viitoare. Școlile, grădinițele și spitalele din Republica Moldova sunt instituțiile țintă pentru proiectele de eficiență energetică. Dorim să promovăm o schimbare majoră în sectorul energetic și vă mulțumim pentru că ne-ați sprijinit în acest proces.”



IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

Proiectul Eficiență Energetică în Moldova sprijină îmbunătățirea eficienței energetice în calitate de una dintre inițiativele Planului Economic și de Investiții al Uniunii Europene care vizează Republica Moldova cu investiții concrete pentru a contribui la redresarea post-pandemică și îmbunătățirea vieții cetățenilor moldoveni. Costul total al proiectului este de 94 de milioane de euro. Este cofinanțat printr-un împrumut de 30 de milioane de euro de la BEI, un împrumut de 30

de milioane de euro de la Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BERD) și o contribuție în natură de 18,5 milioane de euro din partea Guvernului Republicii Moldova. Uniunea Europeană completează proiectul cu granturi de 15 milioane EUR din Platforma sa de Investiții de Vecinătate (NIP) și 0,5 milioane EUR din Fondul Fiduciar pentru Asistență Tehnică a Parteneriatului Estic (EPTATF). În viitor, alte 28 de milioane EUR de la BEI ar putea fi alocate proiectului.



Clădirile publice din Republica Moldova vor fi eficientizate energetic cu suportul financiar al Uniunii Europene și al Echipei Europa

A fost lansat Proiectul Eficiență Energetică în Republica Moldova, care are drept scop îmbunătățirea eficienței energetice a clădirilor publice din țară.

Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale al Republicii Moldova, prin intermediul Unității Consolidate pentru Implementarea și Monitorizarea Proiectelor

(UCIPE) în Domeniul Energeticii și Agenției pentru Eficiență Energetică își propun să eficientizeze consumul de energie la nivelul clădirilor, acordând prioritate clădirilor publice, atât municipale, cât și de stat, din întreaga țară, ceea ce va avea ca rezultat beneficii semnificative pentru mediu prin economii de energie și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră.



Valoarea totală a proiectului este de aproximativ 76,9 milioane de euro, dintre care 30 de milioane de euro fiind alocate de către Banca Europeană de Investiții (BEI), 30 de milioane de euro din partea Băncii Europene pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BERD), 15 milioane de euro, din partea Uniunii Europene, 0,5 milioane de euro din partea Fondul Fiduciar de Asistență Tehnică a Parteneriatului Estic (EPTATF) și 1,4 milioane de euro din partea Guvernului Republicii Moldova și se va desfășura până în 2025.

Totodată, Parlamentul Republicii Moldova a aprobat la începutul acestui an o listă de nouă proiecte-pilot, spitale mari, care vor beneficia de reabilitarea termică în cadrul acestui Proiect, care a fost acceptată

recent de către Comitetul de Coordonare al Proiectului.

În acest sens, sunt efectuate audituri energetice ale proiectelor-pilot și urmează a fi realizat un Studiu de Fezabilitate pentru a determina cerințele și mecanismul Apelului de Propuneri necesare pentru finanțarea reabilitării termice a clădirilor publice aflate în proprietatea autorităților publice locale și municipale (școli, grădinițe, spitale, etc).

Astfel, toate instituțiile beneficiare își vor reduce consumul de energie cu cel puțin 30%. În plus, condițiile interioare ale instituțiilor vor fi îmbunătățite, pe măsură ce sistemele de ventilare, încălzire și răcire vor fi îmbunătățite. De asemenea, accesul persoanelor cu nevoi speciale va fi îmbunătățit.



IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

EUGreenDeal4Moldova - sprijin din partea UE pentru reducerea amprentei ecologice a activităților umane și economice

EUGreenDeal4Moldova: Creșterea prețurilor la energie și produse alimentare, criza securității, reformatarea lanțurilor valorice și schimbările climatice au creat în Republica Moldova necesitatea de reziliență și crearea unei baze pentru o direcție de dezvoltare durabilă și incluzivă.

În calitate de lider global, UE continuă să conducă eforturile internaționale și, împreună cu Republica Moldova, abordează provocările de mediu și promovează implementarea unor agende ambițioase în materie de climă, mediu și energie.

Susținând Moldova la tranziția către o cale

de dezvoltare mai durabilă, sprijinul UE este canalizat către:

- Adaptarea la condițiile schimbărilor climatice și minimizarea impactului activității antropice asupra mediului, inclusiv promovarea unei economii verzi;
- Creșterea autonomiei energetice și a securității prin utilizarea resurselor de energie regenerabilă, reducând în același timp sărăcia energetică.

Aflați mai multe despre sprijinul UE pentru reducerea amprentei asupra mediului a activităților umane și economice pe <https://eu4moldova.eu/ro/eugreendead/>



 **EUGreenDeal4Moldova – Pactul verde European pentru Moldova:**
Sprijinul UE pentru reducerea impactului asupra mediului al activităților umane și economice



Premii pentru cei mai activi elevi și cele mai active localități din cadrul Săptămânii Europene a Energiei Durabile în Moldova

Elevii promotori ai eficienței energetice și cele mai active primării în cadrul Săptămânii Europene a Energiei Durabile au fost premiați de echipa Proiectului UE Convenția Primarilor – Est.

La Europe Café, care a găzduit evenimentul, au venit elevi din localitățile semnate ale

Convenției - Grățiești, Ciuciulea, Albinețul Vechi, Pruteni; primari, viceprimari și reprezentanți de la Andrușul de Jos, Lozova, Giurgulești, Talmază, Albinețul Vechi, Ialoveni, Vișniovca și Consiliul raional Călărași.



Invitați speciali ai evenimentului au fost dna Magdalena Müller-Uri, șefa secției Cooperare din cadrul Delegației Uniunii Europene în Moldova; dl Constantin Borosan, secretar de stat al Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale și dna Irina Plis, experta națională a Convenției Primarilor în Moldova.

În cadrul ceremoniei de premiere, echipa Convenția Primarilor pentru Climă și Energie în Moldova a desemnat câștigătorii a două concursuri organizate de proiectul UE CoM-East III, cu ocazia Zilei Energiei și a Săptămânii Europene a Energiei Durabile 2022.

În cadrul competițiilor au participat un număr impresionant de cetățeni de toate vârstele, care s-au mobilizat pentru a transmite mesajul de economisire a resurselor energetice. La îndemnul Convenției Primarilor, 31 de elevi din diferite localități s-au gândit cum putem eficientiza consumul de energie și ne-au spus, prin fotografii, ce putem face fiecare la școală și acasă pentru a reduce factura. Câștigătorii, aleși prin vot online, au primit premii valoroase – ceas inteligent și baterie externă și diplome la concursul fotografic „Mai eficient energetic, mai cool!”. Ceilalți participanți tot s-au învrednicit de cadouri – câte un maiou și o traistă cu mesaje climatice.



IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA



La concursul pentru cele mai active primării în cadrul Zilei Energiei și a Săptămânii Europene a Energiei Durabile 2022, au participat 12 semnatori ai Convenției Primarilor, care

au desfășurat ample activități educative în școli, grădinițe, dar și în comunitate pentru a promova eficiența energetică.



IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA



MEDIU

ȘI CLIMĂ



Tot mai multe primării își propun să elaboreze Planuri de Acțiuni pentru Energie Durabilă și Climă

Primari, viceprimari și specialiști în managementul energetic din circa 20 de localități și-au consolidat cunoștințele privind elaborarea Planurilor de Acțiuni pentru Energie Durabilă și Climă în cadrul unei instruirii de două zile.

Participanții reprezintă semnatari noi ai Convenției Primarilor pentru Climă și Energie, care au aderat la inițiativa europeană în perioada 2020-2022.

Nicolae Olari, Șeful Direcției Politici în Domeniul Energetic, Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale al Republicii Moldova, a încurajat localitățile să dezvolte și aprobe Planuri locale privind energie și climă. Potrivit oficialului, la nivel național, vor fi stabilite noi obiective pe domeniul energetic, eficiență energetică și reducerea de emisii, iar contribuția de la nivel local este de mare importanță.



IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

Eficiența energetică este astăzi preocuparea esențială nu doar pentru primari, dar și pentru toți cetățenii, a remarcat Irina Plis, experta națională a Convenției Primarilor în Moldova. În acest context, aderarea la Convenție reprezintă un angajament puternic și, în multe cazuri, marchează un început nou, pe termen lung, în dezvoltarea durabilă a localității.

În calitate de parteneri ai evenimentului, UTM - Universitatea Tehnică a Moldovei, a găzduit

cea de-a doua zi de instruire, împărtășind din experiența Centrului de Formare Continuă Eficiența Energetică a Clădirilor Publice.

Cu sprijinul experților, ca urmare a instruirii, participanții vor putea începe sau accelera procesul de implementare a Planurilor locale de Acțiune pentru energie durabilă și climă.

Instruirea a avut loc în cadrul proiectului CoM East III, sprijinit financiar de Uniunea Europeană.



O platformă de dialog pentru dezvoltare locală durabilă - instituită cu suportul proiectului UE Convenția Primarilor-Est

Reprezentanți ai Delegației Uniunii Europene, Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, Ministerului Mediului, dar și responsabili ai mai multor proiecte

internaționale și structuri de sprijin, au participat la cea de-a doua ședință a Platformei pentru Dezvoltare Locală Durabilă.



Întrunirea a fost organizat în cadrul proiectului Convenția Primarilor-Est (CoM-East), implementat cu susținerea financiară a Uniunii Europene.

În cadrul ședinței din 28 septembrie, cu participarea a peste 50 de semnatori ai Convenției Primarilor, au fost prezentate obiectivele și noile caracteristici ale fazei III a proiectului CoM-East, dar și aprobată Foaia Națională de Parcurș a Convenției Primarilor, actualizată în contextul crizei energetice.

Totodată, participanții au făcut un schimb de informații cu privire la instrumentele,

serviciile și practicile de finanțare a proiectelor privind eficiența energetică, sursele de energie regenerabilă și adaptarea la schimbările climatice etc.

Platforma reprezintă un cadru de interacțiune între semnatorii Convenției Primarilor din Moldova și principalele părți interesate naționale și internaționale. Ședința Platformei a avut loc în cadrul Săptămânii Europene pentru Energia Durabilă, care s-a desfășurat concomitent în mai multe țări membre ale UE și în Țările Parteneriatului Estic, inclusiv în Republica Moldova.



Republica Moldova își fortifică capacitățile de monitorizare, verificare și raportare a gazelor cu efect de seră, cu sprijinul Uniunii Europene

Republica Moldova își fortifică capacitățile de monitorizare, verificare și raportare (MRV) a emisiilor de gaze cu efect de seră (GES) pentru a asigura cadrul sporit de transparență în contextul Acordului climatic de la Paris și a putea accesa finanțare pentru emisiile de carbon. Instituțiile membre ale sistemului MRV din Moldova, printre care autorități publice centrale, locale și întreprinderi de stat, participă în perioada 31 octombrie - 1 noiembrie la un atelier de instruire dedicat inventarierii emisiilor de GES în sectorul energetic. Atelierul este organizat de proiectul EU4Climate, finanțat de Uniunea Europeană și implementat de PNUD Moldova.

„Republica Moldova are un sistem robust de monitorizare, verificare și raportare a emisiilor de gaze cu efect de seră, aprobat încă în 2018 și actualizat cu sprijinul EU4Climate în 2021. Însă, din cauza capacității instituționale reduse, inventarierea GES este realizată de un grup de experți susținut de partenerii de dezvoltare. Această instruire este următorul pas practic în calea preluării treptate de Agenția de Mediu a responsabilităților de implementare a sistemului MRV”,

a declarat Stela Drucioc, Șefa Direcției politici de aer și schimbări climatice în cadrul Ministerului Mediului.

În cadrul atelierului sunt examinate subiecte care țin de metodologiile internaționale, orientările și bunele practici pentru calcularea emisiilor de GES în sectorul energetic, blocajele cheie legate de pregătirea inventarului național de GES în sectorul energetic al Republicii Moldova, cele mai bune practici UE în colectarea datelor din sectorul

energetic și analiza datelor pentru calculele naționale și municipale ale emisiilor de GES în sectorul energetic. De asemenea, au fost formulate recomandări pentru îmbunătățirea procesului de inventariere a emisiilor de GES în sectorul energetic, inclusiv mecanisme de coordonare, îmbunătățirea procedurilor de gestionare a datelor, adoptarea celor mai bune practici internaționale. Participanții au efectuat și exerciții practice de inventariere a gazelor cu efect de seră în sectorul energetic din Republica Moldova.



O instruire similară privind asigurarea calității datelor a fost organizată în vara anului curent și alte ateliere dedicate sectoarelor deșeurilor și forestier urmează a fi organizate.



IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

„Criza globală a energiei și creșterea vertiginoasă a prețurilor la energie reprezintă o provocare atât pentru Uniunea Europeană, cât și pentru Republica Moldova în îndeplinirea obiectivelor climatice. O astfel de criză însă nu trebuie să ne distrage atenția, iar UE sprijină Republica Moldova atât în depășirea crizei, cât și urmărirea propriilor obiective climatice”,

a declarat Solomon Ioannou, Ofițer de programe în cadrul Delegației Uniunii Europene în Republica Moldova.

Primul ciclu de raportare către Secretariatul Convenției ONU pentru Schimbările Climatice (CONUSC) în baza noului mecanism MRV a început în anul 2020. Primele rapoarte bienale privind transparența vor fi transmise până la sfârșitul anului 2024.

Cu un buget total de 8,8 mln euro, proiectul EU4Climate se desfășoară în perioada 2019-2022 și are următoarele componente: (I) actualizarea Contribuțiilor Naționale Determinate la Acordul de la Paris; (II) elaborarea strategiilor naționale de dezvoltare cu emisii reduse către anul 2050; (III) introducerea și consolidarea cadrului de monitorizare, raportare și verificare a emisiilor de gaze cu efect de seră; (IV) alinierea la acquis-ul comunitar în domeniul climei; (V) integrarea dimensiunii de climă în documentele de politici sectoriale, creșterea gradului de conștientizare și elaborarea ghidurilor sectoriale pentru implementarea Acordului de la Paris; (VI) atragerea de investiții în domeniul schimbărilor climatice; (VII) o mai bună planificare a adaptării la schimbările climatice.



IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

Monitorizarea apei pentru protecția sănătății și accesibilitatea datelor de mediu în Moldova susținută de EU4Environment Water and Data

Monitorizarea COVID-19 în apele reziduale

Un medic microbiolog de la Agenția Națională de Sănătate Publică a efectuat prima monitorizare din țară a virusului SarsCov-2 în apele reziduale din sistemul de canalizare al municipiului Chișinău cu sprijinul programului EU4Environment Resurse de Apă și Date de Mediu.

Cu sprijinul programului, patru țări partenere estice (Armenia, Azerbaidjan, Georgia și Republica Moldova) au dezvoltat un concept de monitorizare a COVID-19 (eșantionare, analiză și evaluare) sub îndrumarea experților de la Agenția Austriacă de Mediu și Universitatea de Tehnologie din Viena.

În următoarele luni, EU4Environment Resurse de Apă și Date de Mediu îi vor ajuta pe experții din Moldova să implementeze practica în mod permanent și să-i instruiască în interpretarea datelor. În paralel, eșantionarea va fi extinsă pentru a crește acoperirea monitorizării COVID-19. Acest lucru va îmbunătăți monitorizarea pandemiei pentru protecția generală a sănătății în fiecare țară și chiar la nivel internațional.



Dezvoltarea unui sistem integrat de date de mediu

În perioada 10-11 octombrie, experții de la Oficiul Internațional pentru Apă (Franța) s-au aflat în Republica Moldova pentru a se întâlni cu experții moldoveni de la Agenția

de Mediu și alte instituții guvernamentale din subordinea Ministerului Mediului al Republicii Moldova.

EU4Environment Resurse de Apă și Date de Mediu sprijină Republica Moldova în dezvoltarea unui Sistem integrat de date de mediu. Acest lucru va îmbunătăți colectarea, schimbul și utilizarea datelor și informațiilor de mediu de către instituțiile relevante, precum și va facilita accesul public la informațiile privind datele de mediu.

Informații generale

Programul EU4Environment Resurse de Apă și Date de Mediu își propune facilitarea transformării ecologice a Țărilor Partenere Estice ale UE, în conformitate cu Pactul Verde European și Obiectivele de Dezvoltare Durabilă (ODD). Activitățile programului sunt grupate în jurul a două obiective specifice: 1) sprijinirea unei utilizări mai durabile a resurselor de apă și 2) îmbunătățirea utilizării datelor de mediu solide și disponibilității acestora pentru factorii de decizie și cetățeni. Acesta asigură continuitatea fazei a II-a a Sistemului Comun de Informații de Mediu și a Inițiativei pentru Apă a UE plus pentru programele Parteneriatului Estic. Programul este implementat de cinci organizații partenere: Agenția de Mediu Austria (UBA), Agenția Austriacă de Dezvoltare (ADA), Oficiul Internațional pentru Apă (OiEau) (Franța), Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE), Comisia Economică a Națiunilor Unite pentru Europa (UNECE). Programul este finanțat în principal de Uniunea Europeană și cofinanțat de Cooperarea Austriacă pentru Dezvoltare și Agenția Franceză de Apă Artois-Picardie, pe baza unui buget de 12,75 milioane EUR (contribuție UE de 12 milioane EUR). Perioada de implementare este 2021-2024.

Pentru mai multe informații, accesați <https://www.eu4waterdata.eu/en/>



IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA



TRANSFORMARE DIGITALĂ REZILIENTĂ

Cinci întrebări-cheie care au influențat Conferința digitală a Parteneriatului Estic

Reziliența, răspunsul la crize și redresarea au fost temele principale ale [Conferinței digitale a Parteneriatului estic 2022](#), care a avut loc la 24 octombrie. Evenimentul s-a bazat pe prima Conferință digitală din 2021, concentrându-se asupra priorităților pentru transformarea digitală a regiunii Parteneriatului Estic (PaE). În contextul actualului război de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei, vorbitorii au evidențiat

soluții concrete și instrumente la îndemână, transmitând un mesaj clar: acțiuni fără precedent sunt posibile chiar și într-un mediu dificil. Transformarea digitală ar trebui să se afle în centrul eforturilor de redresare, reziliență și reforme în regiunea Parteneriatului estic.

Participanții și prezentatorii au abordat aspecte și oportunități în jurul a cinci întrebări-cheie:



Guvernarea digitală: cum să concepem servicii pe care cetățenii aleg să le folosească?

Cererea de servicii publice digitale în Ucraina a crescut din cauza strămutărilor, a pierderilor de acte și a situațiilor de urgență începând cu luna februarie 2022. [Valeriya Ionan](#), ministra adjunctă pentru Integrare Europeană în cadrul Ministerului pentru Transformare Digitală, a explicat modul în care platforma de guvernare digitală de pionierat „Diia” a ajutat deja 18,5 milioane de utilizatori. De exemplu, ucrainenii fără acte pot folosi aplicația pentru a se identifica, pentru a raporta bunuri pierdute sau deteriorate și pentru a avea acces la știri. Această activitate se bazează pe ani de colaborare a Ucrainei cu UE, dar mai sunt multe de făcut:

„Este foarte important pentru noi să beneficiem de sprijinul UE și să inițiem noi proiecte de asistență tehnică care să ajute Ucraina să își revină.”

Platforma Diia este un exemplu excelent al modului în care conceperea și prestarea serviciilor publice digitalizate ar trebui să pornească de la o mentalitate centrată pe cetățean, potrivit lui Nick Thijs, consilier politic principal în cadrul Inițiativei comune OCDE/UE SIGMA. El a subliniat importanța sprijinirii acestor produse cu un cadru de politici complet pentru a se asigura că guvernarea digitală de înaltă calitate este integrată într-un drept mai general la o bună administrare.

Utilizatorii de toate tipurile trebuie să fie luați în considerare atunci când se îmbunătățește experiența serviciilor guvernamentale digitale, potrivit lui Harmick Azarian, conducătorul transformării digitale a Guvernului din cadrul Ministerului Industriei de înaltă tehnologie din Republica Armenia.

„Nu avem doar cetățeni. Avem oameni care nu au niciun fel de acte, iar asigurarea

experienței lor este, de asemenea, foarte importantă”,

a explicat el, adăugând că îmbunătățirea serviciilor guvernamentale digitale nu trebuie să fie privită „pur și simplu” ca o concepere, astfel încât utilizatorii să apeleze la astfel de servicii în mod alternativ.

În Republica Moldova unde există în prezent mai mulți refugiați ucraineni pe cap de locuitor decât în orice altă țară, legăturile mai puternice cu investitorii privați au dus la crearea cu succes a unui serviciu digital care să ajute la găsirea de adăpost, hrană și asistență medicală.

„A fost o mare plăcere să lucrăm împreună cu sectorul privat, dezvoltând împreună instrumente digitale pentru a ajuta refugiații”,

a explicat Iurie Țurcanu, viceprim-ministru pentru digitalizare.

Infrastructura digitală: cum se poate alinia strategia cu oportunitățile de investiții?

În următorii ani, cel puțin [80% dintre cetățenii Parteneriatului estic vor avea acces deplin la internet de mare viteză la prețuri accesibile](#). Pentru a realiza acest lucru, investițiile în infrastructura digitală sunt esențiale. Himmat Singh Sandhu, specialist în dezvoltare digitală la Banca Mondială, a observat că piața globală a conectivității este în creștere și că marii furnizori de conținut (Amazon, Google, Microsoft, Facebook) utilizează circa 60%, ajungând la 80% din totalul lățimii de bandă internațională.

Potrivit participanților la conferință, guvernul georgian acordă prioritate serviciilor de internet în bandă largă de mare viteză în zonele rurale și asigură investiții private în telecomunicații. Țara a făcut deja progrese importante în ceea ce privește armonizarea cu cadrul legislativ și de politici al UE, și este implicată foarte activ în inițiativa EU4Digital.



IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

„Sperăm să vedem Georgia ca parte a pieței unice digitale a UE”,

*a subliniat Guram Guramishvili,
ministrul adjunct al telecomunicațiilor și
tehnologiilor informaționale din Georgia.*

În Ucraina, [Valeriya Ionan](#), ministra adjunctă pentru integrare europeană în cadrul Ministerului pentru Transformare Digitală, a subliniat că refacerea infrastructurii digitale a țării este o prioritate, deoarece în multe zone aceasta a fost grav avariata sau distrusă în urma războiului de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei. Au fost afectate rețelele optice, turnurile de telefonie mobilă, lungimea cablurilor și echipamentele digitale care sunt esențiale pentru comunicațiile digitale.

Economia digitală: cum să aducem transformarea digitală de la start-up-uri la întreaga economie?

Economia digitală este definită ca fiind modul în care putem utiliza resursele tehnologice pentru a genera bogăție, potrivit lui Jesús Lozano, membru al Consiliului European pentru Inovare și expert principal în economie digitală al EU4Digital.

„Când vorbim despre economia digitală, ne referim foarte repede la necesitatea de a dezvolta start-up-uri. Dar trebuie, de asemenea, să abilităm clusterelor de întreprinderi, trebuie să realizăm transformarea digitală a întreprinderilor constituite”,

a comentat el, subliniind că este nevoie de un obiectiv mai larg decât dezvoltarea start-up-urilor.

Azerbaidjanul este poziționat geografic între mai multe regiuni „la răscrucea comerțului internațional”, a declarat Bakhtiyar Mammadov, șeful adjunct al administrației din cadrul Ministerului Dezvoltării Digitale și Transporturilor din această țară. Prin urmare, țara consideră că este benefică

crearea și consolidarea legăturilor digitale transfrontaliere, căutând soluții pentru facilitarea comerțului electronic, precum și coridoare digitale de transport. Orașele și satele inteligente au fost enumerate ca alte domenii de interes.

Armenia a acordat, de asemenea, prioritate interoperabilității datelor pentru cetățeni și întreprinderi, astfel încât diferite agenții publice să evite repetarea colectării de informații. În plus, țara a testat modul de recunoaștere a semnăturilor electronice ale UE și ale Armeniei pentru a facilita procese mai ușoare în economia digitală.

„Suntem pe această cale și nu cred că mai există cale de întoarcere acum, așa că vom avea nevoie de timp pentru a ajunge acolo”,

a declarat Harmick Azarian.

Cu sprijinul EU4Digital, Republica Moldova a lucrat la digitalizarea și simplificarea serviciilor vamale, pentru a facilita controalele la punctele de trecere a frontierei. Iurie Țurcanu a subliniat că țara dorește să devină și mai compatibilă cu UE – în special cu România, care este principalul partener comercial.

Competențele digitale: cum se poate face legătura între progresele Parteneriatului estic și UE ca punct de referință?

Competențele digitale, tehnologia și inovarea sunt cele trei motoare care stau la baza procesului de generare a bogăției cu ajutorul resurselor tehnologice, a declarat Jesús Lozano.

În R. Moldova „am început în mare parte cu tehnologia și am ajuns să avem o mulțime de micro-servicii interconectate – foarte puternice, foarte promițătoare – dar nu am investit atât de mult în capitalul uman”,

a reflectat Iurie Țurcanu. Ca urmare, a menționat el, transformarea digitală trebuie să fie reconsiderată ca un proces care să țină cont de dezvoltarea competențelor digitale.



IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

În timp ce UE a stabilit obiective foarte clare pentru statele sale membre, [Fabio Nascimbeni](#) de la Fundația Europeană de Formare a remarcat că și în țările Parteneriatului Estic documentele strategice recunosc competențele, capacitățile și aptitudinile digitale ca fiind o prioritate. Cu toate acestea, există o capacitate inegală de măsurare a ceea ce înseamnă să fii abilitat din punct de vedere digital, a susținut el, adăugând că pentru a atinge obiectivul ambițios de 1 milion de cetățeni cu competențe superioare în cadrul Parteneriatului estic va fi nevoie de implementarea completă a unui sistem de monitorizare holistică la nivelul întregii regiuni, similar cu DESI al UE, [indicele economiei și societății digitale](#).

Securitatea cibernetică: cum să ne asigurăm că reziliența rămâne coloana vertebrală a transformării digitale?

„Odată cu războiul din Ucraina, a trebuit să regândim complet strategia noastră digitală”,

a adăugat [Iurie Turcanu](#), menționând că reziliența administrației moldovenești a trebuit să fie adăugată ca o nouă prioritate, alături de necesitatea urgentă de a consolida sistemul național de securitate cibernetică.

„Când vine vorba de provocările în materie de securitate cibernetică în țările partenere din est, este foarte important să se articuleze diferențele dintre țări. În același timp, suntem cu toții conștienți de faptul că multe dintre pericolele sunt similare”,

a remarcat [Tanel Tang](#), șeful de echipă al Grupului de sprijin pentru Ucraina al Comisiei Europene. De exemplu, pericolele hibride globale, în special dezinformarea, au fost citate ca provocări comune.

Securitatea cibernetică este una dintre temele principale ale [programului regional comun al UE și al Consiliului Europei „CyberEast”](#), care oferă instrumente de creștere a rezilienței împotriva atacurilor cibernetice. Aceasta acoperă nu doar pregătirea tehnică, ci și alinierea cadrelor juridice și de guvernare la legislația UE.

De asemenea, UE a mobilizat 10 [milioane de euro pentru a spori reziliența cibernetică a instituțiilor ucrainene](#) de la începutul agresiunii rusești, cu un răspuns rapid prin intermediul proiectului „Sprijinul UE pentru consolidarea securității cibernetice în Ucraina”, care include software, hardware, sistemele de infrastructură critică și evacuarea. În plus, o sumă suplimentară de 15 milioane de euro a fost alocată pentru transformarea digitală rezilientă.

„În spațiul cibernetic, frontierele sunt foarte vagi sau, uneori, nu există deloc”,

a declarat [Tanel Tang](#), adăugând că există experiență în abordarea pericolelor cibernetice de ambele părți ale hotarelor dintre PaE și UE. De aceea, este important să continuăm să reunim experții în transformarea digitală rezilientă din diferite țări.

Părțile interesate ale EU4Digital trec în revistă realizările și planurile odată cu startul fazei a II-a a Programului EU4Digital

Realizările de până acum și planurile pentru activitățile viitoare ale proiectelor EU4Digital au fost trecute în revistă în cadrul reuniunii Comitetului Director al inițiativei EU4Digital 2022 din 25 octombrie. Marcând lansarea oficială a fazei a II-a a

Programului EU4Digital, reînnoit pentru 3 ani, acest eveniment a reunit peste 100 de părți interesate din întregul ecosistem EU4Digital, inclusiv reprezentanți ai proiectelor din cadrul Inițiativei EU4Digital, ai UE și ai țărilor partenere din est.



Programul EU4Digital este activ din 2019 și este programul central al [Inițiativei EU4Digital](#), constituind o umbrelă de proiecte reprezentând sprijinul UE pentru o transformare digitală rezilientă în regiunea Parteneriatului estic.

Reprezentanții Direcției Generale vecinătate și negocieri privind extinderea a UE ([DG NEAR](#)), care gestionează inițiativa EU4Digital, au prezidat reuniunea online. Gérald Audaz, șef de echipă la DG NEAR, a reamintit participanților că UE urmărește să **aducă țările partenere din est mai aproape de piața unică digitală a UE** prin activitatea proiectelor din cadrul EU4Digital.

„Digitalul este una dintre principalele priorități ale planului nostru de investiții”, a comentat acesta. „Mai ales având în vedere situația din Ucraina, creșterea rezilienței sistemelor digitale și consolidarea infrastructurii digitale și a guvernării electronice sunt subiecte centrale.”

Sprijinul respectiv al UE este oferit în contextul unei **agende politice și al unor obiective reînnoite pentru Parteneriatul estic**, care au fost confirmate la summitul Parteneriatului estic din 2021. Unul dintre cele cinci domenii-cheie este „transformarea digitală rezilientă”.



IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

„Viziunea și obiectivele elaborate anul trecut în consultare cu statele membre și cu țările partenere din est se bazează pe evoluțiile UE în acest domeniu”, a declarat Thibault Charlet, manager de program la DG NEAR. „[Busola digitală](#) a UE oferă patru priorități-cheie de guvernare, infrastructuri, afaceri și competențe, iar [Strategia globală de acces a UE/ Golbal Gateway](#) și [Comunicarea privind ajutorul și reconstrucția Ucrainei din mai 2022](#) servesc drept orientări suplimentare.”

În cadrul reuniunii, fiecare proiect din cadrul Inițiativei EU4Digital a fost invitat să își prezinte progresele înregistrate și planurile pentru activitățile viitoare. **Programul EU4Digital**, reprezentat de liderul echipei Arturas Piliponis de la EY, a reflectat asupra principalelor realizări ale fazei I. Acestea au fost rezumate la studii de analiză comparativă și comparații cu cele mai bune practici ale UE, la pilotarea soluțiilor tehnice transfrontaliere în vederea dezvoltării ulterioare la scară largă, precum și la legăturile pe care proiectul le-a facilitat între părțile interesate din UE și din Parteneriatul estic, alți donatori și inițiativele acestora.

În cadrul **fazei a II-a a programului EU4Digital**, activitatea se va concentra în jurul a 6 domenii tematice principale: Reguli de telecomunicații; e-încredere și servicii transfrontaliere; e-Comerț; Inovare în domeniul TIC și ecosisteme pentru start-up-uri; eSănătate; și Competențe digitale. Sunt incluse și două obiective transversale. Unul se axează pe comunicare și pe creșterea gradului de conștientizare a sprijinului UE pentru transformarea digitală prin intermediul EU4Digital, iar celălalt, care se axează pe sprijinul în situații de criză, a fost explicat de Arturas Piliponis:

„În contextul actual, a fost identificată necesitatea de a include flexibilitate în activitățile noastre prin intermediul unei activități ad-hoc de răspuns la crize, pentru a avea posibilitatea de a răspunde cu sprijin atunci când este identificat și în coordonare cu UE.”

[Proiectul EaPConnect](#) se axează pe conectivitatea între mecanismele de cercetare și educație din țările partenere estice și cele din UE, oferind legături, servicii și oportunități de colaborare fără întreruperi pentru studenți, cercetători și oameni de știință. „Lansarea unei legături de spectru între R. Moldova și Ucraina este o mare realizare”, a declarat Irina Matthews de la GÉANT, (co)managerul proiectului EaPConnect, în timp ce multe provocări neprevăzute, cum ar fi pandemia, războiul din Ucraina și instabilitatea politică din regiune din ultimii ani, au făcut ca proiectul să trebuiască să se adapteze la noile realități.

Analizând securitatea cibernetică în regiunea Parteneriatului Estic, proiectul [EU4Digital: Cybersecurity East](#) și-a recapitulat cele mai importante aspecte, reprezentate de Liderul echipei Besnik Limaj de la GFA Consulting Group. Trei componente cheie ale proiectului includ apropierea legislației și a cadrelor juridice de [Directiva NIS](#) a UE, identificarea operatorilor de servicii esențiale în conformitate cu directiva UE și creșterea capacităților operaționale pentru gestionarea incidentelor cibernetice și a crizelor. Acest proiect s-a confruntat, de asemenea, cu provocări și cu necesitatea de a se adapta la realitățile geopolitice, de exemplu prin organizarea unui webinar privind securitatea alegerilor.

Proiectul [Strategii privind comunicațiile în banda largă ale EU4Digital](#) al grupului Băncii Mondiale, reprezentat de Valeria Dessolis, a oferit o prezentare generală a principalelor sale realizări, inclusiv a studiilor comparative, a sprijinului pentru cartografierea benzii largi și a îmbunătățirii cadrelor juridice și de reglementare pentru banda largă.

A fost anunțat un proiect de monitorizare – DG NEAR va pune în aplicare proiectul „EU4Digital: Investiții în conectivitatea în bandă largă (2023-2027)”, cu un buget de 5 milioane de euro. Acesta va sprijini pregătirea proiectelor de investiții în bandă largă, contribuind la **reducerea decalajului digital între mediul urban și cel rural și sprijinirea diversificării și reconstrucției rețelelor de bandă largă.**

Reprezentanții țărilor partenere din est și delegațiile UE au fost invitați să își prezinte comentariile și reacțiile cu privire la agenda



IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

digitală și la punerea în aplicare a acesteia. Printre prioritățile acestora s-a numărat necesitatea unor investiții pe termen lung, subliniind că transformarea digitală este o călătorie îndelungată de reforme. Deficitul de digitalizare în zonele rurale reprezintă, de asemenea, o preocupare, fiind necesară responsabilizarea comunităților rurale prin asigurarea accesului la infrastructura și serviciile de internet. A fost subliniată, de asemenea, necesitatea unui plan coordonat,

central, care să abordeze domenii cheie și să evite o abordare fragmentată.

Domeniile securității cibernetice, interoperabilității platformelor guvernamentale, responsabilizării sectorului TIC, comerțului electronic, competențelor digitale și infrastructurii digitale au fost alte subiecte care au fost definite ca fiind importante pentru țările partenere din est. Acestea sunt, de asemenea, acoperite de obiectivele UE care vor fi abordate prin intermediul proiectelor EU4Digital în anii următori.



A doua etapă a Programului EU4Digital începe cu Conferința Digitală a Parteneriatului Estic



Promovarea economiei și a societății digitale în Parteneriatul Estic (PaE) a fost în centrul atenției Programului EU4Digital din 2019. Continuând să se concentreze pe acest aspect, dar actualizându-și obiectivele în conformitate cu agenda de politici a PaE pentru 2021, a doua fază a Programului EU4Digital a început oficial. Programul EU4Digital își propune să extindă beneficiile pieței unice digitale în țările partenere din est și este programul central al Inițiativei EU4Digital, programul regional emblematic al UE pentru sprijinirea transformării digitale în țările partenere din est.

Pentru a marca relansarea Programului EU4Digital, Inițiativa EU4Digital organizează două evenimente online: [Conferința Digitală a Parteneriatului Estic](#) pe data de 24 octombrie și reuniunea [Comitetului Director și de Lansare a Fazei II a EU4Digital](#) pe data de 25 octombrie 2022.

Dezvoltarea unei economii și a unei societăți digitale mai puternice va genera mai multe locuri de muncă și creștere economică, ajutând întreprinderile și îmbunătățind viața cetățenilor din țările partenere din est. Actualizările politicilor pentru Parteneriatul Estic, care au fost confirmate în decembrie 2021, au reînnoit angajamentul UE și al țărilor partenere din est față de transformarea digitală rezilientă. [Inițiativa EU4Digital](#) sprijină acest obiectiv și armonizarea piețelor digitale prin activitățile sale legate de infrastructura digitală, e-Guvernare, economie digitală și inovare, securitate cibernetică și reziliență. Activitățile Inițiativei EU4Digital sunt desfășurate în strânsă cooperare cu cele [șase rețele EU4Digital](#).

Programul EU4Digital Faza II (2022-2025) se va baza pe realizările și fundamentele primei etape. Programul EU4Digital Faza I

(2019-2022) s-a concentrat pe dezvoltarea unei economii mai puternice și a unei guvernante mai puternice în țările partenere din est prin transformarea digitală elaborând recomandări și cadre, facilitând acorduri și note de politici și pilotarea unor soluții digitale cheie, cum ar fi semnătura digitală, eInvoice/e-Factura, e-Vama și comerțul electronic.

În următorii trei ani, Programul EU4Digital Faza II se va concentra în continuare pe cele șase domenii de politici principale: norme în domeniul telecomunicațiilor, e-Încredere și

Servicii Digitale Transfrontaliere, e-Comerț, Inovarea TIC și Ecosisteme pentru Start-up-uri, e-Sănătate și Competențe Digitale. Acestea sunt structurate în conformitate cu pilonii de politici ai Parteneriatului Estic (PaE) de Infrastructură Digitală, e-Guvernare, Reziliență Cibernetică și Economie Digitală și Inovare.

[Conferința digitală a Parteneriatului Estic](#) este un eveniment anual de reper pentru revizuirea agendei de politici digitale a Parteneriatului Estic și prioritățile viitoare.



22 cei mai inovatori profesori din R. Moldova au fost premiați în cadrul evenimentului „Gala Profesor Inovator”



La cea de-a doua ediție a Galei Profesor Inovator, eveniment organizat de EU4Moldova: Startup City Cahul și „Tekwill în Fiecare Școală”, în colaborare cu mai multe companii private din Republica Moldova, 22 cei mai inovatori profesori din țară au fost premiați pentru rezultatele remarcabile obținute în cadrul procesului de învățământ, după ce au reușit să implementeze metode interactive de predare și să promoveze digitalizarea. Profesorii nominalizați au fost selectați din cei peste 1.000 de pedagogi din țară, care au finalizat cu succes programul de formare de vară al „Tekwill în Fiecare Școală”.

Printre pedagogii premiați se numără și Silvia Machidon, profesoară de educație plastică și directoare a Liceului Teoretic „Mihail Sadoveanu” din satul Giurgiulești, raionul Cahul. Transformând din temelie liceul timp de doar un an, aceasta a demonstrat că profesorii sunt capabili să mute și munții din loc pentru a le oferi elevilor șanse egale de studiu. În același timp, Silvia Machidon a încurajat constant profesorii să se perfecționeze în domeniul profesiilor viitorului. Astfel, 250 de elevi ai liceului au astăzi posibilitatea să studieze 8 cursuri opționale.



IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

„Ultimii ani, însuși contextul social ne împinge spre a schimba niște lucruri, pentru că și copiii văd altfel învățarea, văd altfel predarea. Implicarea în proiectul „Tekwill în Fiecare Școală” a adus un suflu nou. A motivat cumva elevii să descopere ceva nou. Accesând aceste cursuri și-au dat seama că pot primi un ajutor, o pre-pregătire pentru profesia pe care și-o doresc. Ori acum, majoritatea tinerilor îți doresc un viitor în domeniul IT sau în alte domenii, dar, desigur, legate de tehnologiile digitale”,

spune Silvia Machidon, care a fost premiată în categoria „Excelență în Leadership”.

O altă profesoară din sudul țării a fost premiată în categoria „Excelență în metode inovative de predare”. Fiind profesoară de informatică și matematică la Gimnaziului „Mihai Eminescu” din orașul Cantemir, Natalia Popa a studiat Design Grafic, Proiectare și Dezvoltare Web în cadrul „Tekwill în fiecare școală”. Aceasta transformă visele elevilor în realitate și crede în potențialul acestora, fiind nu doar un promotor al profesiilor viitorului, dar și al transformării digitale. La ore, Natalia Popa implementează modelul de predare „flipped classroom”.



„Clasa inversată este un model unde învățarea este centrată pe elev, iar profesorul devine ghid. Noi suntem cei care moderăm activitatea elevilor în timpul orelor. Elevii primesc temele de studiu acasă și în clasă sunt pregătite activități unde ei demonstrează ceea ce au învățat acasă”,

a declarat Natalia Popa.

Fiecare câștigător al uneia dintre cele 7 categorii ale galei a primit câte un premiu în valoare de 10.000 de lei, oferit de către companiile Allied Testing, QSystems, FBS Group și Mind The Value.

Cele 7 categorii ale galei au fost: I) transformarea educației prin voluntariat; II) dezvoltarea tinerei generații de specialiști; III) excelență în cadrul programelor de formare; IV) excelență în metode inovative



IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

de predare; V) excelență în leadership; VI) ambasador al transformării digitale; VII) ambasador „Tekwill în fiecare școală”.

„Grație unor proiecte inovaționale, așa cum este și proiectul „Tekwill în Fiecare Școală” infrastructura de învățare s-a modernizat, iar elevii și cadrele didactice au acces liber și gratuit la educație digitală inteligentă în spații de învățare inovatoare. Profesorii de astăzi pot fi considerați ambasadori digitali și vectori ai transformării în educație”,

a declarat Iurie Țurcanu, viceprim-ministru al Digitalizării.

La doar un an de la lansarea celui mai revoluționar proiect educațional din țară – „Tekwill în Fiecare Școală”, aproximativ 1.000 de profesori au urmat un program de formare complex pentru a aduce în școli disciplinele viitorului, printre care: Design Grafic, Proiectare și Dezvoltare Web, Programarea Algoritmilor în C/C++, Inteligență Artificială, Proiectarea și Dezvoltarea Aplicațiilor Mobile și Antreprenariat, Video StoryTelling și Inteligența Emoțională în Comunicare. Astăzi datorită, dedicației și vocației profesorilor, aproximativ 50.000 de elevi au acces la cursuri opționale aliniate cu solicitările actuale de pe piața muncii.



IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

„Aș vrea să celebrăm astăzi ceea ce faceți în fiecare zi, pentru că dumneavoastră nu predați doar pentru viitor, dar și pentru prezent. Faceți diferența în fiecare zi pentru copii, pentru comunități. Când vedem tabloul complet, observăm o transformare foarte interesantă care se întâmplă în Moldova prin intermediul acestui program”,

a declarat Catarina Nilsson, Manager de Program în cadrul ambasadei Suediei în Republica Moldova.

„Profesorii joacă un rol foarte important în drumul Moldovei spre transformarea digitală a educației, crescând o nouă generație de specialiști tineri de care țara are nevoie.(...) Sunt onorat să văd că profesorii din regiunile de sud preiau inițiativa în ceea ce privește integrarea metodelor inovative de predare, nu numai în clasele lor, dar și în calitate de traineri naționali”,

a declarat Boris Filipov, Manager de Proiect în cadrul Delegației UE în Republica Moldova.

Campania „Adoptă un Profesor Inovator” este susținută de Allied Testing, QSystems, FBS Group și Mind The Value.

Organizatorii campaniei „Adoptă un Profesor Inovator” sunt Asociația Națională a Companiilor din Domeniul Tehnologiilor Informaționale și ale Comunicațiilor (ATIC), proiectul Tekwill și proiectul EU4Moldova: Stratup City Cahul.

EU4Moldova: Startup City Cahul este un proiect implementat de ATIC cu asistența financiară a UE și în parteneriat cu Ambasada Suediei. Acesta sprijină, în special, dezvoltarea economică prin inovare, antreprenoriatul, ocuparea forței de muncă în întreprinderile mici și mijlocii din afara capitalei și oferă oportunități de studiu elevilor, tinerilor, fetelor și femeilor în știință, tehnologie, inginerie și matematică (STEM).



IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

EU4Moldova: Startup City Cahul - competențele digitale, o necesitate pentru funcționarii publici din municipiul Cahul

19 angajați ai primăriei municipiului Cahul urmează cursuri de Competențe Digitale, care îi vor ajuta să dezvolte abilități de utilizare a tehnologiilor, instrumentelor și

resurselor digitale în sfera socială. Orele au loc în sediul primăriei Cahul, în perioada 20 septembrie - 29 decembrie.



Pentru că munca în cadrul primăriei presupune gestionarea unui volum mare de date, cursurile vor fi de mare ajutor angajaților care își doresc să eficientizeze procesul de lucru și să descopere posibilitățile pe care le oferă instrumentele digitale care le sunt puse la dispoziție.

„Cursul dat, în domeniul competențelor digitale, va crește gradul de pregătire

a angajaților pentru a ține pasul cu transformările radicale, impuse de digitalizare. Formarea profesională pentru dobândirea sau aprofundarea competențelor digitale, va facilita mult procesul de lucru cu documentele.”

subliniază Natalia Bînzari, specialistă principală (serviciul resurse umane) în cadrul primăriei municipiului Cahul.



IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

Cursurile de Competențe Digitale includ mai multe module, în concordanță cu [The Digital Competence Framework](#) a Uniunii Europene: inclusiv: I) Informarea și cunoașterea datelor; II) Comunicare și colaborare; III) Crearea conținutului digital; iv) Securitate informațională; v) Rezolvarea problemelor tehnice.

Adițional programului standard, considerând formatul de lucru al angajaților, vor fi incluse și două ateliere. Primul se referă la utilizarea instrumentelor digitale și a platformelor de comunicare în relațiile de serviciu. Cel de-al doilea atelier va viza securitatea cibernetică, care este deosebit de importantă în contextul protejării tuturor categoriilor de date împotriva furtului și deteriorării.



“Transformarea digitală este un imperativ pentru Republica Moldova și pentru administrația publică de la Cahul, doar că aceasta nu vizează doar dotarea cu echipament și sisteme informaționale a primăriei, dar și consolidarea competențelor digitale ale funcționarilor publici. Anume la capitolul dat trebuie să recuperăm sau să accelerăm procesul de instruire a funcționarilor. Un prim Curs de formarea de competențe și detalierea etapelor de instruire pentru angajați primăriei municipiului Cahul se realizează la moment cu participarea financiară a angajatorului, a angajaților și suportul EU4Moldova: Startup City Cahul. Dezvoltarea competențelor digitale e o intervenție de durată, poate chiar continuă, așa cum scopul proceselor de transformare digitală presupune

interoperabilitate a tuturor instituțiilor din domeniul public și schimb de date în timp real.”,

menționează Stella Bădin, viceprimarul municipiului Cahul.

Cursurile sunt desfășurate într-un format tripartid. Costul acestora este achitat în mod egal de primăria municipiului Cahul, angajații acesteia și subsidiat de proiectul EU4Moldova: Startup City Cahul, care este implementat de ATIC și finanțat de Uniunea Europeană în parteneriat cu Ambasada Suediei.

Cursuri similare au mai fost organizate la Cahul în lunile mai și iunie 2022, beneficiari fiind mai mulți profesori, precum și alte persoane interesate de dezvoltarea competențelor digitale.



IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

Disciplinele digitale – puse la dispoziție în școlile din localitățile rurale a Republica Moldova, cu suportul UE și al Echipii Europa

În fața progresului tehnologic, profesorii din Republica Moldova sunt tot mai motivați să le ofere elevilor o instruire în pas cu schimbările ce au loc în acest domeniu. Se întâmplă și în localitățile rurale, unde pedagogii fac eforturi considerabile pentru a crește oportunitățile elevilor de a studia disciplinele digitale. Un exemplu în acest sens este Liceul Teoretic „Mihail Sadoveanu” din satul Giurgiulești, care, timp de un an, a reușit să fie transformat din temelii. Astăzi, cei 250 de elevi ai instituției pot studia 8 cursuri opționale, inclusiv Design Grafic, Web Development, Antreprenoriat, Inteligența emoțională în comunicare și altele.

Cu dedicație și mult efort, Silvia Machidon, directoarea Liceului Teoretic „Mihail Sadoveanu” a devenit unul dintre cei 22 de profesori desemnați de „Tekwill în fiecare școală” drept cei mai inovatori din țară, demonstrând că educația în mediul rural poate excela, inclusiv atunci când este vorba despre digitalizare.



Conștientizând necesitatea unui spațiu care să le ofere elevilor posibilitatea de a studia disciplinele viitorului, directoarea a înscris liceul la concursul pentru dotarea unui „Laborator Digital”, iar, ulterior, instituția a fost selectată pentru a participa în cadrul proiectului „Școala Digitală”, beneficiind de o strategie de transformare digitală aplicabilă pentru toate disciplinele de studiu.

„Fiind o localitate rurală, aceste cursuri au deschis foarte multe oportunități pentru copiii de la țară. Dacă în localitățile urbane vorbim despre anumite centre unde copiii contra plată au posibilitatea să se implice, la țară este mai complicat acest lucru. Și aceste cursuri au fost foarte binevenite. În urma implementării proiectului, am beneficiat și de dotări substanțiale, laboratorul digital a permis crearea unui spațiu modern, pe măsura așteptărilor elevilor, un spațiu colorat, cu tehnologii, confort, un spațiu creativ. Elevii vin cu mare drag. Chiar dacă uneori nu reușim noi să ne încadrăm în program, copiii au acces nelimitat. Pot și singuri merge în acest spațiu, în laborator. Aici pot lucra, pot dezvolta ideile lor.”

spune Silvia Machidon.

Astfel, elevii își completează seria de competențe digitale, studiind diferite programe și aplicând noile cunoștințe. Toate acestea se întâmplă cu ajutorul profesorilor care au urmat cursuri de specializare și care îi ghidează pe elevi să utilizeze tehnologiile în mod eficient și în siguranță. Profesoară de educație plastică, Silvia Machidon a devenit unul dintre primii profesori din liceu care a urmat cursurile de Design Grafic.

Dincolo de dotarea cu tehnologii noi, metodele de predare din Liceul Teoretic „Mihail Sadoveanu” din satul Giurgiulești au avut de asemenea parte de transformări. Astfel, una dintre strategiile de instruire implementate este „clasa inversată”. Acest stil pedagogic mută activitățile, inclusiv cele care ar fi putut fi considerate în mod tradițional „teme pentru acasă”, în sala de clasă. În cazul unei clase inversate, elevii se documentează acasă, iar la ore lucrează la diverse proiecte, sub îndrumarea profesorului.



IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

„Utilizarea tehnologiilor chiar și în procesul de predare este un avantaj foarte mare, aplicarea tehnologiilor în procesul de evaluare, chiar și la cei mici, gimnaziu și liceu, elevul se simte mai implicat, mai responsabil. Mergem pe ceea ce-i place elevului, cumva adaptat, ca să-l aducem acolo unde se regăsesc finalitățile la diferite etape de studii: primare, gimnaziu și liceu.”

spune directoarea liceului din satul Giurgiulești.

Inspirată de transformările care au avut loc în liceu, Silvia Machidon își dorește ca instituția să progreseze în continuare, fiind convinsă că viitorul educației este unul digital.

„O școală a viitorului este o școală ancorată în tehnologie, pentru că nu putem să evităm acest lucru, o școală ancorată în parteneriate, și aici vorbim despre

profesor, părinte, comunitate, fiindcă până la urmă pregătim copiii pentru a se adapta necesităților comunității sau a mediului în care se află.”

spune Silvia Machidon.

Datorită proiectelor dezvoltate de „Tekwill în fiecare școală” și EU4Moldova: Startup City Cahul, în regiunea de sud a țării, tot mai mulți elevi și profesori au acces la metode inovative de predare și învățare. 9 instituții au un laborator digital, iar în alte 6 școli și licee, acestea urmează să fie dotate pe parcursul acestui an școlar.

EU4Moldova: Startup City Cahul este un proiect implementat de ATIC cu asistența financiară a UE și în parteneriat cu Ambasada Suediei. Acesta sprijină, în special, dezvoltarea economică prin inovare, antreprenoriatul, ocuparea forței de muncă în întreprinderile mici și mijlocii din afara capitalei și oferă oportunități de studiu elevilor, tinerilor, fetelor și femeilor în știință, tehnologie, inginerie și matematică (STEM).



IMPREUNĂ MAI PUTERNICI
ECHIPA EUROPA

Cea de-a doua ediție a Innovation Talks, organizată cu suportul UE și al Echipii Europa, a avut loc în Cahul

Zeci de elevi, studenți, profesori, antreprenori, precum și specialiști din domeniul IT au participat la cea de-a doua ediție a Innovation Talks Cahul. În cadrul evenimentului a fost abordat subiectul inovațiilor în educație, o temă deosebit de actuală în condițiile în care tehnologiile dau astăzi o nouă înfățișare sălilor de clasă și transformă modul în care se desfășoară procesul de instruire.

Printre invitații Innovation Talks s-au numărat Sergiu Cornea, rectorul Universității de

Stat „B.P. Hasdeu”, Vladislav Reșitca, prim-prorector pentru studii a Universității Tehnice a Moldovei, Veronica Sireteanu, director adjunct pentru Advocacy și Dezvoltarea Afacerilor la Camera Americană de Comerț din Moldova, conferențieri universitari din cadrul Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” și Academiei de Studii Economice din Moldova, precum și practicieni din diverse domenii.



Speakerii au adus în prim plan metodele și tehnicile ce transformă procesele de instruire și formare a viitorilor specialiști, ținând cont de noile tehnologii aplicate, generațiile de elevi și clienți nativi digital și colaborarea dintre instituțiile de învățământ și potențialii angajatori.

Un alt subiect abordat în cadrul celei de-a doua ediții a Innovation Talks Cahul a fost aplicarea inovațiilor în procesele de instruire a specialiștilor din domeniul economic și financiar, precum și a viitorilor ingineri. Totodată, experții s-au referit și la cum poate fi adaptată instruirea specialiștilor din domeniul IT la transformările și inovațiile din domeniu.

„Inovațiile în educația inginerilor au la bază creativitatea. Creativitatea poate veni atât de la cadrele didactice, în identificarea de noi instrumente în predarea disciplinelor fundamentale, de specialitate, practice, cât și de la studenți - prin crearea și dezvoltarea de tehnologii durabile/sustenabile ce pot fi ușor adaptate la schimbările continue.”

a declarat Liliana Ceclu, decan al Facultății de economie, inginerie și științe aplicate din cadrul Universității de Stat din Cahul „B.P. Hasdeu”.



La Innovation Talks, o atenție deosebită a fost acordată, de asemenea, aplicării tehnicilor și metodelor inovative în formarea elevilor și viitorilor profesori.

Datorită proiectelor dezvoltate în regiunea Cahul, tot mai mulți elevi și profesori au acces la metode inovative de predare și învățare. 9 instituții au un laborator digital, iar în alte 6 școli și licee, acestea urmează să apară în viitorul apropiat.

Totodată, sute de elevi din sudul țării participă la ateliere tematice, precum și la cursuri de robotică, programare și design grafic.

De instruire beneficiază și profesorii din regiunea Cahul, care pot opta pentru cursuri în cadrul cărora învață limbaje de programare și design grafic, precum și acumulează cunoștințe noi despre inteligența artificială, crearea aplicațiilor mobile, antreprenoriat, inteligența în comunicarea emoțională și Video Storytelling.

Innovation Talks este o inițiativă realizată de Universitatea de Stat „B.P. Hasdeu” în cadrul proiectului EU4Moldova: Startup City Cahul, proiect finanțat de Uniunea Europeană, în parteneriat cu Suedia și implementat de ATIC.



Acest buletin este realizat în cadrul proiectului „Vizibilitatea și asistența UE în Republica Moldova în 2022”. Proiectul este finanțat de Uniunea Europeană și implementat de Particip GmbH.

Date de contact relevante:

Delegația Uniunii Europene în Republica Moldova:
Delegation-Moldova@eeas.europa.eu

Echipa editorială:

Svetlana Japalău, Lider de Echipă, Particip GmbH
svetlana.japalau@particip.com

Natalia Ionel, Expert cheie, Particip GmbH
natalia.ionel@particip.com

Conținutul acestei publicații este responsabilitatea exclusivă a Particip GmbH și a echipei editoriale, și nu reprezintă sub nici o formă opinia Uniunii Europene.

